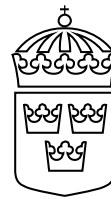

Regeringens proposition

2025/26:198

Bättre förutsättningar för yrkesutbildning

Prop.
2025/26:198

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 17 mars 2026

Lotta Edholm

Simona Mohamsson
(Utbildningsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i skollagen (2010:800) som bl.a. syftar till att stärka samarbetet mellan skola och arbetsliv och förbättra kompetensförsörjningen. Förslagen innebär följande.

- Yrkesprov införs för att förbättra elevernas möjligheter på arbetsmarknaden. I utbildningen på yrkesprogram i gymnasieskolan och på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan ska det ingå ett yrkesprov i stället för ett gymnasiearbete, om det finns ett sådant prov. Det ska finnas en möjlighet för eleverna i anpassade gymnasieskolan att genomföra ett gymnasiearbete i stället för ett yrkesprov även när det finns ett prov. Yrkesprov ska även finnas inom kommunal vuxenutbildning.
- För att kunna erbjuda ett brett utbud av utbildningar ska det i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan bli möjligt att på entreprenad överlämna uppgifter som avser undervisning i yrkesinriktade ämnen även till en offentlig huvudman inom skolväsendet, och inte bara till en enskild fysisk eller juridisk person. Även yrkesprov i de skolformererna, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning och gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola ska få överlämnas på entreprenad.
- Eleverna på individuella program i anpassade gymnasieskolan ska ha rätt att fullfölja sin utbildning.

Ändringarna i skollagen om utökade möjligheter till entreprenad och rätt att fullfölja utbildning i anpassade gymnasieskolan ska träda i kraft den 1 juli 2026. Övriga ändringar i lagen ska träda i kraft den 2 juli 2028.

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	5
2.2	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	11
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i skollagen (2010:800).....	24
3	Ärendet och dess beredning	26
4	Samverkan mellan utbildning och arbetsliv behöver stärkas så att arbetsgivarna kan säkra rätt kompetens	27
4.1	Det råder brist på rätt kompetens inom arbetslivet	27
4.2	Även små yrkesområden behöver rätt kompetens	28
4.3	Yrkesprov finns inte inom alla gymnasiala yrkesutbildningar.....	29
4.4	Elever på individuella program i anpassade gymnasieskolan saknar rätt att fullfölja utbildningen.....	30
4.5	Propositionens disposition.....	30
5	Nuvarande reglering.....	31
5.1	Om skolväsendet	31
5.2	Gymnasieskolan	31
5.3	Anpassade gymnasieskolan	35
5.4	Kommunal vuxenutbildning	37
5.5	Entreprenad inom gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan	38
5.6	Andra planerade ändringar i skollagen som rör samma delar av regleringen.....	40
6	Det ska bli lättare att bedriva yrkesutbildning på entreprenad	41
7	Det ska införas yrkesprov	47
7.1	Det ska finnas yrkesprov i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan	47
7.2	Det ska sättas betyg efter genomfört yrkesprov	55
7.3	Yrkesprov ska också kunna genomföras inom komvux.....	58
8	En elev ska ha rätt att fullfölja utbildningen på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan	64
9	En korrigering ska göras i skollagen	70
10	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	70
11	Konsekvenser.....	73
12	Författningskommentar	80
12.1	Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800).....	80
12.2	Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800).....	88
12.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i skollagen (2010:800).....	98

Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Fler vägar till arbetslivet (SOU 2024:74).....	100	Prop. 2025/26:198
Bilaga 2	Betänkandets lagförslag.....	113	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser	151	
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	153	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	171	
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 2026		174	

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i skollagen (2010:800).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att 19 kap. 30–32, 42 och 42 a §§, 20 kap. 33 d § och 23 kap. 13 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 19 kap. 42 b § och 23 kap. 13 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

30 §¹

En elev som har påbörjat *en utbildning på* ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant har rätt att, utom i de fall som avses i 18 kap. 7 §, hos huvudmannen eller inom samverkansområdet under fyra läsår fullfölja sin utbildning.

En elev som har påbörjat ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant har rätt att, utom i de fall som avses i 18 kap. 7 §, hos huvudmannen eller inom samverkansområdet *för utbildningen* under fyra läsår fullfölja sin utbildning.

En elev som har påbörjat ett individuellt program har rätt att, utom i de fall som avses i 18 kap. 7 §, hos huvudmannen eller inom samverkansområdet för utbildningen under fyra läsår fullfölja sin utbildning enligt den individuella studieplanen. Om den individuella studieplanen ändras, har eleven rätt att under de fyra läsåren fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen.

Första *stycket* gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

Första *och andra styckena* gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

31 §²

Det som sägs i 30 § gäller på motsvarande sätt den elev som har

Det som sägs i 30 § *första och tredje styckena* gäller på motsva-

¹ Senaste lydelse 2012:109.

² Senaste lydelse 2022:1315.

påbörjat gymnasial lärlingsutbildning i anpassade gymnasieskolan.

rande sätt den elev som har påbörjat gymnasial lärlingsutbildning i anpassade gymnasieskolan.

Om lämplig arbetsplatsförlagd utbildning inte längre kan anordnas, ska eleven i stället erbjudas att fullfölja sin utbildning genom skolförlagd utbildning på det aktuella programmet. Om inte heller detta är möjligt, ska erbjudandet avse att fullfölja utbildningen på ett annat nationellt program.

32 §³

Om huvudmannens erbjudande av ett nationellt program omfattade att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning enligt 11 §, har den elev som påbörjat programmet rätt att fullfölja utbildningen på den nationella inriktningen, den särskilda varianten respektive som gymnasial lärlingsutbildning enligt 30 och 31 §§.

Om huvudmannens erbjudande av ett nationellt program omfattade att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning enligt 11 §, har den elev som påbörjat programmet rätt att fullfölja utbildningen på den nationella inriktningen, den särskilda varianten respektive som gymnasial lärlingsutbildning enligt 30 § första och tredje styckena och 31 §.

42 §⁴

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning. *Om den nya hemkommunen inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.*

Erbjuder den nya hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som har påbörjat ett individuellt program och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny indivi-

³ Senaste lydelse 2012:109.

⁴ Senaste lydelse 2025:440.

duell studieplan i den nya hemkommunen eller en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen.

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag, och därför flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet.

Denna paragraf gäller inte i de fall som avses i 18 kap. 7 §.

42 a §⁵

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2005:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detta gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som med anledning av placering i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag, flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella

⁵ Senaste lydelse 2025:440.

Erbjuder hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet.

En elev som har påbörjat ett individuellt program, och som med anledning av sådan placering som avses i första stycket flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den kommun eller region där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

Denna paragraf gäller inte i de fall som avses i 18 kap. 7 §.

42 b §

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun, har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Om hemkommunen inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som har placerats i ett sådant hem för vård eller boende eller skyddat boende som avses i första stycket och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun, har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett individuellt program enligt en ny individuell studieplan i hemkommunen eller en region som anordnar

utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen.

Första och andra styckena gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

Denna paragraf gäller inte i de fall som avses i 18 kap. 7 §.

20 kap.

33 d §⁶

Den sammanhållna utbildningen ska följa en plan som beslutas av hemkommunen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, organisation och huvudsakliga innehåll.

För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan enligt 8 §. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan enligt 8 a §.

23 kap.

13 §⁷

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil får överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

1. gymnasieskolan, och
2. anpassade gymnasieskolan.

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en estetisk profil får överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

13 a §

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

- 1. gymnasieskolan, och*
- 2. anpassade gymnasieskolan.*

⁶ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 2025:1311.

⁷ Senaste lydelse 2022:1315.

Prop. 2025/26:198

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)¹

dels att 15 kap. 22 och 25 §§, 16 kap. 22, 24 och 27 §§, 18 kap. 22 och 24 §§, 19 kap. 23 och 25 §§, 20 kap. 5, 6, 6 a, 35 a, 35 b och 40 b §§, 23 kap. 13 a § och bilaga 2 och 4 ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 16 kap. 21 § ska lyda "Ämnen, nivåer i ämnen, yrkesprov och gymnasiearbete" och rubriken närmast före 19 kap. 22 § ska lyda "Ämnen, nivåer i ämnen, ämnesområden, yrkesprov i anpassad gymnasieskola och gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola".

*Lydelse enligt förslaget i avsnitt
2.1 i prop. 2025/26:197*

Föreslagen lydelse

15 kap.

22 §²

Betyg ska sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Betyg ska också sättas

1. efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete, och

Betyg ska också sättas

1. efter genomfört *yrkesprov*, gymnasiearbete och examensarbete, och

2. i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan.

25 §³

Gymnasiearbetet och examensarbetet ska betygssättas med något av betygen 1–4. Betyget 4 ska användas om en elev har nått examensmålen för *gymnasiearbetet* eller examensarbetet. I annat fall ska betygen 1–3 användas.

Yrkesprovet, *gymnasiearbetet* och examensarbetet ska betygssättas med något av betygen 1–4. Betyget 4 ska användas om en elev har nått examensmålen för *yrkesprovet*, *gymnasiearbetet* eller examensarbetet. I annat fall ska betygen 1–3 användas.

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 16 kap. 21 § 2022:147
rubriken närmast före 19 kap. 22 § 2022:1315.

² Senaste lydelse 2026:000.

³ Senaste lydelse 2026:000.

16 kap.**22 §**

I utbildningen på yrkesprogram ska det ingå ett yrkesprov. Om det inte finns ett yrkesprov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete.

I utbildningen ska det ingå ett gymnasiearbete.

I utbildningen på högskoleförberedande program ska det ingå ett gymnasiearbete.

Lydelse enligt förslaget i avsnitt 2.1 i prop. 2025/26:197

Föreslagen lydelse

24 §⁴

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört gymnasiearbete fått lägst betyget 4, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Om en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller efter ett genomfört yrkesprov eller gymnasiearbete har fått lägst betyget 4, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och
2. läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

27 §⁵

Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § i genomsnitt har betyget 4 eller högre på minst 2 250 av de gymnasiepoäng som anges i 26 §, inklusive betyget 4 på gymnasiearbetet.

Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § i genomsnitt har betyget 4 eller högre på minst 2 250 av de gymnasiepoäng som anges i 26 §, inklusive betyget 4 på yrkesprovet eller gymnasiearbetet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka ämnen som ska ingå i de betyg som genomsnittet beräknas på.

⁴ Senaste lydelse 2026:000.

⁵ Senaste lydelse 2026:000.

18 kap.**22 §⁶**

På de nationella programmen ska betyg sättas i ämnen och efter genomfört gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

Om en elev på ett individuellt program har läst ett ämne enligt 19 kap. 15 §, ska betyg sättas när ämnet är avslutat. Om ämnet består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Om en elev har läst ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan ska, i stället för vad som föreskrivs i 23–26 §§, betyg sättas enligt bestämmelserna i 15 kap. 22–27 §§ om betygssättning i gymnasieskolan.

*Lydelse enligt förslaget i avsnitt
2.1 i prop. 2025/26:197*

Föreslagen lydelse

24 §⁷

Gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska betygssättas med något av betygen 1–4. Betyget 4 ska användas om en elev har nått programmålen för gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola. I annat fall ska betygen 1–3 användas.

Yrkesprovet i anpassad gymnasieskola och gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska betygssättas med något av betygen 1–4. Betyget 4 ska användas om en elev har nått programmålen för yrkesprovet i anpassad gymnasieskola eller gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola. I annat fall ska betygen 1–3 användas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.**23 §⁸**

I utbildningen på de nationella programmen ska ett *gymnasiearbete* i anpassad gymnasieskola *ingå*.

I utbildningen på de nationella programmen ska *det ingå* ett *yrkesprov* i anpassad gymnasieskola. *Om det inte finns ett yrkesprov i*

⁶ Senaste lydelse 2022:1315.

⁷ Senaste lydelse 2026:000.

⁸ Senaste lydelse 2022:1315.

anpassad gymnasieskola ska det i stället ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Rektorn får besluta att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola, om eleven medger det. Om eleven tar tillbaka sitt medgivande upphör beslutet att gälla. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan.

Lydelse enligt förslaget i avsnitt 2.1 i prop. 2025/26:197

Föreslagen lydelse

25 §⁹

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola fått lägst betyget 4, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Om en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller efter ett genomfört yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola har fått lägst betyget 4, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

- 1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och*
- 2. läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

5 §¹⁰

Utbildning på grundläggande nivå, anpassad utbildning på grundläggande nivå och utbildning i svenska för invandrare bedrivs i form av kurser. Utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå bedrivs i form av

<i>1. ämnen, och</i>	<i>1. ämnen,</i>
<i>2. ett komvuxarbete.</i>	<i>2. komvuxarbete, eller</i>
	<i>3. yrkesprov.</i>

Ett ämne består av en eller flera nivåer.

På gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen och *På gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i*

⁹ Senaste lydelse 2026:000.

¹⁰ Senaste lydelse 2022:1315.

komvuxarbetet med gymnasiepoäng.

Inom anpassad utbildning på gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen *och* komvuxarbetet med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola.

ämnen, komvuxarbetet *och yrkesprovet* med gymnasiepoäng.

Inom anpassad utbildning på gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen, komvuxarbetet *och yrkesprovet* med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola.

6 §¹¹

För varje kurs i utbildning på grundläggande nivå och i anpassad utbildning på grundläggande nivå ska det finnas en kursplan. För varje ämne i utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå ska det finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner, gymnasiepoäng och gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng eller gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola inte ska beräknas för vissa kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet *och yrkesprovet*.

6 a §¹²

I utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå kan ämnen eller nivåer i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning. En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande.

I utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå kan ämnen eller nivåer i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning. *En sammanhållen yrkesutbildning får även innehålla yrkesprov.* En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande.

Utbildningen kan utformas som en nationell sammanhållen yrkesutbildning eller vara utformad av en huvudman.

35 a §¹³

I utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå ska betyg sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

¹¹ Senaste lydelse 2022:1315.

¹² Senaste lydelse 2022:1318.

¹³ Senaste lydelse 2022:1315.

När ett godkänt betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete *och yrkesprov.*

35 b §¹⁴

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning *och* om komvuxarbetet i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning *samt* om komvuxarbetet *och yrkesprovet* i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

40 b §¹⁵

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget E på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete *och yrkesprov.* Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, *ett yrkesprov eller ett gymnasiearbete eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.* Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget E på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. *Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får inte heller genomgå prövning i ett yrkesprov om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett yrkesprov i gymnasieskolan eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola.*

¹⁴ Senaste lydelse 2022:147.

¹⁵ Senaste lydelse 2022:1315.

Prövning i komvuxarbete får göras *bara* hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser.

Prövning i komvuxarbete *eller yrkesprov* får *bara* göras hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser *eller det yrkesområde som yrkesprovet avser*.

Lydelse enligt förslaget i avsnitt 2.1 Föreslagen lydelse

23 kap.

13 a §¹⁶

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, *yrkesprov*, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning, *yrkesprov i anpassad gymnasieskola* eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

1. gymnasieskolan, och
2. anpassade gymnasieskolan.

-
1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2028.
 2. För gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan tillämpas lagen första gången i fråga om utbildning där första året påbörjas höstterminen 2028.
 3. För gymnasieskolan gäller äldre bestämmelser fortfarande för
 - andra och tredje året på en utbildning läsåret 2028/29, och
 - tredje året på en utbildning läsåret 2029/30.
 4. För anpassade gymnasieskolan gäller äldre bestämmelser fortfarande för
 - andra, tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2028/29,
 - tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2029/30, och
 - fjärde året på en utbildning läsåret 2030/31.
 5. Utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före höstterminen 2028 men som inte slutförts inom den tid som anges i 3 respektive 4 ska fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

¹⁶ Senaste lydelse 2026:000.

Poängplan för nationella program i gymnasieskolan

Ämne **Gymnasiepoäng**

Gymnasiegemensamma ämnen

Följande ämnen ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Yrkesprogram

Svenska eller svenska som andraspråk	300 ¹
Engelska	200 ²
Matematik	100
Idrott och hälsa	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50

Högskoleförberedande program

Svenska eller svenska som andraspråk	300
Engelska	200
Matematik	100/200 ³
Idrott och hälsa	100
Historia	50/100/200 ⁴
Samhällskunskap	100/200 ⁵
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50/100 ⁶

Karaktärsämnen

Ämnen som ger de nationella programmen deras karaktär ska ingå i dessa program med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Yrkesprogram

1 500/1 600⁷

Högskoleförberedande program

950/1 050/1 150⁸

Individuellt val och gymnasiearbete

Individuellt val och gymnasiearbete ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Individuellt val	200
Gymnasiearbete	100

Summa gymnasiepoäng **2 500/2 700/2 800⁹**

1. Elever på barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet får välja bort 100 gymnasiepoäng. På övriga program får eleverna välja bort 200 gymnasiepoäng.

2. Elever på alla program, utom hotell- och turismprogrammet, får välja bort 100 gymnasiepoäng.

3. I estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 100 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng. I naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår också som karaktärsämne 100 gymnasiepoäng i ämnet matematik – fortsättning.

4. I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng, i ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng och i estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 200 gymnasiepoäng.

5. I ekonomiprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng och i övriga program ingår 100 gymnasiepoäng.

6. I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng. Ämnet naturkunskap ingår inte i naturvetenskapsprogrammet. I stället ingår som karaktärsämnen biologi, fysik och kemi i naturvetenskapsprogrammet.

7. I barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet ingår 1 500 gymnasiepoäng och i övriga yrkesprogram ingår 1 600 gymnasiepoäng.

8. I ekonomiprogrammet ingår 950 gymnasiepoäng, i estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 1 050 gymnasiepoäng och i naturvetenskapsprogrammet och *teknikprogrammet* ingår 1 150 gymnasiepoäng.

9. Högskoleförberedande program omfattar 2 500 gymnasiepoäng, barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet omfattar 2 700 gymnasiepoäng och övriga yrkesprogram omfattar 2 800 gymnasiepoäng.

Poängplan för nationella program i gymnasieskolan

Ämne

Gymnasiepoäng

Gymnasiegemensamma ämnen

Följande ämnen ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Yrkesprogram

Svenska eller svenska som andraspråk	300 ¹
Engelska	200 ²
Matematik	100
Idrott och hälsa	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50

Högskoleförberedande program

Svenska eller svenska som andraspråk	300
Engelska	200
Matematik	100/200 ³
Idrott och hälsa	100
Historia	50/100/200 ⁴
Samhällskunskap	100/200 ⁵
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50/100 ⁶

Karaktärsämnen

Ämnen som ger nationella program deras karaktär ska ingå i dessa program med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Yrkesprogram

1 500/1 600⁷

Högskoleförberedande program

950/1 050/1 150⁸

Individuellt val och yrkesprov eller gymnasiearbete

Individuellt val och *yrkesprov eller gymnasiearbete* ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Yrkesprogram

Individuellt val

200

Högskoleförberedande program*Individuellt val* 200*Gymnasiearbete* 100

Summa gymnasiepoäng **2 500/2 700/2 800⁹**

1. Elever på barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet får välja bort 100 gymnasiepoäng. På övriga program får eleverna välja bort 200 gymnasiepoäng.

2. Elever på alla program, utom hotell- och turismprogrammet, får välja bort 100 gymnasiepoäng.

3. I estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 100 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng. I naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår också som karaktärsämne 100 gymnasiepoäng i ämnet matematik – fortsättning.

4. I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng, i ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng och i estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 200 gymnasiepoäng.

5. I ekonomiprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng och i övriga program ingår 100 gymnasiepoäng.

6. I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng. Ämnet naturkunskap ingår inte i naturvetenskapsprogrammet. I stället ingår som karaktärsämnen biologi, fysik och kemi i naturvetenskapsprogrammet.

7. I barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet ingår 1 500 gymnasiepoäng och i övriga yrkesprogram ingår 1 600 gymnasiepoäng.

8. I ekonomiprogrammet ingår 950 gymnasiepoäng, i estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 1 050 gymnasiepoäng och i naturvetenskapsprogrammet och *teknikprogrammet* ingår 1 150 gymnasiepoäng.

9. Högskoleförberedande program omfattar 2 500 gymnasiepoäng, barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet omfattar 2 700 gymnasiepoäng och övriga yrkesprogram omfattar 2 800 gymnasiepoäng.

**Poängplan för nationella program i anpassade
gymnasieskolan**

Ämne	Gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola
------	--

Fördelning på olika ämnen av gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola som i minst angiven omfattning ska ingå i de nationella programmen.

Svenska eller svenska som andraspråk	200
Engelska	100
Matematik	100
Idrott och hälsa	200
Estetisk verksamhet	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50
Ämnen som ger programmet dess karaktär	1 300
Individuellt val	200
<i>Gymnasiearbete</i> i anpassad gymnasieskola	100
Summa gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola	2 500

**Poängplan för nationella program i anpassade
gymnasieskolan****Ämne****Gymnasiepoäng
i anpassad
gymnasieskola**

Fördelning på olika ämnen av gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola som i minst angiven omfattning ska ingå i de nationella programmen.

Svenska eller svenska som andraspråk	200
Engelska	100
Matematik	100
Idrott och hälsa	200
Estetisk verksamhet	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50
Ämnen som ger programmet dess karaktär	1 300
Individuellt val	200
<i>Yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola</i>	100

**Summa gymnasiepoäng
i anpassad gymnasieskola**

2 500

¹⁸ Senaste lydelse 2022:1315.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 35 a och 40 b §§ skollagen (2010:800) i stället för lydelsen enligt lagen (2026:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt förslaget i avsnitt
2.3 i prop. 2025/26:197*

Föreslagen lydelse

20 kap.

35 a §

I utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå ska betyg sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete och yrkesprov.

40 b §

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete och yrkesprov. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett yrkesprov eller ett gymnasiearbete eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får inte heller genomgå prövning i ett yrkesprov om eleven tidigare har

fått betyget 4 på ett yrkesprov i gymnasieskolan eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola.

Prövning i komvuxarbete får göras *bara* hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser.

Prövning i komvuxarbete *eller yrkesprov* får *bara* göras hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser *eller det yrkesområde som yrkesprovet avser.*

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 9 juni 2022 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag som bidrar till att trygga kompetensförsörjningen och att fler elever får med sig de kunskaper de behöver för att kunna försörja sig själva. Syftet med utredningen var att det i gymnasieskolan ska finnas flera vägar till arbetslivet som tar hänsyn till behoven på arbetsmarknaden, elevers olika förutsättningar för lärande och att många elever inte är redo att göra sitt yrkesval redan i årskurs 9 (dir. 2022:74). Utredningen, som antog namnet Utredningen om fler vägar till arbetslivet, fick den 23 februari 2023 tilläggsdirektiv som innebar att utredningen inte skulle lämna förslag till förändringar när det gäller förekomsten av ett betyg för icke godkänt resultat (dir. 2023:31). I tilläggsdirektiv som beslutades den 13 juli 2023 fick utredningen bl.a. ett kompletterande uppdrag att lämna förslag om nya valbara gymnasiala yrkesutbildningar – yrkesskola – som kan ge elever en snabbare etablering på arbetsmarknaden (dir. 2023:114).

Utredningen överlämnade i november 2024 betänkandet *Fler vägar till arbetslivet* (SOU 2024:74). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1* och betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*. Betänkandet har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats, [regeringen.se](https://www.regeringen.se), och i Utbildningsdepartementet (U2024/02591).

Under den fortsatta beredningen har Statens skolverk beretts tillfälle att yttra sig över ett utkast till lagrådsremiss. Skolverkets yttrande finns tillgängligt i Utbildningsdepartementet (U2024/02591).

I denna proposition behandlas utredningens förslag om entreprenad i avsnitten 9.2 och 9.3 i betänkandet och om en rätt för elever att fullfölja utbildningen på individuella program i anpassade gymnasieskolan i avsnitt 11.1 i betänkandet samt delar av utredningens förslag om yrkesprov i avsnitten 10.2.1–10.2.3 och 10.3.1–10.3.3 i betänkandet.

Propositionen föregås av en annan proposition, Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197), beslutad av regeringen samma dag som denna proposition. I den propositionen föreslås ändringar i skollagen som påverkar utformningen av vissa av de förslag som lämnas i förevarande proposition. De lagförslag som lämnas i propositionen Ett likvärdigt betygssystem träder i huvudsak i kraft före de ändringar som föreslås i förevarande proposition. Lagförslagen i förevarande proposition har därför utformats med beaktande av de nämnda lagförslagen.

I propositionen behandlas även ett förslag om en korrigering i skollagen, se avsnitt 9. Förslaget är av rättelsekaraktär och har därför inte remissbehandlats.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 29 januari 2026 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Regeringen följer Lagrådets synpunkter och förslag som behandlas i författningskommentaren.

Regeringen föreslår även en ändring i skollagen som är av rättelsekaraktär. Förslaget är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffen-

4 Samverkan mellan utbildning och arbetsliv behöver stärkas så att arbetsgivarna kan säkra rätt kompetens

4.1 Det råder brist på rätt kompetens inom arbetslivet

Det råder brist på gymnasialt yrkesutbildad arbetskraft. Många arbetsgivare hittar inte den arbetskraft som de söker. Av Rekryteringsenkäten 2025 (Svenskt Näringsliv, 2025) framgår att möjligheterna att hitta rätt kompetens är avgörande för företagens möjligheter att anställa, växa och bidra till vår gemensamma välfärd. Kompetensförsörjning är i dag ett av företagens största tillväxthinder. Sju av tio företag uppger att de har svårt att rekrytera, och vart fjärde rekryteringsförsök misslyckas. Ett av tre företag tvingas dra ner på eller ställa in verksamhet på grund av personalbrist. Bristen på rätt kompetens är utbredd i så gott som alla branscher och sektorer. Efterfrågan på personal med gymnasial yrkesutbildning har ökat och är sedan 2015 den mest eftertraktade utbildningsnivån hos företag. En fungerande kompetensförsörjning är av central betydelse för att bl.a. vård, omsorg och skola ska fungera.

Arbetsförmedlingens yrkesprognoser fram till 2026 visar att efterfrågan på gymnasialt yrkesutbildad arbetskraft överstiger tillgången inom flera yrken, t.ex. när det gäller undersköterskor, VVS-montörer, industrielektriker m.fl. (arbetsformedlingen.se). I rapporten *Trender och Prognoser 2020* bedömer Statistiska centralbyrån (SCB) att dagens underskott på yrkesutbildad arbetskraft kommer att kvarstå även på längre sikt. Samtidigt framgår det av rapporten att det finns en risk för överskott på arbetskraft som efter högskoleförberedande gymnasieutbildning väljer att gå ut i arbetslivet och väntar med vidare studier eller aldrig studerar vidare. Det finns således en stor efterfrågan på gymnasialt yrkesutbildad arbetskraft och utbildning är en stark skyddsfaktor mot arbetslöshet. Arbetskraftsundersökningarna (AKU) som publiceras av SCB visar att arbetslöshet är nästan tre gånger så vanligt bland dem utan en gymnasial utbildning som bland dem som har en gymnasial utbildning. Unga personer och arbetsgivare har intressen som sammanfaller på så sätt att unga behöver jobb och arbetsgivare har svårt att rekrytera gymnasialt yrkesutbildad arbetskraft.

En förbättrad kompetensförsörjning motverkar begränsningar av produktionen av varor och tjänster, något som ur samhällets perspektiv även bidrar till ökade inkomster i form av skatter. Sammantaget skulle en förbättrad yrkesutbildning kunna innebära nytta för både elever, arbetsgivare och samhället i stort. Samhället i stort påverkas av om ungas etablering i arbetslivet fungerar bra eller mindre bra. Ju snabbare unga vuxna kommer i arbete desto mindre blir risken för utanförskap, psykisk ohälsa, kriminalitet och olika former av bidragsberoende.

4.2 Även små yrkesområden behöver rätt kompetens

För att trygga kompetensförsörjningen inom alla sektorer är det viktigt att det finns tillgång till ett brett utbud av yrkesutbildningar i gymnasieskolan. Det är viktigt att alla delar av arbetslivet som efterfrågar kompetens på gymnasienivå förses med rätt yrkeskompetens, även kompetens på smala områden som av olika skäl kan vara svåra att erbjuda inom gymnasial utbildning.

Av 1 kap. 8 § skollagen framgår att alla elever ska ha lika tillgång till utbildning, oberoende av var i landet de bor samt oberoende av deras sociala och ekonomiska förhållanden, om inte annat följer av särskilda bestämmelser i lagen. Vilka gymnasieutbildningar som erbjuds ska också anpassas med hänsyn till ungdomarnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov (15 kap. 30 b § skollagen). Alltför små elevgrupper minskar dock skolornas möjligheter att erbjuda utbildning då det krävs tillräckligt många elever för att en utbildning ska kunna anordnas.

Utbudet av yrkesutbildningar för arbete inom små yrkesområden behöver kunna tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt. Små yrkesområden är ofta s.k. bristyrken, dvs. yrken där arbetsmarknadens efterfrågan på arbetskraft är större än antalet individer som utbildas. De aktuella utbildningarna kan i förekommande fall vara dyra att anordna. De är dessutom ofta svåra att tillhandahålla eftersom de kräver särskilda lokaler eller särskilt material eller utrustning, det råder brist på yrkeslärare med rätt kompetens eller elevunderlaget är för litet.

Frågan om kompetensförsörjningen inom små yrkesområden har varit aktuell över en längre tid. Yrkesprogramsutredningen hade bl.a. i uppdrag att verka för att samverkan mellan gymnasial yrkesutbildning och arbetsliv, i form av s.k. yrkescollege eller liknande samverkansmodeller, kan växa fram inom branscher där sådan samverkan behövs. Utredningen föreslog i sitt slutbetänkande Välja yrke (SOU 2015:97) en försöksverksamhet med branschskolor som syftade till att säkerställa att det inom gymnasieskolan ges yrkesutbildning av hög kvalitet inom vissa små yrkesområden.

Det har också bedrivits en sådan försöksverksamhet (se avsnitt 5.5), vars syfte var att stärka den nationella kompetensförsörjningen inom små yrkesområden. Det skulle ske genom att öka attraktiviteten och elevers tillgång till yrkesutbildning inom områdena. Försöksverksamheten pågick mellan 2018 och 2023. Det fanns ett statsbidrag kopplat till försöksverksamheten och bidraget fick lämnas för högst fem elever per yrkesområde och högst två läsår för varje elev. Denna begränsning gjorde att även om intresse fanns från branscher och huvudmän för att delta var det få som verkligen gjorde det. Av betänkandet Fler vägar till arbetslivet (SOU 2024:74) framgår också att de utmaningar som pandemin medförde hade betydelse för att antalet som deltog i försöksverksamheten blev begränsat. Under tiden som försöksverksamheten pågick kunde en huvudman för utbildning på ett yrkesprogram inom gymnasieskolan eller för kommunal vuxenutbildning med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal med en branschskola om att skolan skulle utföra undervisning i yrkesämnen, gymnasiearbete eller komvuxarbete. Efter att försöksverksamheten upphört

finns inte längre någon möjlighet för en skolhuvudman att låta en offentlig huvudman utföra sådan undervisning, och det finns enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognoser yrkesområden som var aktuella i försöksverksamheten där efterfrågan på arbetskraft fortfarande är större än utbudet. Det kan därför behövas utökade möjligheter att bedriva gymnasial yrkesutbildning.

4.3 Yrkesprov finns inte inom alla gymnasiala yrkesutbildningar

En förutsättning för att en yrkesutbildning ska fungera bra och vara ändamålsenlig är att samarbetet mellan huvudmannen för utbildningen och berörd bransch fungerar väl. Av den anledningen finns i dag nationella och lokala programråd i gymnasieskolan som har i uppgift att på olika sätt stärka samverkan mellan skola och arbetsliv. Utöver programråden finns inom många yrkesområden också en frivillig samverkan mellan huvudmän, skolor och arbetsmarknadens parter för att kvalitetssäkra den gymnasiala yrkesutbildningen i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux). Det kan ske i form av s.k. yrkescollege och branschcertifierade skolor. Det kan också ske i form av s.k. yrkesprov, ett verktyg vars funktion är att bedöma i vilken utsträckning en elev har tillräckliga kunskaper inom ett visst yrkesområde.

Samverkan mellan skola och branscher som sker i nationella och lokala programråd samt i de mer frivilliga samverkansmodellerna bygger på ett engagemang och ett gemensamt intresse för yrkesutbildningens kvalitet. Yrkesprogramsutredningen lyfter i sitt slutbetänkande Välja yrke (SOU 2015:97) fram att samverkan mellan skola och arbetsliv har avgörande betydelse för utbildningens kvalitet. Nationella Lärlingskommittén gör samma bedömning i sitt betänkande Gymnasial lärlingsutbildning – med fokus på kvalitet – Hur stärker vi kvaliteten i gymnasial lärlingsutbildning (SOU 2011:72).

I många branscher är det ytterst branschens egna yrkesbevis som säkerställer att en person har rätt kompetenser för att vara anställningsbar. Det innebär att elever som läser vid skolor som inte ingår i en branschsamverkan kan exkluderas från möjligheten att visa sina yrkeskunskaper och därmed utkonkurreras. Yrkesprogramsutredningen anger att ett sätt att förebygga detta problem är att kvalitetskriterierna i yrkesproven blir allmängiltiga och ingår som ett mål i all gymnasial yrkesutbildning.

Yrkesprov, certifiering eller validering är olika verktyg som mäter yrkeskunnande. Enligt Statens skolverk uppger ledamöter som representerar olika branscher i de nationella programråden att det inom alla gymnasiala yrkesprogram finns någon form av verktyg för att mäta ett visst yrkeskunnande. I vissa fall har verktygen en lång historia och har delvis anpassats till en gymnasial nivå. I andra fall har de tillkommit för att branschen vill säkerställa nivån på utbildningen.

I Norge, Finland och Danmark är yrkesprov en del av den gymnasiala yrkesutbildningen. Gemensamt för ländernas yrkesprov är att de är ett resultat av samverkan mellan skola och arbetsliv, baseras på examensmålen och syftar till att kvalitetssäkra utbildningen och elevens uppnådda

Prop. 2025/26:198 kunskaper. Hur proven regleras och genomförs samt vem eller vilka som bedömer proven skiljer sig åt.

I Sverige har det funnits en försöksverksamhet med yrkesprov i gymnasieskolan och komvux under 2018–2021. Enligt Skolverket var en slutsats av försöksverksamheten att yrkesprov kan främja anställningsbarhet eller möjlighet till försörjning som egen företagare för de elever som genomför proven. De som medverkade i försöksverksamheten lyfter fram att det gemensamma ansvaret för framtagandet och genomförandet av yrkesprovet bidrar till stärkt samverkan mellan skolan och branschen och ett tydliggörande av vad utbildningarna leder till. Skolverket slår också fast att branschens medverkan är en förutsättning för att genom yrkesprov uppnå ökad arbetsmarknadsrelevans för den gymnasiala yrkesutbildningen. Försöksverksamheten med yrkesprov visar att samverkan och skolans och branschernas gemensamma ansvar för yrkesutbildning är en framgångsfaktor som bl.a. underlättar elevers övergång till arbetslivet.

Även om det finns verktyg för att bedöma elevernas kunskaper inom vissa gymnasiala yrkesutbildningar, saknas det ett system för likvärdiga och kvalitetssäkrade bedömningsverktyg för samtliga gymnasiala yrkesutbildningar. Det finns därför skäl att göra yrkesprov till en permanent del av den gymnasiala yrkesutbildningen.

4.4 Elever på individuella program i anpassade gymnasieskolan saknar rätt att fullfölja utbildningen

När anpassade gymnasieskolan (som tidigare benämndes gymnasiesärskolan) reformerades 2013 ändrades bestämmelserna om elevers rätt att fullfölja utbildningen. Ändringen innebar att de individuella programmen inte längre omfattas av bestämmelserna om en rätt att fullfölja utbildningen i anpassade gymnasieskolan.

Det kan ifrågasättas varför elever på individuella program i anpassade gymnasieskolan inte ska ha rätt att fullfölja sin utbildning, när såväl elever på nationella program i den skolformen som elever på både nationella program och introduktionsprogram i gymnasieskolan har en sådan rätt.

4.5 Propositionens disposition

I denna proposition lämnas i avsnitt 6 förslag om att det ska bli lättare att bedriva yrkesutbildning på entreprenad i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Förslag om att det ska införas yrkesprov i gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning lämnas i avsnitt 7. I avsnitt 8 lämnas förslag om att elever ska ha rätt att fullfölja utbildningen på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan. Dessförinnan lämnas en redogörelse för gällande rätt i avsnitt 5.

5.1 Om skolväsendet

Skolväsendet i Sverige omfattar skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning (komvux). Förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, specialskola och sameskola är obligatoriska skolformer, och förskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och komvux är frivilliga skolformer.

Enligt skollagen ska alla, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i skollagen. Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 1, 8 och 9 §§ skollagen).

Utbildning inom skolväsendet får anordnas både av det allmänna och av enskilda (1 kap. 1 § skollagen). Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och komvux, och en region får i viss utsträckning vara huvudman för gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och komvux. Staten är huvudman för specialskolan och sameskolan. Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. Det är i de flesta fall Statens skolinspektion som handlägger sådana ärenden (2 kap. 2–5 och 7 §§ skollagen).

5.2 Gymnasieskolan

Om gymnasieskolan

Allmänna bestämmelser om gymnasieskolan, bl.a. dess syfte och målgrupp, finns i 15 kap. skollagen. Närmare bestämmelser om bl.a. utbildningarnas innehåll, utformning och om behörighet finns i 16–17 a kap. samma lag. Bestämmelser om gymnasieskolan som har beslutats av regeringen, antingen med stöd av bemyndiganden i skollagen eller med stöd av regeringens s.k. restkompetens (8 kap. 7 § regeringsformen) har huvudsakligen samlats i gymnasieförordningen (2010:2039).

Gymnasieskolans syfte är att ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper. Utbildningen ska i huvudsak bygga på de kunskaper eleverna får i grundskolan eller i motsvarande utbildning (15 kap. 2 § skollagen).

Gymnasieskolan ska enligt huvudregeln vara öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år (15 kap. 5 § skollagen). Utbildningen är frivillig för eleverna, som alltså inte har någon skolplikt.

Prop. 2025/26:198 En elev som har påbörjat gymnasieskolan har dock, precis som eleverna i grundskolan, en skyldighet att delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Utbildningen ska bedrivas under läsår, som omfattar en hösttermin och en vårtermin (15 kap. 10 och 16 §§ skollagen). Det ska för varje elev upprättas en individuell studieplan (16 kap. 25 §, 17 kap. 7 § och 17 a kap. 13 § skollagen).

Utbildningen i gymnasieskolan bedrivs på nationella program eller introduktionsprogram eller som vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år.

Det finns olika program i gymnasieskolan

De nationella programmen i gymnasieskolan är yrkesprogram eller högskoleförberedande program (15 kap. 7 § skollagen). Det finns tolv yrkesprogram och sex högskoleförberedande program. Vilka nationella program som finns framgår av bilaga 1 till skollagen. Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning. De ska också innehålla det som krävs för att eleverna ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå, även om eleverna har rätt att välja bort vissa delar. De högskoleförberedande programmen ska utgöra grund för fortsatt utbildning på högskolenivå (16 kap. 3 och 4 §§ skollagen).

För varje nationellt program ska det finnas examensmål som innehåller mål för programmet (16 kap. 6 § skollagen). Omfattningen av studierna på nationella program anges i gymnasiepoäng, som framgår av en poängplan. Yrkesprogram omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng och högskoleförberedande program omfattar 2 500 gymnasiepoäng (16 kap. 19 och 20 §§ och bilaga 2 till skollagen).

Det ska finnas en ämnesplan för varje ämne i ett nationellt program. Ett ämne består av en eller flera nivåer och det ska anges hur många gymnasiepoäng som varje nivå omfattar. I utbildningen ska det ingå ett gymnasiearbete som uppgår till minst 100 gymnasiepoäng (16 kap. 21–23 §§ och bilaga 2 till skollagen). Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet. Betyg ska också sättas efter genomfört gymnasiearbete. Som betyg för godkända resultat i ett ämne ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F. Som betyg på gymnasiearbetet ska någon av beteckningarna E eller F användas. Betyget E ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet. I annat fall ska betyget F användas (15 kap. 22, 24 och 25 §§ skollagen).

Utbildningen på yrkesprogram syftar till en yrkesexamen och utbildningen på högskoleförberedande program syftar till en högskoleförberedande examen. Båda dessa examina kallas gymnasieexamen. För elever som har betyg från en utbildning som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng på ett nationellt program i gymnasieskolan ska gymnasieexamen utfärdas, om vissa ytterligare villkor för en sådan examen är uppfyllda. Eleven ska ha godkända betyg på en utbildning som omfattar minst

2 250 gymnasiepoäng och i de godkända betygen ska bl.a. gymnasiearbetet ingå (16 kap. 26–28 §§ skollagen).

Prop. 2025/26:198

De nationella programmen är avsedda att genomgå på tre läsår (16 kap. 15 § skollagen). Det finns dock ingen uttrycklig tidsgräns för hur länge en gymnasieutbildning ska pågå och det finns heller inget villkor som innebär att gymnasieexamen får utfärdas först efter att eleven har gått i gymnasieskolan under en viss tid. Utbildningen på programmen ska bedrivas som heltidsstudier (16 kap. 17 § skollagen).

För de ungdomar som inte är behöriga till ett nationellt program finns det fyra introduktionsprogram: programinriktat val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion. Utöver vad som gäller för all gymnasieutbildning enligt 15 kap. 2 § skollagen har introduktionsprogrammen följande syften. Programinriktat val syftar till att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett visst nationellt program och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet. Syftet med yrkesintroduktion är att elever ska få en yrkesinriktad utbildning som underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram. Individuellt alternativ syftar till att elever ska gå vidare till yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller arbetsmarknaden. Syftet med språkintröduktion är att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, som möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning (17 kap. 3 § skollagen). Introduktionsprogrammen saknar nationell programstruktur och utformningen av dessa styrs i huvudsak av skolhuvudmannen (17 kap. 7 § skollagen).

Eleverna har rätt att fullfölja utbildningen i gymnasieskolan

Det finns en rätt att fullfölja utbildningen på ett nationellt program

En elev som har påbörjat en utbildning på ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant i gymnasieskolan har rätt att hos huvudmannen eller, om huvudmannen är offentlig, inom samverkansområdet för utbildningen fullfölja sin utbildning på det påbörjade programmet eller den aktuella inriktningen eller varianten. Detta gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden. Rätten gäller också efter ett studieuppehåll på högst ett läsår för studier utomlands (16 kap. 37 och 40 §§ skollagen).

Om en elev har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har eleven rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning. Erbjuder den nya hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen. En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag, och därför flyttar från kommunen eller samverkansområdet, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan

Prop. 2025/26:198 utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller i det skyddade boendet (16 kap. 49 § skollagen). En elev som har placerats i ett sådant hem eller boende och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detta gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet eller boendet är beläget. Erbjuder hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen (16 kap. 49 a § skollagen).

Det finns en rätt att fullfölja utbildningen på ett introduktionsprogram

Elever på introduktionsprogram har en liknande rättighet att fullfölja sin utbildning. En elev som har påbörjat ett introduktionsprogram har rätt att fullfölja utbildningen hos huvudmannen enligt den utbildningsplan som gällde när utbildningen inleddes och den individuella studieplanen, eller på ett annat introduktionsprogram enligt huvudmannens utbildningsplan och en ny individuell studieplan. En elev som flyttar till en annan kommun har rätt att fullfölja utbildningen på ett påbörjat introduktionsprogram eller på ett annat introduktionsprogram hos den nya hemkommunen enligt den nya kommunala huvudmannens utbildningsplan och en ny individuell studieplan. Eleven har även rätt att under vissa förutsättningar fullfölja utbildningen hos en huvudman för en fristående gymnasieskola enligt den huvudmannens utbildningsplan och en ny individuell studieplan. Om en elev har medgett att den individuella studieplanen ändras, har eleven rätt att fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen. Rätten att fullfölja utbildningen gäller även efter ett studieuppehåll på högst ett år för studier utomlands (17 kap. 15 § skollagen).

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag, och därför flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på ett påbörjat introduktionsprogram eller på ett annat introduktionsprogram i den kommun eller i det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet finns. Utbildningen ska i ett sådant fall fullföljas enligt den nya huvudmannens utbildningsplan och en ny individuell studieplan. Eleven har även rätt att under vissa förutsättningar fullfölja utbildningen hos en huvudman för en fristående gymnasieskola enligt den huvudmannens utbildningsplan och en ny individuell studieplan. En elev som påbörjat ett introduktionsprogram hos en huvudman och som efter en avslutad placering i ett hem för vård eller boende eller i ett skyddat boende återvänder till hemkommunen har rätt att fullfölja utbildningen på programmet eller på ett annat introduktionsprogram hos hemkommunen eller i hemkommunens samverkansområde för utbildningen enligt hemkommunens utbildningsplan och en ny individuell studieplan (17 kap. 15 a §).

Om anpassade gymnasieskolan

Allmänna bestämmelser om anpassade gymnasieskolan, bl.a. dess syfte och målgrupp, finns i 18 kap. skollagen. Närmare bestämmelser om bl.a. utbildningarnas innehåll och utformning finns i 19 kap. samma lag. Bestämmelser om anpassade gymnasieskolan som har beslutats av regeringen, antingen med stöd av bemyndiganden i skollagen eller med stöd av regeringens restkompetens har huvudsakligen samlats i gymnasieförordningen (2010:2039).

Den anpassade gymnasieskolans syfte är att ge elever med intellektuell funktionsnedsättning en för dem anpassad utbildning som liksom gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper. Utbildningen ska i huvudsak bygga på de kunskaper som eleverna har fått i anpassade grundskolan eller i motsvarande utbildning (18 kap. 2 § skollagen).

Utbildningen i anpassade gymnasieskolan ska vara öppen för ungdomar vars skolplikt har upphört och som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att uppfylla sådana betygskriterier som gäller för gymnasieskolan och som minst ska uppfyllas. De ungdomar som tillhör målgruppen för anpassade gymnasieskolan har rätt att bli mottagna i anpassad gymnasieskola om utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år (18 kap. 4 § skollagen). Liksom utbildningen i gymnasieskolan är utbildningen i anpassade gymnasieskolan frivillig för eleverna, som alltså inte har någon skolplikt. En elev som har påbörjat anpassade gymnasieskolan har dock, precis som eleverna i anpassade grundskolan, en skyldighet att delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Utbildningen ska bedrivas under läsår, som omfattar en hösttermin och en vårtermin (18 kap. 10 och 16 §§ skollagen).

Utbildningen i anpassade gymnasieskolan består av nationella och individuella program (18 kap. 8 § skollagen). Utbildningen är avsedd att genomgå under fyra läsår och ska bedrivas som heltidsstudier (19 kap. 17 och 19 §§ skollagen). Det ska för varje elev upprättas en individuell studieplan (19 kap. 26 § skollagen).

Det finns olika program i anpassade gymnasieskolan

Det finns nio nationella program i anpassade gymnasieskolan. Vilka de är anges i bilaga 3 till skollagen. Vilka ämnen som ska ingå i de nationella programmen anges i 19 kap. 3 § samma lag. För varje nationellt program ska det finnas program mål. Inom programmen får det finnas inriktningar som börjar det första, andra, tredje eller fjärde läsåret. Inriktningarna är nationella. Regeringen får meddela föreskrifter om vilka nationella inriktningar som ska finnas. Det får även finnas särskilda varianter som börjar

Prop. 2025/26:198 det första, andra, tredje eller fjärde läsåret. Statens skolverk prövar frågor om godkännande av sådana varianter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om nationella inriktningar och särskilda varianter (19 kap. 5–9 §§ skollagen).

Omfattningen av studierna på nationella program anges i gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola. Utbildningens omfattning är 2 500 poäng. Fördelningen av poängen framgår av en poängplan. För varje ämne ska det finnas en ämnesplan och ett ämne består av en eller flera nivåer. Det ska i utbildningen på de nationella programmen ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola som uppgår till minst 100 gymnasiepoäng (19 kap. 21–24 §§ och bilaga 4 till skollagen). Betyg ska sättas i ämnena och efter genomfört gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet. Som betyg för godkända resultat i ett ämne ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev som inte har uppfyllt betygskriterierna för betyget E, ska betyg inte sättas. Som betyg på gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska beteckningen E användas om eleven har nått målen för arbetet. För den elev som inte har nått målen för arbetet ska betyg inte sättas (18 kap. 22, 23 och 24 §§ skollagen). Elever som har genomfört en utbildning i anpassade gymnasieskolan ska få ett gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola (19 kap. 27 § skollagen).

Utbildning på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan ska erbjudas elever som inte kan följa undervisningen på ett nationellt program i anpassade gymnasieskolan. Det anges i skollagen vilka ämnesområden som ska ingå i ett individuellt program. Rektorn får besluta att en elev på ett individuellt program ska läsa en kombination av ämnesområden och ämnen som ingår i de nationella programmen, om eleven har förutsättningar för det (19 kap. 14 och 15 §§ skollagen).

Eleverna har rätt att fullfölja utbildningen på ett nationellt program i anpassade gymnasieskolan

En elev som har påbörjat en utbildning på ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant i anpassade gymnasieskolan har rätt att hos huvudmannen eller inom samverkansområdet för utbildningen under fyra läsår fullfölja sin utbildning. Detta gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden (19 kap. 30 § skollagen). Om eleven flyttar från kommunen har eleven rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade nationella programmet eller inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning. Om den nya hemkommunen inte erbjuder den aktuella utbildningen har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen. En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag, och därför flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende eller det skyddade

boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet (19 kap. 42 § skollagen).

Om en elev efter en placering i ett sådant hem eller boende återvänder till sin hemkommun, har eleven rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detta gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet eller boendet är beläget. Erbjuder hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen (19 kap. 42 a § skollagen).

Det finns i dag inte någon rätt för eleverna att fullfölja utbildningen på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan.

5.4 Kommunal vuxenutbildning

Skolformen kommunal vuxenutbildning (komvux) består av fem delar, komvux på grundläggande nivå, komvux på gymnasial nivå, komvux som anpassad utbildning på grundläggande nivå, komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå och komvux i svenska för invandrare (sfi). Komvux på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge. Komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella program i anpassade gymnasieskolan ska ge (20 kap. 3 och 4 §§ skollagen).

De övergripande målen för komvux är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande, att vuxna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling, att utbildningen ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning och att den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar (20 kap. 2 § skollagen).

Utbildningen i komvux på gymnasial nivå och i komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå bedrivs i form av ämnen och ett komvuxarbete. Ett ämne består av en eller flera nivåer. Omfattningen av nivåerna i ämnen och komvuxarbetet anges med gymnasiepoäng i komvux på gymnasial nivå och med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola i komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Regeringen får meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet (20 kap. 5 och 6 §§ skollagen). Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet. Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete. Som betyg på komvux på gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D och E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas

med F. Som betyg på komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas för godkända resultat. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev som inte uppnår betyget E i ett ämne ska det utfärdas ett intyg om att eleven har deltagit i utbildning i ämnet (20 kap. 35 a och 36 §§ skollagen).

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från komvux på gymnasial nivå eller komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget E på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Prövning i komvuxarbete får göras bara hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser (20 kap. 40 b § skollagen).

Bestämmelser om gymnasieexamen inom komvux finns i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning. En gymnasieexamen, antingen i form av en yrkesexamen eller i form av en högskoleförberedande examen, ska utfärdas inom komvux på gymnasial nivå för den som har betyg på utbildning som omfattar 2 400 gymnasiepoäng. För att uppnå en sådan examen ska eleven ha godkända betyg i 2 250 gymnasiepoäng som bl.a. innefattar betyg på ett komvuxarbete från komvux på gymnasial nivå eller ett gymnasiearbete (4 kap. 14, 15 a och 15 b §§).

I såväl komvux på gymnasial nivå som komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå kan ämnen eller nivåer i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning. En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande. Utbildningen kan utformas som en nationell sammanhållen yrkesutbildning eller vara utformad av en huvudman (20 kap. 6 a § skollagen).

5.5 Entreprenad inom gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan

Det finns bestämmelser om entreprenad i skollagen

Sådan entreprenad som regleras i 23 kap. skollagen är en samarbetsform som står öppen för såväl kommunala som enskilda huvudmän. En definition av entreprenad finns i 23 kap. 2 § första stycket. Där anges att med entreprenad avses i skollagen att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för enligt lagen. Huvudmannen behåller huvudmannaskapet för uppgifter som utförs på entreprenad. Att huvudmannen behåller huvudmannaskapet innebär att det fortfarande är huvudmannen, dvs. den som överlämnar eller beställer entreprenaden, som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen och andra författningar. Beställaren ansvarar t.ex. fortfarande

för att utbildningen håller tillräckligt hög kvalitet. Ett avtal om entreprenad får endast slutas under de förutsättningar som anges i 23 kap.

Uppgifter som faller utanför utbildningsansvaret enligt skollagen, såsom lokalvård, omfattas inte av entreprenadbestämmelserna.

De bestämmelser som finns för en utbildning eller en annan verksamhet enligt skollagen ska, med de undantag som anges i 23 kap. eller i föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet, gälla även vid entreprenad (23 kap. 2 § tredje stycket).

En kommun eller en region får enligt 23 kap. 3 § skollagen genom ett sådant entreprenadavtal som avses i 23 kap. 2 § första stycket samma lag utföra uppgifter åt en annan huvudman inom skolväsendet, trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725). I sistnämnda paragraf anges att kommuner och regioner bara får ägna sig åt angelägenheter som har anknytning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar (den s.k. lokaliseringsprincipen). Bestämmelsen i 23 kap. 3 § skollagen reglerar således ett undantag från kommunallagens lokaliseringsprincip och innebär att även kommuner och regioner kan vara utförare av en entreprenad. Även staten kan vara utförare av entreprenad, i egenskap av huvudman för specialskolan och sameskolan. Staten får dock bara utföra vissa begränsade uppgifter på entreprenad (23 kap. 4 §).

Möjligheterna att överlämna uppgifter som är hänförliga till undervisning på entreprenad inom gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan är begränsade. Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil får inom de skolformerna överlämnas på entreprenad till en enskild fysisk eller juridisk person (23 kap. 13 § skollagen). Uppgifter som avser modersmålsundervisning eller fjärr- eller distansundervisning får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom skolformerna. Uppgifter som avser distansundervisning får dock bara överlämnas till en huvudman som har godkänts som utförare av distansundervisning (23 kap. 14, 16 och 17 §§ skollagen). Det finns emellertid en möjlighet för regeringen att, om det finns särskilda skäl efter ansökan av en kommun, en region eller en enskild huvudman, medge att kommunen, regionen eller den enskilde huvudmannen i andra fall än som anges i skollagen får överlämna åt någon annan att bedriva undervisning inom skolväsendet på entreprenad (23 kap. 19 § skollagen).

Inom kommunal vuxenutbildning (komvux) får alla uppgifter överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad (23 kap. 8 § skollagen).

Om en huvudman överlämnar uppgiften att bedriva undervisning på entreprenad, får huvudmannen även överlämna den myndighetsutövning som hör till en lärares undervisningsuppgift till utföraren (23 kap. 5 § skollagen).

Det har tidigare bedrivits en försöksverksamhet med branschskolor

Under tiden 1 juli 2018–30 juni 2023 pågick en försöksverksamhet med branschskolor. Försöksverksamheten reglerades i lagen (2017:571) om försöksverksamhet med branschskolor och förordningen (2017:623) om

Prop. 2025/26:198 försöksverksamhet med branschskolor och statsbidrag till vissa huvudmän.

En huvudman för utbildning på ett yrkesprogram inom gymnasieskolan eller för komvux fick inom ramen för försöksverksamheten med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal med en branschskola om att skolan skulle utföra vissa uppgifter inom sådan utbildning, dvs. entreprenad. De uppgifter som fick överlämnas på entreprenad var undervisning i karaktärsämnen med en yrkesinriktad profil (yrkesämnena) och undervisning som avsåg sådant gymnasiearbete eller komvuxarbete som ingick i utbildningen enligt skollagen. När sådan undervisning överlämnades på entreprenad fick även lärares myndighetsutövning och uppgifter som inte var hänförliga till undervisningen överlämnas till branschskolan på entreprenad. I försöksverksamheten tillämpades bestämmelserna i skolförfattningarna om utbildning inom gymnasieskolan och komvux, med undantag för bestämmelserna om entreprenad. Endast en kommun, en region eller en enskild fysisk eller juridisk person kunde få ett godkännande att bedriva branschskola (1 och 2 §§ i lagen).

För att godkännas skulle den som ansökte anordna yrkesutbildning på gymnasial nivå inom ett yrkesområde där arbetsmarknadens efterfrågan på den kompetens som utbildningen syftade till att ge var högre än antalet individer med den kompetensen. Det krävdes också att antalet elever inom området var lågt inom såväl gymnasieskolan som komvux. Utbildningen inom området skulle även vara svår att tillhandahålla på grund av behov av särskilda lokaler, särskilt material eller utrustning eller på grund av små elevgrupper. Vidare skulle branschskolan rekommenderas av en branschorganisation eller kunna uppvisa ett etablerat samarbete inom yrkesutbildning med flera arbetsgivare inom den bransch som yrkesområdet tillhörde samt ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gällde för utbildningen (4 § i förordningen). Med små elevgrupper avsågs att elevunderlaget är begränsat. En ansökan om att delta som branschskola i försöksverksamheten prövades av Statens skolverk (3 § i förordningen).

En skolhuvudman som överlämnat undervisning på entreprenad till en branschskola kunde få statsbidrag med högst 50 000 kronor för varje elev som deltog under minst sex veckor per läsår i sådan utbildning. Bidraget fick lämnas för högst fem elever per yrkesområde och högst två läsår för varje elev (6 § i förordningen).

5.6 Andra planerade ändringar i skollagen som rör samma delar av regleringen

Regeringen har denna dag beslutat en annan proposition där det föreslås ändringar i ovan redovisat regelverk. I propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197) lämnas förslag om en ny numerisk betygsskala, 1–10, och ändringar med anledning av den nya betygsskalan. Den nya betygsskalan föreslås tillämpas inom bl.a. gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Vidare föreslås ändrade krav för gymnasieexamen i form av både yrkesexamen och högskoleförberedande examen i gymnasieskolan. När det gäller gymnasiesko-

lan och anpassade gymnasieskolan föreslås lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2028 och när det gäller komvux föreslås lagändringarna träda i kraft den 1 januari 2031. Då förslagen i den nämnda propositionen delvis avser samma paragrafer som det i förevarande proposition föreslås ändringar i, har förslagen i förevarande proposition utformats med beaktande av förslagen i den andra propositionen (se avsnitt 3).

Prop. 2025/26:198

6 Det ska bli lättare att bedriva yrkesutbildning på entreprenad

Regeringens förslag

I gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, förutom till en enskild fysisk eller juridisk person, få överlämnas på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet.

Yrkesprov, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning, yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola ska i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan få överlämnas på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet eller en enskild fysisk eller juridisk person.

Utredningens förslag

Det förslag som utredningen lämnar stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. När det gäller gymnasiearbetet är utredningens lagförslag inte begränsat till att bara omfatta gymnasiearbete inom en yrkesutbildning.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det, däribland *Statens skolverk*, *Myndigheten för yrkeshögskolan*, *Gislaveds* och *Göteborgs kommuner*, *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)*, *Sveriges Skolledare*, *Svenskt Näringsliv*, *Föreningen Byggföretagen i Sverige*, *Föreningen Industriarbetsgivarna*, *Föreningen Tekniskföretagen i Sverige*, *Industrirådet* och *Transportföretagen*.

SKR anser att det är angeläget att även en offentlig skolhuvudman ges möjlighet att utföra undervisning inom ett yrkesämne på entreprenad för en annan huvudmans räkning. På så sätt kan enligt *SKR* ungdomar i större utsträckning än i dag erbjudas ett varierat utbud lokalt, samtidigt som förslaget kan bidra till att trygga kompetensförsörjningen inom olika yrkesområden. *Skolverket* framför att myndighetens försöksverksamhet med branschskolor har visat att det finns ett behov av att kunna utföra vissa delar av yrkesutbildningar på entreprenad. *Föreningen Industriarbetsgivarna* och *Industrirådet* uppfattar att förslaget skapar möjligheter för högre kvalitet i utbildning och kostnadseffektiv användning av resurser.

Föreningen Teknikföretagen i Sverige anger att det är positivt att möjligheten att bedriva karaktärsämnen på entreprenad även ska finnas för kommunala huvudmän. Föreningen anser dock att utredningens förslag bör kompletteras med ytterligare förslag på åtgärder så att kvalitativa lärmiljöer säkerställs.

Jämställdhetsmyndigheten anger att ur ett jämställdhetsperspektiv innebär förslaget både möjligheter och risker. Om val av entreprenadpartner och utbildningsinnehåll inte aktivt genomsyras av ett jämställdhetsarbete, finns det enligt myndigheten en risk att traditionellt könssegregerade strukturer på arbetsmarknaden förstärks snarare än bryts.

Landsorganisationen i Sverige (LO) avstyrker förslaget och förordar i stället en liknande modell som användes under försöksverksamheten med branschskolor, där även undervisning i gymnasiearbetet och yrkesprov kan ingå.

Skälen för regeringens förslag

De flesta elever i gymnasieskolan vill kunna gå en utbildning i närheten av sitt hem

Enligt skollagen ska alla, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, som huvudregel ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet. Utbildningen ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 1, 8 och 9 §§). Regeringen kan dock konstatera att det finns olika förutsättningar att lokalt erbjuda ungdomar ett varierat utbud av gymnasieutbildningar.

Utbudet av yrkesutbildningar varierar inom landet och för elever i flera delar av landet är utbudet begränsat. Detta gäller även många utbildningar för yrken som är mycket efterfrågade av arbetsgivarna. Ungdomar som vill delta i en yrkesutbildning i gymnasieskolan som inte finns i hemkommunen kan i många fall delta i utbildningen hos en kommunal eller enskild huvudman inom pendlingsavstånd från hemmet. Men i vissa fall är avståndet till en huvudman som erbjuder en viss yrkesutbildning så långt att det kräver att eleven flyttar hemifrån under utbildningstiden.

Frågan om hur utbudet av yrkesutbildningar kan breddas har varit aktuell länge. Som beskrivs i avsnitten 4.2 och 5.5 fanns under 2018–2023 en försöksverksamhet med branschskolor som avslutades på grund av bristande deltagande. Det bristande deltagandet berodde bl.a. på de detaljerade krav som ställdes på utbildningsanordnare som ville ingå i försöksverksamheten och på pandemin. Syftet med försöksverksamheten var att stärka den nationella kompetensförsörjningen inom små yrkesområden genom att öka attraktiviteten och elevers tillgång till yrkesutbildning inom områdena. Försöksverksamheten innebar också att elever kunde bo kvar hemma under sin utbildningstid, trots att de gick en utbildning som inte fullt ut kunde erbjudas i närområdet. Undervisning i karaktärsämnen med en yrkesinriktad profil (yrkesämnen) och undervisning som avsåg gymnasiearbete fick nämligen i försöksverksamheten överlämnas på entreprenad till en s.k. branschskola.

Enligt skollagen får uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan (23 kap. 13 §). Detta innebär att sådan under-

visning kan överlåtas till enskilda huvudmän inom skolväsendet och även till enskilda fysiska eller juridiska personer som inte är huvudmän. Däremot kan undervisningen inte överlåtas till offentliga huvudmän, t.ex. kommuner.

Sedan försöksverksamheten upphörde kan således inte längre en offentlig skolhuvudman utföra undervisning inom ett yrkesämne på entreprenad för en annan huvudmans räkning. Detta innebär sannolikt att utbudet av yrkesutbildning lokalt är mindre än det annars skulle ha varit.

Kommuner och regioner får, trots bestämmelsen om lokaliseringsprincipen i kommunallagen (2017:725), i vissa fall utföra uppgifter åt andra skolhuvudmän på entreprenad eller genom samverkan (23 kap. 3 § skollagen). Det är t.ex. möjligt för elever i gymnasieskolan att läsa en hel utbildning i en annan kommun än hemkommunen, om programmet eller inriktningen inte finns i hemkommunen. Utredningen anser att offentliga huvudmän, särskilt de mindre, skulle gynnas av att kunna erbjuda elever från andra huvudmän undervisning på entreprenad för att på så sätt kunna bygga upp en hållbar och långsiktig utbildning. Vidare kan, enligt utredningen, huvudmän som inte själva har resursmässiga förutsättningar att bygga upp en utbildning, genom entreprenadbestämmelserna erbjuda inriktningar där en del av undervisningen ges hos en annan huvudman.

I de samtal som utredningen haft med huvudmän framgår att många av de elever som medverkade i försöksverksamheten inte hade sökt sig till utbildningen om det hade inneburit en flytt hemifrån under en längre tid. Dessa elever var inte beredda att lämna vänner, familj och fritidsintressen för att gå en yrkesutbildning på annan ort. *SKR* pekar på att utredningens förslag att även en offentlig skolhuvudman ska kunna utföra undervisning inom ett yrkesämne på entreprenad innebär att ungdomar i större utsträckning än i dag kan erbjudas ett varierat utbud lokalt. Det kan också bidra till att trygga kompetensförsörjningen inom olika yrkesområden. *Skolverket* framhåller i sitt remissvar att försöksverksamheten med branschskolor har visat att det finns ett behov av att kunna utföra vissa delar av yrkesutbildningar på entreprenad. Möjligheter att utföra yrkesutbildning på entreprenad har enligt myndigheten medfört ett ökat utbud av yrkesutbildningar för elever och kan bidra till att främja utbildningar inom framför allt kostnadskrävande och mindre hantverksutbildningar. Regeringen har samma uppfattning som utredningen och remissinstanserna. Att göra det möjligt även för offentliga huvudmän att ingå entreprenadavtal om undervisning i yrkesämnena kan underlätta för elever att bo hemma under sin utbildningstid, trots att de deltar i en utbildning som inte fullt ut kan erbjudas i närområdet. En utökad möjlighet till entreprenad skulle också kunna leda till ett mer varierat utbud av yrkesutbildning, att kompetensförsörjningen förbättras och underlätta för huvudmän att erbjuda både kostnadskrävande utbildningar och utbildningar inom smala yrkesområden. Samma skäl som talar för den utökade entreprenadmöjligheten motiverade även den ovan nämnda försöksverksamheten med branschskolor.

När det gäller *Jämställdhetsmyndighetens* farhågor vill regeringen framhålla att ett aktivt jämställdhetsarbete är ett ansvar för all skolverksamhet och ska bedrivas även när elever läser delar av en utbildning på entreprenad.

Sammantaget talar starka skäl för att även offentliga huvudmän genom entreprenadavtal ska kunna utföra undervisning inom ett yrkesämne i

Prop. 2025/26:198 gymnasieskolan för en annan huvudmans räkning. En sådan möjlighet kan bidra till att bredda utbudet av yrkesutbildning lokalt och samtidigt bidra till att förbättra kompetensförsörjningen.

Entreprenadmöjligheten ska inte begränsas till viss yrkesutbildning i gymnasieskolan

Under försöksverksamheten med branschskolor var det enligt lagen (2017:571) om försöksverksamhet med branschskolor möjligt för en huvudman för utbildning på ett yrkesprogram inom gymnasieskolan eller för kommunal vuxenutbildning (komvux) att med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal med en branschskola (oavsett ägarform) om att skolan skulle utföra vissa uppgifter på entreprenad inom sådan utbildning. De uppgifter som fick överlämnas på entreprenad var undervisning i yrkesämnen och undervisning som avsåg sådant gymnasiearbete eller komvuxarbete som ingick i utbildningen enligt skollagen (1 § lagen om försöksverksamhet med branschskolor). För att få ett godkännande att bedriva branschskola skulle den som ansökte enligt 4 § förordningen (2017:623) om försöksverksamhet med branschskolor anordna yrkesutbildning på gymnasial nivå inom ett yrkesområde där arbetsmarknadens efterfrågan på den kompetens som utbildningen syftade till att ge var högre än antalet individer med den kompetensen. Det krävdes också att antalet elever inom området var lågt inom såväl gymnasieskolan som komvux. Utbildningen inom området skulle även vara svår att tillhandahålla på grund av behov av särskilda lokaler, särskilt material eller utrustning eller på grund av ett begränsat elevunderlag. Vidare skulle branschskolan rekommenderas av en branschorganisation eller kunna uppvisa ett etablerat samarbete inom yrkesutbildning med flera arbetsgivare inom den bransch som yrkesområdet tillhörde samt ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gällde för utbildningen. Villkoren för försöksverksamheten innebar alltså stora begränsningar. LO avstyrker att huvudmän ska få utföra undervisning på entreprenad i yrkesämnena samt i gymnasiearbete och yrkesprov i gymnasieskolan. Organisationen förordar i stället en liknande modell som användes i försöksverksamheten med branschskolor, men där även undervisning i gymnasiearbetet och yrkesprov kan ingå. Liksom utredningen ser regeringen emellertid inte något behov av att begränsa möjligheten att enligt skollagen överlämna undervisning i yrkesämnena på entreprenad till att bara avse yrkesutbildning inom vissa områden, som i försöksverksamheten. Den entreprenadmöjligheten bör alltså även i fortsättningen omfatta all yrkesutbildning i gymnasieskolan. Den bör dessutom som utredningen föreslår utökas på så sätt att undervisningen i yrkesämnena får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad, och inte bara som i dag till en enskild fysisk eller juridisk person. Det skulle ge ökade möjligheter till gymnasial yrkesutbildning inom alla branscher och förbättra kompetensförsörjningen inom de delar av arbetslivet som saknar arbetskraft med gymnasial kompetens. Utbildningen måste bedrivas i samverkan med respektive bransch utifrån vad branschen efterfrågar, så att utbildningen ger tillträde till arbetsmarknaden. Det är viktigt att den gymnasiala yrkesutbildningen håller hög kvalitet och den utökade entreprenadmöjligheten får inte leda till överetablering. Att den befintliga möjligheten att överlämna uppgifter som avser undervisning i yrkesämnena på entrepre-

nad utökas på så sätt att uppgifterna även får överlämnas till en offentlig huvudman inom skolväsendet bedöms dock inte medföra någon ökad risk för oseriösa aktörer inom utbildningen.

I likhet med vad som gällde inom försöksverksamheten bör även undervisning i gymnasiearbete och i sådant yrkesprov i gymnasieskolan som föreslås i avsnitt 7.1 få överlämnas på entreprenad. Utredningen föreslår att uppgifter som avser alla gymnasiearbeten, även gymnasiearbeten i andra utbildningar än yrkesutbildningar, ska få överlämnas på entreprenad. Eftersom det inte har framkommit att det finns behov av att kunna överlämna även gymnasiearbete i en annan utbildning än en yrkesutbildning på entreprenad, bör dock entreprenadmöjligheten när det gäller gymnasiearbete endast avse gymnasiearbete inom en yrkesutbildning. En möjlighet att överlämna även gymnasiearbeten och yrkesprov på entreprenad bör förbättra tillgången till yrkesutbildning.

Regeringen bedömer att de utökade entreprenadmöjligheterna kan leda till ett större utbud av yrkesutbildningar. Genom att elever kan bo kvar på hemorten under sin utbildningstid minskar riskerna för att de väljer bort vissa yrkesområden. Det kan förbättra branschernas möjligheter att rekrytera nödvändig kompetens. Samtidigt får de utökade möjligheterna inte öka risken för oseriösa aktörer inom utbildningen. Det är viktigt att framhålla att även om en huvudman överlämnar yrkesutbildning på entreprenad till en enskild fysisk eller juridisk person ansvarar huvudmannen fortfarande för att utbildningen håller hög kvalitet och bedrivs på ett seriöst sätt. Regeringen vill betona att en huvudman behåller huvudmannaskapet för uppgifter som utförs av någon annan på entreprenad och att de bestämmelser som finns för en utbildning eller en annan verksamhet även gäller för uppgifter som utförs på entreprenad (23 kap. 2 § skollagen). Som regeringen tidigare har uttalat får en möjlighet att överlämna vissa uppgifter på entreprenad aldrig bli ett sätt för en huvudman att undvika vissa lagstadgade krav, vare sig det är fråga om skyldigheter för huvudmannen eller rättigheter för eleven (prop. 2019/20:127 s. 171). Vid allvarliga brister i en upphandlad yrkesutbildning är det därför rimligt att huvudmannen som överlämnar undervisningen säger upp sitt entreprenadavtal. Huvudmannens ansvar innebär också att utbildningsverksamheten ligger inom Statens skolinspektions tillsynsområde och på så vis omfattas även den del som har överlämnats på entreprenad av Skolinspektionens granskning. Regeringen anser att huvudmannens ansvar och Skolinspektionens uppdrag bidrar till att minska risken för att oseriösa aktörer utför uppgifter inom skolväsendet på entreprenad. Regeringen avser att följa tillämpningen av reformen noga och kommer vid behov att vidta ytterligare åtgärder.

Regeringen föreslår alltså att uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, förutom till en enskild fysisk eller juridisk person, inom gymnasieskolan ska få överlämnas på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet. Vidare ska yrkesprov eller gymnasiearbete inom en yrkesutbildning i gymnasieskolan få överlämnas på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person.

Av de nio nationella programmen i anpassade gymnasieskolan har sju en yrkesinriktad profil. Där läser elever yrkesämnena som bl.a. ska ge grund för yrkesverksamhet. En huvudman för anpassade gymnasieskolan kan enligt den nuvarande regleringen i skollagen på samma sätt som en huvudman för gymnasieskolan bara överlämna uppgifter som avser undervisning i yrkesämnena på entreprenad, och bara till en enskild fysisk eller juridisk person. Precis som i gymnasieskolan kan sådan undervisning alltså överlämnas till enskilda huvudmän inom skolväsendet och även till enskilda fysiska eller juridiska personer som inte är huvudmän. Däremot kan undervisningen inte överlåtas till offentliga huvudmän, t.ex. kommuner. Av 18 kap. 28 § skollagen framgår att kommunen ska ta hänsyn till elevers behov av att kunna bo hemma när den organiserar sin utbildning i anpassade gymnasieskolan. Kommunen ska så långt det är möjligt ordna så att elever inte behöver flytta under sin studietid på grund av skolgången. Kommunen ska sträva efter att erbjuda ett allsidigt urval av nationella program och ta hänsyn till vilka utbildningar ungdomarna vill gå (18 kap. 27 § och 19 kap. 34 § skollagen). Regeringen kan, liksom utredningen, inte se någon anledning till att behålla dagens begränsningar av vem som får utföra undervisning i anpassade gymnasieskolan på entreprenad, när de tas bort för gymnasieskolan. Även offentliga huvudmän som bedriver utbildning inom anpassade gymnasieskolan bör därför få utföra undervisning i yrkesämnena på entreprenad åt andra huvudmän. De bör även få utföra undervisning i gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola eller i sådant yrkesprov i anpassad gymnasieskola som föreslås i avsnitt 7.1 på entreprenad. Det kan uppstå situationer då en huvudman för anpassad gymnasieskola har svårt att erbjuda ett visst nationellt program eller vissa yrkesämnen som elever vill läsa. Det är då rimligt att de inom ramen för en entreprenadlösning kan samarbeta med en annan huvudman, oavsett ägarform, för att erbjuda eleverna en lämplig utbildning. Även när det gäller den anpassade gymnasieskolan är det viktigt att framhålla att de utökade entreprenadmöjligheterna inte får bidra till att öka risken för oseriösa aktörer inom utbildningen. Även om en huvudman överlämnar yrkesutbildning på entreprenad till en enskild fysisk eller juridisk person ansvarar huvudmannen fortfarande för att utbildningen håller hög kvalitet och bedrivs på ett seriöst sätt.

Regeringen föreslår alltså att uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnena som har en yrkesinriktad profil, förutom till en enskild fysisk eller juridisk person, även inom anpassade gymnasieskolan ska få överlämnas på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet. Vidare ska yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola få överlämnas på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person.

Det behövs inte större entreprenadmöjligheter inom komvux

Inom komvux får enligt skollagen alla uppgifter överlämnas på entreprenad till en enskild fysisk eller juridisk person (23 kap. 8 §). Till skillnad från vad som gäller för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan får dessutom en kommun sluta avtal om samverkan med en annan kommun

eller en region om uppgifter inom komvux. Ett sådant avtal innebär att den som tar över ansvaret också tar över huvudmannaskapet för uppgifterna (23 kap. 21, 22 och 23 §§ skollagen). Regeringen ser för närvarande inget behov av utökade möjligheter att överlämna uppgifter inom komvux på entreprenad.

Det har avsatts medel för en satsning på yrkesutbildningar inom bristyrken

Föreningen Teknikföretagen i Sverige framför att utredningens förslag bör kompletteras med ytterligare förslag på åtgärder så att kvalitativa lärmiljöer säkerställs (exempelvis utrustning/maskinpark). Föreningen anser att utmaningen att kunna säkerställa och finansiera investeringstunga utbildningsmiljöer är lika stora oavsett om investeringsbehovet finns inom små yrkesområden eller breda yrkesområden där behovet är stort över hela landet, t.ex. inom automation.

Regeringen vill understryka att förslaget om utökade möjligheter till entreprenad i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan bör förbättra kompetensförsörjningen inom alla yrkesområden, både breda och små områden. En utökad möjlighet att överlämna yrkesutbildning på entreprenad skapar förutsättningar för ett bredare utbud av yrkesutbildningar. Det räcker dock inte. Det kan även behövas mer aktiva satsningar för att bredda utbudet av yrkesutbildningar. Genom riksdagens beslut om budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 16, bet. 2025/26:UbU1, rskr. 2025/26:124) har medel tillförts för att möjliggöra genomförandet av förslag som ska göra det enklare att starta yrkesutbildningar inom små och dyra yrkesområden. Om ett särskilt statsbidrag införs för yrkesutbildningar kommer det att vara förenat med bl.a. villkor som ska motverka utbetalning av medel till oseriösa aktörer.

7 Det ska införas yrkesprov

7.1 Det ska finnas yrkesprov i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan

Regeringens förslag

I utbildningen på yrkesprogrammen i gymnasieskolan ska det ingå ett yrkesprov. Om det inte finns ett yrkesprov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete. Provet ska omfatta 100 gymnasiepoäng.

I utbildningen på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan ska det ingå ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Om det inte finns ett sådant prov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Provet ska omfatta 100 gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola. Rektorn ska få besluta att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola, om eleven medger det. Om eleven tar tillbaka

Utredningens förslag

Det förslag som utredningen lämnar stämmer delvis överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår att regeringen ska bemyndigas att meddela föreskrifter om när ett gymnasiearbete ska ingå i stället för ett yrkesprov och när ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola ska erbjudas i stället för ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inte något att invända mot det. Detta gäller bl.a. *Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet, Arbetsförmedlingen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Myndigheten för delaktighet, Linköpings och Motala kommuner, Västra Götalandsregionen, Lapplands Kommunalförbund, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Idéburna skolors riksförbund, Företagarförbundet, Föräldraalliansen Sverige, Riksförbundet FUB och Sveriges akademikers centralorganisation (Saco).*

SKR delar utredningens bedömning att yrkesprov kan stärka kopplingen mellan skola och arbetsliv och ge eleverna en tydligare bild av vad som är viktigt att lära sig. *Företagarförbundet* framhåller att utredningens förslag om att införa yrkesprov på gymnasial nivå, med en tydlig roll för arbetslivet i utvecklingen och genomförandet, är mycket positivt. Yrkesprov kan bidra till ökad tydlighet när det gäller vilka yrkeskunskaper som krävs och underlätta elevers etablering. Det bidrar också enligt förbundet till en starkare koppling mellan skola och arbetsliv.

Riksföreningen Lärvuxpedagogerna är i stort positiv till förslaget, men föreslår att elever som gått anpassade gymnasieskolan ska kunna göra hela eller delar av de yrkesprov som görs i gymnasieskolan. För de elever som har kunskaperna skulle det bli tydligare vilket kunnande de har och förhoppningsvis göra det lättare för dem att få ett arbete. Om en elev klarar delar av ett yrkesprov kan det enligt föreningen också bli tydligare för en blivande arbetsgivare vilka delar av yrket eleven kan klara på egen hand och vilka stödbehov som finns.

Myndigheten för delaktighet lyfter fram att provsituationen behöver kunna anpassas till elever med funktionsnedsättning i olika yrkesutbildningar i både anpassade gymnasieskolan och gymnasieskolan. *Göteborgs kommun* anger att det måste säkerställas att inga elever i anpassade gymnasieskolan missgynnas på grund av provens utformning och att stöd ges till dem som inte klarar provet vid första tillfället. *Specialpedagogiska skolmyndigheten* har liknande synpunkter.

Statens skolinspektion anger att myndigheten i sin granskning har erfarenhet att yrkesprov i vissa fall främst har fått genomföras av de elever som har kommit längst i sin kunskapsutveckling, alltså inte av alla elever.

VVS-branschens yrkesnämnd (VVS-YN) befarar att namnet yrkesprov kan misstas för olika branschprov som leder till branschcertifikat.

Svenskt Näringsliv och *Visita* tillstyrker att det ska införas yrkesprov, men anser att de nationella programråden ska ha ett avgörande inflytande över provens utformning, innehåll, bedömning och benämning. *Visita* anser också att provens omfattning inte ska anges i poäng utan att proven, liksom de nationella proven, ska vara en sammanställd bedömning av utbildningen.

Statens skolverk tillstyrker förslaget om yrkesprov på yrkesprogrammen i gymnasieskolan, men ser gärna en ändring från att yrkesprov ska ingå i utbildningen till att det får ingå. Skolverket avstyrker förslaget om yrkesprov i anpassade gymnasieskolan. Myndigheten anger att det vore bättre om yrkesprov tas fram för gymnasieskolan först och att anpassade gymnasieskolan kan följa några år senare, när yrkesproven för gymnasieskolan har hunnit utformas och utvärderas.

Landsorganisationen i Sverige (LO) betonar att det ska vara frivilligt för branschen att införa yrkesprov. *Djurbranschens Yrkesnämnd (DYN)*, *Föreningen Industriarbetsgivarna*, *Föreningen Teknikföretagen i Sverige* och *Industrirådet* är i grunden positiva till yrkesprov, men avstyrker att yrkesprov ska vara obligatoriska och att de ska fastställas av Skolverket, då organisationerna anser att proven ska ägas av respektive bransch. Även *Transportföretagen* avstyrker förslaget om obligatoriska yrkesprov.

Skälen för regeringens förslag

Samverkan mellan skola och arbetsliv är viktig för kvaliteten i gymnasial yrkesutbildning

Av avsnitt 4 framgår att efterfrågan på personal med gymnasial yrkesutbildning har ökat och att det är den hos företag mest eftertraktade utbildningsnivån. En attraktiv gymnasial yrkesutbildning av hög kvalitet är avgörande för att kompetensförsörjningen till såväl välfärden som den privata sektorn ska fungera. För individen är en gymnasial yrkesutbildning en stark skyddsfaktor mot arbetslöshet.

En väl fungerande samverkan mellan skola och arbetsliv är viktig för kvaliteten i yrkesutbildning. Samverkan mellan skolor och arbetsgivare förekommer på många nivåer och sätt, bl.a. i nationella och lokala programråd i gymnasieskolan. Samverkan kan ske genom arbetsplatsförlagt lärande (APL), då delar av utbildningen på yrkesprogram förläggs till en arbetsplats, vilket förutsätter ett nära samarbete mellan skola och arbetsplats. Det förekommer också mindre formaliserad samverkan mellan arbetsliv och skolor som bygger på ett gemensamt intresse och engagemang för yrkesutbildningens kvalitet.

Skolinspektionen konstaterar i rapporten *Undervisningens kvalitet i gymnasieskolans yrkesämnen* (2024:6) att en nära samverkan mellan skola och bransch kan bidra till att tydliggöra såväl utbildningarnas innehåll och behov som branschens förväntningar och möjligheter att bidra. Omvänt kan bristande samverkan mellan skola och bransch leda till lägre kvalitet i yrkesutbildning, vilket bl.a. Skolinspektionen har konstaterat i flera granskningar. Skolinspektionen publicerade 2019 den tematiska kvalitetsgranskningen *Undervisning i yrkesämnena djur och ellära*, som rörde undervisningens kvalitet i ämnet djur på naturbruksprogrammet och i ämnet ellära på el- och energiprogrammet i gymnasieskolan. Syftet med granskningen var att undersöka och bedöma om elever på gymnasiesko-

lans yrkesprogram ges förutsättningar att uppnå ett gott yrkeskunnande genom dessa yrkesämnen. Granskningen, som rörde den skolförlagda delen av undervisningen, visade att majoriteten av de granskade skolorna behöver utveckla undervisningen för att eleverna ska ges goda möjligheter att utveckla ett gott yrkeskunnande. Arbetsuppgifter som ingick i undervisningen utformades inte alltid så att de blev autentiska och relevanta utifrån sådana arbetsprocesser och rutiner som ryms inom yrkesområdet. Branschrepresentanter inom olika yrkesområden har enligt utredningen framfört stort missnöje med att det finns skolor som inte levererar utbildning av tillräckligt god kvalitet.

Regeringen kan konstatera att en kontinuerlig återkoppling och samverkan mellan skolor och arbetslivet är avgörande för kvaliteten i yrkesutbildningen och att det leder till gott yrkeskunnande och anställningsbarhet hos eleverna. Det behövs åtgärder för att förstärka samverkan mellan skola och arbetsliv, för att undervisningen i yrkesämnen ska bli så relevant för det framtida yrkeslivet som möjligt.

Yrkesprov kan vara ett sätt att bidra till ökad relevans och kvalitet i yrkesutbildningen

Som framgår av avsnitt 4 är yrkesprov, som syftar till att bedöma i vilken utsträckning en elev har tillräckliga kunskaper inom ett visst yrkesområde, en del av den gymnasiala yrkesutbildningen i Danmark, Finland och Norge. Gemensamt för ländernas yrkesprov är att de är ett resultat av samverkan mellan skola och arbetsliv, att de baseras på examensmålen och att de syftar till att kvalitetssäkra utbildningen och elevens uppnådda kunskaper. Hur proven regleras, var och när proven genomförs samt vem eller vilka som bedömer proven skiljer sig åt mellan länderna. Erfarenheter från Finland och Norge visar att elevers motivation stärkts genom yrkesprov. Man har enligt utredningen sett att avhoppet minskat och genomströmningen ökat.

I Sverige ingår yrkesprov inte i den gymnasiala yrkesutbildningen inom skolväsendet. Däremot har det funnits en försöksverksamhet med yrkesprov i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux) under 2018–2021. Försöksverksamheten har utvärderats av Skolverket i flera rapporter. Yrkesprov förekommer också i dag i Sverige, även om de inte är en del av yrkesutbildningen i skolväsendet. Flertalet branscher eller branschorganisationer använder sig av någon form av yrkesprov, certifiering eller validering som verktyg för att mäta yrkeskunnande. I vissa fall har proven en lång historia och har delvis anpassats till en gymnasial nivå. I andra fall har proven tillkommit för att branschen vill säkerställa nivån på utbildningen. Yrkesprov kan även vara kopplade till krav som en myndighet har ställt upp för att man ska få utföra vissa arbetsuppgifter. För att få utföra person- och godstransporter måste man t.ex. uppfylla krav som Transportstyrelsen meddelat föreskrifter om utifrån EU-rätten.

Regeringen instämmer i utredningens bedömning att yrkesprov bör vara en permanent del av yrkesutbildningen i det svenska skolväsendet. Det kan skapa tydligare kopplingar mellan skola och arbetsliv, säkerställa att eleverna har de yrkeskunskaper som krävs för ett visst yrke och underlätta elevernas övergång till arbete. Nationellt fastställda yrkesprov kan också bidra till en ökad likvärdighet mellan yrkesutbildningar. Elever som läser

en yrkesutbildning med en viss yrkesutgång kommer med sådana prov att prövas mot samma uppgifter i hela landet. Elevernas förutsättningar att genomföra provet, oavsett huvudman och skolenhet, kommer därmed att vara desamma.

Flera av de remissinstanser som företräder branscher, bl.a. *DYN, Föreningen Industrierbetsgivarna, Föreningen Teknikföretagen i Sverige och Industrirådet*, är i grunden positiva till yrkesprov men avstyrker att yrkesprov ska vara obligatoriska och att de ska fastställas nationellt av Skolverket. Organisationerna anser att yrkesprov fortsatt ska ägas av respektive bransch. *Transportföretagen* avstyrker förslaget om obligatoriska yrkesprov och framhåller att branschen länge har utvecklat egna yrkesprov som uppfyller anställningskraven. *Transportföretagen* anger att obligatoriska prov i gymnasieskolan skulle minska branschens kontroll över innehållet i proven. *VVS-YN* befarar att namnet yrkesprov kan misstas för olika branschprov som leder till branschcertifikat.

En majoritet av remissinstanserna är dock positiva till förslaget om yrkesprov och att de är nationellt fastställda. *SKR och Företagarförbundet* anser att yrkesprov kan stärka kopplingen mellan skola och arbetsliv och förtydliga vilka yrkeskunskaper som krävs. *Företagarförbundet* nämner också att proven kan underlätta elevers etablering på arbetsmarknaden. *Göteborgs kommun* anger att genom att proven fastställs nationellt av Skolverket, men i samråd med branscherna, säkerställs likvärdighet på nationell nivå. Proven kan enligt kommunen också fungera som en kvalitetsstämpel på efterfrågade kunskaper på arbetsmarknaden. Regeringen har samma uppfattning som majoriteten av remissinstanserna och ser många fördelar med att införa nationellt fastställda yrkesprov i yrkesutbildningen i skolväsendet. Den erfarenhet som redan finns av yrkesprov i olika samverkansmodeller, i försöksverksamheten med yrkesprov och i andra länder tyder på att yrkesprov kan bidra till att höja kvaliteten och likvärdigheten i utbildningen, samt öka elevernas motivation. I förlängningen kan detta även öka yrkesutbildningarnas attraktivitet. När det gäller risken för att yrkesproven kan förväxlas med branschprov bör det understrykas att benämningen yrkesprov kommer att användas såväl i skollagen som i andra skolförfattningar. Det kommer också att framgå av elevens betygsdokument att det handlar om ett yrkesprov. Vidare vill regeringen framhålla vikten av branschernas inflytande och att yrkesproven tas fram i nära samverkan med dem. Branscherna behöver ha en framträdande roll och deras expertis och erfarenheter av redan framtagna branschprov och liknande verktyg måste vara vägledande vid framtagandet av yrkesproven. Branschernas inflytande över yrkesproven bidrar också till att säkerställa att de utökade möjligheterna att överlämna gymnasial yrkesutbildning på entreprenad som föreslås i avsnitt 6 inte ökar risken för överetablering och oseriösa aktörer inom utbildningen.

Föreningen Industrierbetsgivarna framhåller att det kommer att finnas yrkesutgångar där antalet elever eller en snabb teknisk utveckling gör det orimligt att ta fram yrkesprov enligt utredningens förslag. Regeringen bedömer dock att yrkesprov behöver tas fram för de yrkesprogram och inriktningar som finns i gymnasieskolan, även om det självklart kan vara en process som tar olika lång tid. Yrkesprovets innehåll kommer att behöva ses över kontinuerligt. Samråd med branscherna och deras aktiva medverkan underlättar uppdateringen av proven utifrån bl.a. den tekniska

Prop. 2025/26:198 utvecklingen inom ett yrkesområde. Branscherna är de som bäst kan avgöra provens relevans och som har kompetensen att bedöma utvecklingen inom respektive bransch.

Flera remissinstanser befarar att de yrkesprov som tas fram inte kommer att hamna på en för skolformen rimlig nivå. *Skolinspektionen* framför att erfarenheter visar att yrkesprov i vissa fall främst har fått genomföras av de elever som har kommit längst i sin kunskapsutveckling, alltså inte av alla elever. För att proven ska uppfylla sitt syfte i gymnasieskolan förutsätter myndigheten att proven utformas så att de ligger just på gymnasial nivå och inte utformas så att endast elever med högre kunskapsnivåer ska kunna genomföra och klara proven. *Myndigheten för delaktighet* lyfter fram att provsituationen behöver kunna anpassas till elever med funktionsnedsättning i olika yrkesutbildningar.

Regeringen vill framhålla att yrkesproven ska anpassas till en för skolformen rimlig nivå. Yrkesproven ska mäta sådant som ingår i utbildningen och de bör ha en svårighetsgrad som motsvarar nivån för ett godtagbart resultat i de yrkesämnena som ingår utbildningen. De bör inte vara mer krävande men ändå ligga på en nivå som också är godtagbar för branschen. Elever med en funktionsnedsättning måste också ges förutsättningar att kunna visa sina kunskaper på ett likvärdigt sätt så långt det är möjligt med de av branschen framtagna kraven.

Om det inte finns ett yrkesprov ska eleven i stället genomföra ett gymnasiearbete

Regeringen bedömer således att det finns goda skäl till att göra yrkesprov till en permanent del av yrkesutbildningen inom gymnasieskolan. Huvudregeln bör vara att yrkesprov ska användas i yrkesprogrammen i gymnasieskolan. *Skolverket* anger att det finns över 100 yrkesutgångar i gymnasieskolan och att många yrkesutgångar vänder sig till små branscher som myndigheten inte bedömer har resurser för att bistå i arbetet med framtagande av yrkesprov. Regeringen konstaterar att arbetet med att ta fram yrkesprov för alla yrkesutbildningar i gymnasieskolan kan vara tidskrävande och att det är viktigt med en nära samverkan med branscherna vid framtagandet, även om det i vissa fall kan vara komplicerat. Det bör införas yrkesprov i samtliga yrkesutbildningar i gymnasieskolan, men det kan i vissa fall eller under en viss tid saknas ett sådant prov. Om det inte är möjligt att ta fram ett yrkesprov för en viss yrkesutgång, antingen tillfälligt eller under en längre tid, bör eleverna i stället genomföra ett gymnasiearbete. Det bör dock handla om speciella undantagsfall inom områden där ett yrkesprov, trots ansträngningar, inte har kunnat fastställas.

Utredningen föreslår att regeringen ska bemyndigas att meddela föreskrifter om när ett gymnasiearbete ska ingå i utbildningen i stället för ett yrkesprov. Enligt utredningens förslag ska det sedan föreskrivas på förordningsnivå att eleven ska genomföra ett yrkesprov om det finns ett sådant för den yrkesutgång som ingår i elevens individuella studieplan. I annat fall ska eleven genomföra ett gymnasiearbete. Utredningen föreslår också att det på förordningsnivå ska regleras att rektorn får besluta att en elev får genomföra ett gymnasiearbete i stället för ett yrkesprov, om det finns särskilda skäl. Regeringen anser inte att ett sådant bemyndigande är nödvändigt. Om det finns ett yrkesprov bör ett sådant användas och ett gymnasie-

arbete bör endast få ingå i utbildningen om det inte finns ett yrkesprov. Regeringen bedömer inte att det behövs något ytterligare undantag från huvudregeln om att yrkesprov ska användas. Därmed blir det också tydligt när ett gymnasiearbete får ersätta ett yrkesprov.

DYN anser att ett godkänt yrkesprov bör kunna likställas med gymnasiearbetet i fråga om behörighet till vidare studier. *Föreningen Teknikföretagen i Sverige* anger att den inte tydligt kan se att utredningen beaktat eventuella konsekvenser vid ansökan till högre studier om gymnasiearbete skulle ersättas av yrkesprov.

Målen för ett gymnasiearbete på ett yrkesprogram är att det ska visa att eleven är förberedd för det yrkesområde som gäller för den valda yrkesutgången. Det ska pröva elevens förmåga att utföra vanligt förekommande arbetsuppgifter inom yrkesområdet. Det ska vidare utföras på ett sådant sätt att eleven planerar, genomför och utvärderar sin uppgift. Gymnasiearbetet kan utformas så att det ger eleverna möjlighet att pröva sitt yrkeskunnande i företagsliknande arbetsformer (förordningen [SKOLF 2010:14] om examensmål för gymnasieskolans nationella program). Examensmålen för gymnasieskolans nationella program speglar det sammantagna kunnande som eleven förväntas uppnå genom sitt lärande. Av examensmålen för yrkesprogrammen framgår att eleverna ska ha de kunskaper som behövs för att arbeta inom det yrkesområde som programmet är inriktat mot. Yrkesprovet bör liksom gymnasiearbetet utformas inom dessa ramar. Yrkesprovet och gymnasiearbetet bör vara likvärdiga, bl.a. när det gäller behörighet till eftergymnasiala studier. Då arbetslivet förändras över tid, och därmed även behovet av yrkesprov, kan regeringen i framtiden behöva se över reglerna om yrkesprov.

Visita anser att yrkesprovets omfattning inte ska anges i poäng, utan att de i stället ska likställas med dagens nationella prov som finns i de gymnasiesiegemensamma ämnena. Liksom utredningen anser dock regeringen att ett yrkesprov bör vara likvärdigt med gymnasiearbete även i detta avseende. Precis som gymnasiearbetet bör yrkesprovet alltså omfatta 100 gymnasiepoäng.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att det i utbildningen på yrkesprogrammen i gymnasieskolan ska ingå ett yrkesprov. Om det inte finns ett sådant prov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete. Provet ska omfatta 100 gymnasiepoäng.

Yrkesprov ska även införas i anpassade gymnasieskolan

Den anpassade gymnasieskolans syfte är att ge elever med intellektuell funktionsnedsättning en för dem anpassad utbildning som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet (18 kap. 2 § skollagen). Elever i anpassad gymnasieskola får dock sällan arbete efter avslutade studier. Av Skolverkets publikation *Sysselsättning efter avslutad anpassad gymnasieskola – Sysselsättning hösten 2020, 2021 och 2022* (Skolverket 2024) framgår att endast 15 procent av ungdomarna som avslutat skolformen 2022 var i arbete direkt efter studierna. Eftersom det är så svårt för elever i anpassad gymnasieskola att få arbete efter avslutade studier är det extra angeläget att dessa elever får möjlighet att genomföra ett yrkesprov. Samverkan mellan skola och arbetsliv, där utbildningens innehåll och förvän-

Prop. 2025/26:198 tan på elevens kompetenser efter avslutad utbildning tydliggörs, kan underlätta elevernas etablering på arbetsmarknaden, höja kvaliteten i utbildningen och tydliggöra utbildningens innehåll även i anpassade gymnasieskolan.

Riksföreningen Lärvuxpedagogerna är i stort positiv till att yrkesprov införs. Föreningen anger att yrkesprov kan vara ett sätt att tydliggöra vilka kunskaper en person har och på det sättet förhoppningsvis kunna underlätta att komma in på arbetsmarknaden. Föreningen tar dock upp flera komplikationer, bl.a. att programmålen för de yrkesinriktade programmen i anpassade gymnasieskolan har betydligt otydligare mål än yrkesprogrammen i gymnasieskolan. Frågan är då enligt föreningen vilket yrkeskunnande som ska visas och hur det ska förmedlas till eventuella arbetsgivare. Den stora individuella variationen mellan eleverna inom skolformen kan enligt föreningen också göra det svårare att beskriva vilka kunskaper eleven har.

Några remisstanser, bl.a. *Skolverket*, avstyrker förslaget om att införa yrkesprov i anpassade gymnasieskolan. Skolverket anger att myndigheten i dagsläget ser stora utmaningar med att införa yrkesprov inom anpassade gymnasieskolan då det saknas en samlad bild av yrken eller yrkesroller där läranderesultatet ligger på SeQF-nivå 2, dvs. den nivå i den nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande som utbildningen i anpassade gymnasieskolan ligger på. Om yrkesproven ska tydliggöra anställningsbarhet så behöver det enligt myndigheten finnas tydliga yrken som är beskrivna på denna nivå. Skolverket bedömer att det återstår en hel del arbete att göra i denna del. Myndigheten framför att det vore bättre om yrkesprov tas fram för gymnasieskolan först och att anpassade gymnasieskolan kan följa några år senare, när yrkesproven för gymnasieskolan har hunnit utformas och utvärderas.

Riksförbundet FUB däremot tillstyrker förslaget om yrkesprov i anpassad gymnasieskola och anger att det kan bidra till att höja kvaliteten och likvärdigheten i utbildningen. Förbundet tror att yrkesprov kan ge elever en ökad motivation och skapa en positiv förväntan. Enligt förbundet möts elever med en intellektuell funktionsnedsättning många gånger av låga förväntningar. Förbundet lyfter även att Skolverket har sett indikationer på att huvudmän för många skolor tar ett mycket begränsat ansvar för samverkan med arbetslivet.

Som de kritiska remissinstanserna påpekar finns det utmaningar i att införa yrkesprov inom anpassade gymnasieskolan. Regeringen bedömer dock att det behöver vidtas åtgärder för att förbättra kvaliteten i utbildningen i skolformen och att elevernas förutsättningar för att få ett arbete efter avslutade studier behöver bli bättre. Det finns också föreställningar om målgruppens svårigheter som behöver utmanas. Yrkesprov har potential att stärka målgruppens ställning på arbetsmarknaden och att förbättra samverkan mellan skola och arbetsliv. Yrkesproven i anpassade gymnasieskolan behöver liksom yrkesproven i gymnasieskolan utformas utifrån arbetslivets krav och om det har tagits fram ett yrkesprov för utbildningen bör det användas. I anpassade gymnasieskolan behöver dock större hänsyn tas till elevernas individuella förutsättningar än i gymnasieskolan. Inte minst på grund av de stora individuella variationerna i dessa förutsättningar bör det finnas en möjlighet för en elev att genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola trots att det finns ett yrkesprov. Utred-

ningen föreslår att regeringen ska bemyndigas att meddela föreskrifter om när ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola ska erbjudas i utbildningen i stället för ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Enligt utredningens förslag ska det sedan på förordningsnivå föreskrivas att eleven ska erbjudas att genomföra ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola i stället för ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola, om det finns ett yrkesprov för det yrkesområde som ingår i elevens individuella studieplan. Regeringen anser att det i stället bör regleras i skollagen att det i utbildningen ska ingå ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Om det inte finns ett sådant prov bör det i stället ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Det bör vidare införas en möjlighet för rektorn att besluta att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola, om eleven medger det. Det är lämpligt att det är rektorn som fattar beslutet snarare än huvudmannen, eftersom rektorn finns närmare eleven och känner honom eller henne bättre än vad huvudmannen gör. Rektorn bör inte kunna delegera sin beslutanderätt till någon annan. Rektorn och eleven måste förstås också vara överens om att eleven ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola och olika alternativ för hur elevens studier kan organiseras bör belysas och diskuteras. Innan beslutet fattas måste det noga övervägas om det är den bästa lösningen för eleven. Regeringen vill betona att beslutet inte bör fattas på förhand innan utbildningen har påbörjats, utan enbart utifrån elevens särskilda förutsättningar och om eleven medger det. Det är viktigt att beslutet bygger på den bedömning som görs i det enskilda fallet om att gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola passar bättre än yrkesprov i anpassad gymnasieskola.

Om eleven skulle ångra sig bör eleven naturligtvis kunna ta tillbaka sitt medgivande. Eleven bör då få återgå till den vanliga ordningen, dvs. till att genomföra ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola i stället för ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Regeringen föreslår alltså att det i utbildningen på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan ska ingå ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Om det inte finns ett sådant prov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Provet ska omfatta 100 gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola. Rektorn ska få besluta att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola, om eleven medger det. Om eleven tar tillbaka sitt medgivande ska beslutet upphöra att gälla. Rektorn ska inte få överlåta sin beslutanderätt till någon annan.

7.2 Det ska sättas betyg efter genomfört yrkesprov

Regeringens förslag

Efter genomfört yrkesprov eller yrkesprov i anpassad gymnasieskola ska betyg sättas.

Yrkesprovet eller yrkesprovet i anpassad gymnasieskola ska betygsättas med något av betygen 1–4. Betyget 4 ska användas om en elev

har nått examensmålen för yrkesprovet eller programmålen för yrkesprovet i anpassad gymnasieskola. I annat fall ska betygen 1–3 användas.

Om en elev efter ett genomfört yrkesprov eller yrkesprov i anpassad gymnasieskola fått betyget 4, ska huvudmannen inte vara skyldig att erbjuda provet igen.

Om ett yrkesprov ingår i utbildningen i stället för ett gymnasiearbete ska det krävas betyget 4 på yrkesprovet för att yrkesexamen ska utfärdas.

Utredningens förslag

Det förslag som utredningen lämnar stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. Utredningens förslag utgår från det nuvarande betygssystemet med betygsbeteckningarna A–F i stället för det nya betygssystem som föreslås i propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197).

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det, däribland *Statens skolinspektion*, *Specialpedagogiska skolmyndigheten*, *Härnösands kommun*, *Stockholms kommun*, *Sveriges Skolledare*, *Sveriges Lärare*, *Almega Utbildning* och *Föräldraalliansen Sverige*.

VVS-branschens yrkesnämnd (VVS-YN) anser att fler betyg än E och F ska finnas tillgängliga vid betygssättningen då ett E inte speglar en väl godkänd elevs kunskaper i tillräcklig omfattning. *Plåt & Vent Yrkesnämnd* kan inte se meningen med att en elev som avlagt ett godkänt yrkesprov ska få chansen att göra om provet. Däremot anser nämnden att det kan finnas skäl för att en elev som misslyckas vid första försöket får ytterligare en chans att få ett godkänt betyg.

Skälen för regeringens förslag

I föregående avsnitt föreslås att det i utbildningen på yrkesprogrammen i gymnasieskolan ska ingå ett yrkesprov om det finns ett sådant. I annat fall ska det ingå ett gymnasiearbete. På de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan ska det ingå ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola om det finns ett sådant. I annat fall ska det ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Yrkesprovet ska i bägge fallen visa att eleven har de kunskaper som krävs för ett visst yrke, och därmed underlätta elevens övergång till arbetsmarknaden. En förutsättning för att provet ska ha denna funktion är dock att det sätts betyg på provet. Om betyget visar att eleven genomfört provet med godtagbart resultat, kan eleven anses ha uppnått det yrkeskunnande som är centralt för ett yrkesutövande. Regeringen anser alltså att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov eller yrkesprov i anpassad gymnasieskola.

I gymnasieskolan gäller i dag att betyget E ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet. I annat fall ska betyget F användas. Som betyg på gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska betyget

E användas om eleven har nått målen för arbetet. Annars ska betyg inte sättas (15 kap. 25 § och 18 kap. 24 § skollagen). Utredningen föreslår att yrkesprovet ska betygssättas på samma sätt som gymnasiearbetet och att yrkesprovet i anpassad gymnasieskola ska betygssättas på samma sätt som gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola.

VVS-YN anser att fler betyg än nuvarande E och F ska finnas tillgängliga vid betygssättningen av ett yrkesprov då ett E enligt nämnden inte speglar en väl godkänd elevs kunskaper i tillräcklig omfattning. Regeringen har denna dag beslutat propositionen Ett likvärdigt betygssystem, där det föreslås en ny tiogradig betygsskala med betygen 1–10 inom bl.a. gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Enligt förslaget ska betygen 1–3 vara uttryck för begränsade kunskaper. För gymnasiearbetet och gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska dock endast betygen 1–4 användas, där 4 ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet eller programmålen för gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola. En elev som har genomfört ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola men sammantaget visar begränsade kunskaper ska ges något av betygen 1–3. Regeringen anser att samma betygssteg ska användas vid betygssättning av yrkesprov och yrkesprov i anpassad gymnasieskola, vilket innebär att bara betyget 4 ska användas om en elev har uppnått examensmålen för yrkesprovet eller programmålen för yrkesprovet i anpassad gymnasieskola. Eftersom gymnasiearbetet i dag betygssätts med högst E så är det rimligt att betygen 1–4 används i det nya systemet. Yrkesprovet ska liksom gymnasiearbetet ses som en sammanfattande bedömning av elevens yrkeskunnande och utgör tillsammans med elevens betyg i olika ämnen som ingår i utbildningen ett mått på elevens totala kunskaper. I de olika ämnena används hela betygsskalan 1–10 och på så vis kommer det att framgå vilka kunskaper eleven har som motsvarar högre betyg än 4. Att samma betygsskala används för yrkesprovet och yrkesprovet i anpassad gymnasieskola som för gymnasiearbetet och gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola är nödvändigt för att proven ska vara likvärdiga med arbetena. Det har betydelse bl.a. för meritvärdena vid urval till högre utbildning efter gymnasieskolan.

I den nämnda propositionen föreslår regeringen också att det ska krävas att en elev har betyget 4 på gymnasiearbetet för att yrkesexamen ska utfärdas. Om ett yrkesprov ingår i utbildningen i stället för ett gymnasiearbete bör det på samma sätt krävas att eleven har betyget 4 på provet för att eleven ska få en yrkesexamen i gymnasieskolan.

Vidare gäller i dag att om en elev efter ett genomfört gymnasiearbete eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola fått lägst betyget E, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag (16 kap. 24 § och 19 kap. 25 § skollagen). I den nämnda propositionen föreslås att om en elev efter ett genomfört gymnasiearbete eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola fått lägst betyget 4, ska huvudmannen inte vara skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag. Det är rimligt att samma bestämmelser gäller för yrkesprov och yrkesprov i anpassad gymnasieskola. *Plåt & Vent Yrkesnämnd* anser att det kan vara motiverat att en elev som misslyckas vid första försöket i ett yrkesprov får ytterligare en chans att få ett godkänt betyg. Regeringen vill nämna att det kan finnas anledning att komplettera bestämmelserna om prövning i 8 kap. 24 och 25 §§ gymnasieförordningen (2010:2039), så att det blir möjligt att

Prop. 2025/26:198 få betyg på ett yrkesprov enligt de bestämmelserna. Där anges bl.a. att en elev i gymnasieskolan har rätt att genomgå prövning i det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan, förutsatt att eleven inte tidigare fått minst betyget E på gymnasiearbetet. Det finns också en möjlighet att komplettera sin utbildning från gymnasieskolan inom den kommunala vuxenutbildningen, se följande avsnitt.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov eller yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Yrkesprovet eller yrkesprovet i anpassad gymnasieskola ska betygssättas med något av betygen 1–4. Betyget 4 ska användas om en elev har nått examensmålen för yrkesprovet eller programmålen för yrkesprovet i anpassad gymnasieskola. I annat fall ska betygen 1–3 användas. Om en elev efter ett genomfört yrkesprov eller yrkesprov i anpassad gymnasieskola fått betyget 4, ska huvudmannen inte vara skyldig att erbjuda provet igen. Regeringen föreslår också att om ett yrkesprov ingår i utbildningen i stället för ett gymnasiearbete, ska det krävas betyget 4 på yrkesprovet för att yrkesexamen ska utfärdas.

7.3 Yrkesprov ska också kunna genomföras inom komvux

Regeringens förslag

Inom kommunal vuxenutbildning (komvux) ska utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå även kunna bedrivas i form av yrkesprov. På gymnasial nivå ska yrkesprovets omfattning anges med gymnasiepoäng och inom anpassad utbildning på gymnasial nivå ska omfattningen anges med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola.

Även en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux ska få innehålla ett yrkesprov.

Betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov.

Den som är bosatt i landet och vill ha ett betyg från en utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i yrkesprov. Detta ska gälla även den som tidigare har fått betyg på ett yrkesprov eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan ska dock inte få genomgå prövning i ett yrkesprov, om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett yrkesprov i gymnasieskolan eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Prövning i yrkesprov ska bara få göras hos en huvudman som anordnar utbildning inom det yrkesområde som yrkesprovet avser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om mål för yrkesprovet och om provet i övrigt.

Med anledning av några av de föreslagna bestämmelserna ska följande ändringar göras i vissa av de ändringar i skollagen som föreslås i propositionen Ett likvärdigt betygssystem och som träder i kraft den 1 januari 2031. Det gäller bestämmelserna om att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov och om prövning i yrkesprov. Ändringarna som

föreslås i den nämnda propositionen innebär att det införs ett nytt betygssystem. Följdändringarna innebär att även de nämnda bestämmelserna förs in i ändringar i skollagen som föreslås i propositionen.

Prop. 2025/26:198

Utredningens förslag

Det förslag som utredningen lämnar stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår att en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux även ska få innehålla ett komvuxarbete. Vidare föreslår utredningen inte några följdändringar med anledning av propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197).

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inte något att invända mot det, däribland *Statens skolinspektion, Göteborgs universitet, Arbetsförmedlingen, Diskrimineringsombudsmannen, Bengtsfors, Gislaveds, Katrineholms och Norrköpings kommuner, Sveriges Skolledare, Folkbildningsrådet, Föreningen Svensk Handel, Föräldraalliansen Sverige, Riksförbundet FUB, Svenskt Näringsliv, Sveriges Vägledarförening* och *Visita*.

Gislaveds kommun framhåller att om yrkesprov införs som ett möjligt alternativ inom gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan är det rimligt att det också på samma sätt införs inom vuxenutbildningen.

Föreningen Industriarbetsgivarna och *Industrirådet* anger att ett väl utformat yrkesprov är ett värdefullt sätt att synliggöra resultatet av lärande och att yrkesprov fastställda av respektive bransch bör kunna säkerställa kvaliteten i den yrkesinriktade vuxenutbildningen. Samtidigt är det enligt organisationerna viktigt att respektive yrkesprov är utformat för att möta vuxenstuderande.

VVS-branschens yrkesnämnd (VVS-YN) anser att yrkesprovet ska vara obligatoriskt i yrkesutbildningar inom komvux på gymnasial nivå.

Statens skolverk tillstyrker förslaget att yrkesprov får ingå i komvux på gymnasial nivå men avstyrker att det ska få ingå i komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Skolverket anger att även i de fall en yrkesutgång i gymnasieskolan motsvarar ett yrkespaket inom komvux på gymnasial nivå bör samma yrkesprov användas för dessa.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ser svårigheter med förslaget och anger att utformningen av komvux skulle innebära att en stor mängd yrkesprov behöver genomföras löpande under året. Det blir enligt SKR en organisatorisk och ekonomisk utmaning.

Skälen för regeringens förslag

Yrkesprov ska få ingå i komvux

Yrkesutbildningen inom komvux ges i olika former. Eleverna i komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå kan läsa enstaka nivåer i yrkesämnena eller sammanhållna yrkesutbildningar, även kallade yrkespaket. I yrkespaketen kombineras ämnen eller nivåer i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde. En del av utbildningen ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande. Utbildningen kan

Prop. 2025/26:198 utformas som en nationell sammanhållen yrkesutbildning eller vara utformad av en huvudman (20 kap. 6 a § skollagen). De nationella yrkesämnenena är desamma som i gymnasieskolans yrkesprogram och de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan. Ett yrkespaket är dock kortare än ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Oftast omfattar ett yrkespaket 400 till 1 500 gymnasiepoäng, medan yrkesprogrammen omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng.

I komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå finns utöver ämnen komvuxarbete. Komvuxarbetet motsvarar gymnasiearbetet i gymnasieskolan eller gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola. Med komvuxarbete avses en uppgift om 100 gymnasiepoäng eller gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola som eleverna genomför. En elev måste ha godkänt betyg på komvuxarbetet eller ett gymnasiearbete för att en gymnasieexamen inom komvux ska utfärdas (20 kap. 5 § skollagen och 2 kap. 3 § och 4 kap. 14, 15 a och 15 b §§ förordningen [2011:1108] om vuxenutbildning). Komvuxarbetet ingår däremot inte i yrkespaketen. Relativt få elever som läser en yrkesutbildning inom komvux genomför ett komvuxarbete. Detta beror främst på att elever som läser inom komvux sällan tar ut en examen, utan oftare läser yrkespaket.

I avsnitt 7.1 föreslår regeringen att yrkesprov ska ingå i utbildningen på yrkesprogram i gymnasieskolan och i utbildningen på nationella program i anpassade gymnasieskolan. Om det inte finns ett sådant prov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Samma skäl som talar för att yrkesprov ska införas i de skolförmenterna talar också för att yrkesprov bör införas i komvux. Det gäller även komvux som anpassad utbildning. Flertalet remissinstanser håller med om det. *Gislaveds kommun* anför att om yrkesprov införs som ett möjligt alternativ inom gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan är det rimligt att det också på samma sätt införs inom vuxenutbildningen. Regeringen gör samma bedömning men vill framhålla att det behöver vara vissa skillnader mellan å ena sidan gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan och å andra sidan komvux när det gäller yrkesprov. Regeringen anser att i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska huvudregeln vara att när det finns ett yrkesprov ska det användas. I komvux bör i stället yrkesprovet, liksom komvuxarbetet, vara ett möjligt alternativ. Anledningen till detta är att elevernas studievägar varierar stort inom komvux och därför behöver både yrkesprov och komvuxarbete kunna ingå i utbildningen. Yrkesprovet inom komvux skulle, på motsvarande sätt som yrkesprovet i gymnasieskolan och yrkesprovet i anpassad gymnasieskola, kunna säkerställa en viss kvalitet på utbildningen och tydliggöra för eleverna vad det är de förväntas kunna efter avslutad utbildning. Det skulle också innebära en ökad dialog mellan utbildning och arbetsliv. Om yrkesprov införs inom komvux och jämföras med komvuxarbetet får vidare personer med en oavslutad utbildning från t.ex. ett yrkesprogram i gymnasieskolan bättre möjligheter att komplettera sin utbildning i komvux. Utbildningen i komvux blir då även likvärdig med utbildningen i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan i aktuellt avseende.

Komvux är en mer flexibel utbildningsform än gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Utbildningen ska bedrivas kontinuerligt under året och studietakten kan variera för att möta vuxnas olika behov. *SKR* ser

svårigheter med förslaget om yrkesprov i komvux, då den flexibla utformningen av komvux skulle innebära att en stor mängd yrkesprov behöver genomföras löpande under året. Det blir enligt organisationen en organisatorisk och ekonomisk utmaning. Regeringen har förståelse för synpunkten. Utbildningsanordnarna är dock vana vid att bedriva en flexibel och individanpassad utbildning i komvux. De bör därför ha goda förutsättningar att hantera att yrkesprov, liksom yrkesutbildningen i övrigt, ska erbjudas löpande. Det bör även nämnas att det inte kommer att vara obligatoriskt för huvudmännen att erbjuda utbildning där yrkesprov ingår inom komvux.

Huvuddelen av yrkesutbildningen i komvux finansieras genom statsbidraget för regional yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom komvux (regionalt yrkesvux). Riksdagen har på förslag av regeringen i budgetpropositionen för 2026 beslutat om förbättrade ekonomiska villkor för kommunerna när det gäller statsbidraget (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:UbU1, rskr. 2025/26:124). Förbättringarna innebär bl.a. en betydande höjning i ersättningsnivåerna i statsbidraget och att kommunerna ska kunna beviljas statsbidrag för upp till tre år i taget. Därmed får kommunerna bättre möjligheter att erbjuda en yrkesutbildning i komvux av hög kvalitet, där yrkesprov kan utgöra en del i en ambitionshöjning.

Regeringen föreslår alltså att utbildning inom komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå även ska kunna bedrivas i form av yrkesprov. Inom komvux på gymnasial nivå ska yrkesprovets omfattning anges med gymnasiepoäng och inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska omfattningen anges med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola.

Yrkesprov ska få ingå i ett yrkespaket i komvux

Sammanhållna yrkesutbildningar eller yrkespaket är vanliga inom komvux. Skolverket tar fram dels nationella yrkespaket som regleras i myndighetens föreskrifter, dels exempel på yrkespaket. Skolhuvudmännen kan också ta fram egna yrkespaket som används regionalt eller lokalt. *Skolverket* framför att i de fall en yrkesutgång i gymnasieskolan motsvarar ett yrkespaket inom komvux på gymnasial nivå bör samma yrkesprov användas för dessa. Myndigheten ser också en risk för att branschens krav på yrkespaketets omfattning ökar i samband med framtagandet av yrkesprov. Om myndigheten ska föreskriva om yrkesprov bör det enligt Skolverket i ett bemyndigande klargöras att det handlar om en av branschen acceptabel nivå av yrkeskunnande. Regeringen anser att det kan vara en rimlig utgångspunkt att samma yrkesprov används inom komvux som i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan, om utbildningarna motsvarar varandra. Den närmare utformningen och användningen av yrkesprov bör dock inte regleras på lagnivå, eftersom det är fråga om föreskrifter på en sådan detaljnivå som inte bör finnas i lag. Regeringen vill även framhålla att ett yrkesprov som ingår i ett yrkespaket i komvux inte alltid kan ha samma innehåll som ett yrkesprov som ingår i ett yrkesprogram i gymnasieskolan eller i ett nationellt program i anpassade gymnasieskolan. I stället bör yrkesprovet pröva kunskaperna i de nivåer som ingår i yrkespaketet. Skolverket kan alltså, i samråd med branscherna, behöva ta fram särskilda yrkesprov för yrkespaket i komvux.

Det finns många korta yrkespaket som inte motsvarar hela yrkesdelen i ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Många yrkespaket omfattar endast omkring 400 gymnasiepoäng. Om ett sådant kort yrkespaket även ska innefatta ett yrkesprov om 100 gymnasiepoäng, skulle den relativa omfattningen av utbildningen öka betydligt. En förlängd utbildning kan innebära risk för högre skuldsättning hos elever och högre kostnader för huvudmän, även om huvudmännen som regel själva kan välja vad som ska ingå i ett yrkespaket. Det är bl.a. av detta skäl inte lämpligt att reglera att yrkesprov måste ingå i komvux. Regeringen delar alltså inte *VVS-YN:s* åsikt att yrkesprovet ska vara obligatoriskt i yrkesutbildningar inom komvux på gymnasial nivå. Det bör i stället vara upp till Skolverket att tillsammans med branscherna avgöra om ett yrkesprov ska tas fram och ingå i ett yrkespaket eller ett exempel på ett yrkespaket. Yrkesproven bör också tas fram i samverkan med branscherna. Det bör vara upp till huvudmännen att avgöra om ett existerande yrkesprov ska användas i ett regionalt eller lokalt yrkespaket.

Regeringen föreslår därmed att en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux även ska få innehålla ett yrkesprov.

Komvuxarbete bör inte få ingå i ett yrkespaket

Utredningen föreslår att även komvuxarbete ska få ingå i en sammanhållen yrkesutbildning i komvux. Skolverket tillstyrker förslaget, men anger samtidigt att det saknas underlag och analys i betänkandet av vissa konsekvenser. Skolverket anger också att ett komvuxarbete i dag är nära knutet till en gymnasieexamen. Om det ska vara möjligt att genomföra ett komvuxarbete utanför en sådan examen behöver det enligt myndigheten utredas vidare vad det kan få för konsekvenser både för komvuxarbetets innehåll och syfte samt för en yrkesexamen. Det behöver enligt myndigheten även utredas vidare om det är lämpligt att ett komvuxarbete kan ingå i alla sammanhållna yrkesutbildningar eller om det behöver finnas någon begränsning, då en sammanhållen yrkesutbildning kan variera mycket i både omfattning och innehåll och kan utformas av både Skolverket och huvudmännen själva.

Regeringen bedömer att komvuxarbete inte bör få ingå i ett yrkespaket. Utöver de invändningar som Skolverket framför anser regeringen att det inte finns samma fördelar med att komvuxarbete ingår i ett yrkespaket i komvux som det finns med att yrkesprov ingår. Yrkesprovet kan bl.a. bidra till att öka samverkan mellan arbetsliv och skola, det kan förbättra kvaliteten i undervisningen och det kan underlätta elevernas övergång till arbete. Dessa fördelar är inte givna om det i stället är ett komvuxarbete som ingår i yrkespaketet.

Yrkesprov i komvux ska betygssättas och det ska finnas en möjlighet till prövning i yrkesprov

Liksom i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan bör inom komvux betyg sättas efter genomfört yrkesprov, precis som efter ett genomfört komvuxarbete.

Det är även viktigt att det finns en möjlighet att genomgå prövning i yrkesprov i komvux, på samma sätt som man kan genomgå prövning i komvuxarbete. Det finns ingen definition i skollagen av prövning i kom-

vuxarbete, men med prövning i ett ämne inom komvux avses en bedömning av kunskaper på den nivå i ämnet som prövningen gäller som resulterar i ett betyg som sätts i enlighet med bestämmelser om betyg och betygssättning (20 kap. 40 a §). Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från komvux på gymnasial nivå eller komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska enligt den nuvarande lydelsen av 20 kap. 40 b § skollagen ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget E på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Prövning i komvuxarbete får göras bara hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser.

Både personer som helt saknar betyg på yrkesprov och personer som tidigare har fått betyg på provet kan behöva genomgå prövning i provet. Regeringen föreslår därför att den som är bosatt i landet och vill ha ett betyg från komvux på gymnasial nivå eller komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i yrkesprov. Detta ska även gälla den som tidigare har fått betyg på ett yrkesprov eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan ska dock inte få genomgå prövning i ett yrkesprov, om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett yrkesprov i gymnasieskolan eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. När det gäller betygssättning av yrkesprov i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, se avsnitt 7.2. Precis som prövningen i komvuxarbete ska prövningen i yrkesprov bara få göras hos en huvudman som anordnar utbildning inom det yrkesområde som yrkesprovet avser.

Det kan behövas ytterligare föreskrifter om yrkesproven i komvux

I 20 kap. 6 och 35 b §§ skollagen finns bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet och ytterligare föreskrifter om komvuxarbetet i övrigt. Sådana föreskrifter kan behövas även när det gäller yrkesprovet i komvux. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför bemyndigas att meddela föreskrifter om mål för yrkesprovet och om provet i övrigt.

Följändringar på grund av ändringar i skollagen som föreslås i propositionen Ett likvärdigt betygssystem

I 20 kap. 35 a § skollagen finns bestämmelser om betygssättningen inom komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Den ovan föreslagna bestämmelsen om att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov föreslås föras in i den paragrafen. Vidare finns i 20 kap. 40 b § skollagen bestämmelser om prövning när det gäller de nämnda utbildningarna. De ovan föreslagna bestämmelserna om prövning i yrkesprov föreslås föras in i den paragrafen. Som framgår av avsnitt 9 föreslås dessa förslag i propositionen träda i kraft den 2 juli 2028.

I propositionen Ett likvärdigt betygssystem, som regeringen har beslutat denna dag, föreslås också ändringar i 20 kap. 35 a och 40 b §§ skollagen.

Prop. 2025/26:198 De ändringarna, som föreslås träda i kraft den 1 januari 2031, är en följd av att det ska införas en ny numerisk betygsskala, 1–10, inom bl.a. komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. För att inte de ändringar i 20 kap. 35 a och 40 b §§ som avser yrkesprov ska upphävas när de ändringar som rör det nya betygssystemet träder i kraft, bör det göras en ändring i den ändringslag som föreslås i avsnitt 2.3 i den nämnda propositionen. Ändringarna innebär att bestämmelserna om yrkesprov läggs till i de angivna paragraferna (se avsnitt 2.3 i förevarande proposition).

Omfattningen av betygsrätten i komvux behöver ses över

En stor andel av yrkesutbildningen i komvux anordnas av enskilda utbildningsanordnare genom entreprenadavtal med kommuner. Den myndighetsutövning som hör till rektorns uppgifter får dock endast överlämnas till en enskild entreprenör om entreprenören har fått s.k. betygsrätt, dvs. tillstånd av Statens skolinspektion att sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet (1 kap. 4 § förordningen [2011:1108] om vuxenutbildning). Det finns bestämmelser om betygsrätten och vad den omfattar i 6 kap. förordningen om vuxenutbildning.

Förslaget att utbildningen i komvux i fortsättningen även ska få bedrivas i form av yrkesprov väcker frågan om betygsrätten även bör omfatta sådana prov. Regeringen gör därför nu bedömningen att det finns ett behov av att se över om betygsrätten ska omfatta yrkesprov.

8 En elev ska ha rätt att fullfölja utbildningen på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan

Regeringens förslag

En elev som har påbörjat ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan ska, på samma sätt som en elev som har påbörjat ett nationellt program inom den skolformen, ha rätt att hos huvudmannen eller inom samverkansområdet för utbildningen under fyra läsår fullfölja sin utbildning enligt den individuella studieplanen. Om den individuella studieplanen ändras, ska eleven ha rätt att under de fyra läsåren fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen. Detta ska gälla även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

En elev som har påbörjat ett individuellt program och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, ska ha rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den nya hemkommunen eller en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen.

En elev som har påbörjat ett individuellt program och som med anledning av placering i ett hem för vård eller boende eller ett skyddat boende enligt socialtjänstlagen flyttar från kommunen eller samver-

kansområdet för utbildningen, ska ha rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den kommun eller region där hemmet eller boendet är beläget. En elev som har placerats i ett sådant hem eller boende och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun, ska ha rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett individuellt program enligt en ny individuell studieplan i hemkommunen eller en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen. Detta ska gälla oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet eller boendet är beläget.

Utredningens förslag

Det förslag som utredningen lämnar stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget, däribland *Statens skolverk*, *Statens skolinspektion*, *Specialpedagogiska skolmyndigheten*, *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering*, *Jämställdhetsmyndigheten*, *Myndigheten för delaktighet*, *Statens institutionsstyrelse*, *Göteborgs*, *Katrineholms*, *Linköpings*, *Malmö*, *Olofströms*, *Skövde* och *Tingsryds kommuner*, *Lapplands Kommunalförbund*, *Skaraborgs Kommunalförbund*, *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)*, *Idéburna skolors riksförbund*, *Sveriges Skolledare*, *Förbundet Sveriges Dövblinda samt Dövblind Barn och Ungdom*, *Riksförbundet FUB*, *Föreningen Industriarbetsgivarna*, *Föreningen Teknikföretagen i Sverige* och *Industrirådet*.

Myndigheten för delaktighet vill särskilt lyfta fram som positivt att förslaget säkerställer och förtydligar att elever på individuellt program i anpassade gymnasieskolan har rätt att fullfölja sin utbildning, oavsett om de har flyttat till en annan kommun och annan utbildningsanordnare. Myndigheten anger att en relativt stor andel av eleverna i anpassade gymnasieskolan är äldre än skollagens åldersgräns för mottagande i anpassade gymnasieskolan. Det är därför enligt myndigheten särskilt viktigt att reglera rätten att fullfölja en fyraårig utbildning på ett individuellt program om eleven flyttar till en annan kommun.

SKR och *Riksförbundet FUB* anser att elever på individuella program i anpassade gymnasieskolan precis som andra elever ska ges möjlighet att fullfölja utbildningen om de flyttar och byter huvudman, även om de vid flytten passerat åldern för rätten att bli mottagen i anpassade gymnasieskolan. Riksförbundet FUB anger att det är viktigt att det råder likvärdighet mellan lagstiftningen för den anpassade gymnasieskolan och gymnasieskolan samt mellan nationella och individuella program inom den anpassade gymnasieskolan. Även *Göteborgs kommun* och *Skånes Kommuner* välkomnar förslaget och anser att det bidrar till en ökad likvärdighet för målgruppen.

Förbundet Sveriges Dövblinda samt Dövblind Barn och Ungdom framhåller att förtydligandet av rätten att fullfölja utbildning på ett individuellt

Prop. 2025/26:198 program inom den anpassade gymnasieskolan stärker rättssäkerheten vid t.ex. byte av kommun eller huvudman.

Gislaveds kommun anger att även om det av allt att döma inte finns något reellt problem med att elever nekas fullfölja en utbildning på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan under fyra år, är det lämpligt att införa en reglering för att helt säkerställa rätten.

Jämställdhetsmyndigheten anger att det ur ett jämställdhetsperspektiv är centralt att säkerställa att unga kvinnor och män i anpassad gymnasieskola ges lika möjligheter att slutföra sin utbildning, oavsett var de bor. Enligt myndigheten krävs det också att huvudmän åläggs att aktivt arbeta för att varje elev – oavsett kön, socioekonomisk bakgrund eller funktionsvariation – ges möjlighet att fullfölja sin individuella studieplan vid flytt. Myndigheten anger att det behövs för att säkerställa att reformen bidrar till ökad jämställdhet och jämlikhet.

Skälen för regeringens förslag

Vissa elever har inte rätt att fullfölja sin utbildning i anpassade gymnasieskolan

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen). Den anpassade gymnasieskolans syfte är att ge elever med intellektuell funktionsnedsättning en för dem anpassad utbildning som, liksom gymnasieskolan, ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. I anpassade gymnasieskolan finns nationella program och individuella program (18 kap. 2 och 8 §§ skollagen).

När anpassade gymnasieskolan (som tidigare benämndes gymnasie-särskolan) reformerades 2013 efter förslag i propositionen En gymnasie-särskola med hög kvalitet (prop. 2011/12:50) ändrades bestämmelserna om elevers rätt att fullfölja utbildningen. Rätten att fullfölja utbildningen på ett program ändrades till en rätt att fullfölja utbildningen på ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant, i enlighet med vad som gällde för gymnasieskolan. En konsekvens av ändringen är att de individuella programmen inte längre omfattas av bestämmelserna om en rätt att fullfölja utbildningen i anpassade gymnasieskolan.

För elever på individuella program i anpassade gymnasieskolan finns således i dag inte någon reglerad rätt att fullfölja utbildningen på programmet. Däremot har elever på nationella program i skolformen en sådan rätt. I gymnasieskolan finns det en rätt att fullfölja utbildningen både på nationella program och på introduktionsprogram. Utbildningen i anpassade gymnasieskolan är alltså i detta avseende inte likvärdig, varken inom skolformen eller jämfört med gymnasieskolan.

Utbildningen i anpassade gymnasieskolan ska vara öppen för ungdomar vars skolplikt har upphört och som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att uppfylla sådana betygskriterier som gäller för gymnasieskolan och som minst ska uppfyllas. De ungdomar som tillhör målgruppen för anpassade gymnasieskolan har rätt att bli mottagna i anpassad gymnasieskola om utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år (18 kap. 4 § skollagen). Åldersgränsen är densamma som i gymnasiesko-

lan. Utbildningen i anpassade gymnasieskolan är dock avsedd att genomgåås på fyra läsår, i stället för tre som utbildningen i gymnasieskolan (19 kap. 17 § skollagen). Enligt utredningen är det inte ovanligt att en elev påbörjar utbildningen på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan ett eller ett par år senare, som en följd av uppskjuten skolplikt. Det leder till att eleven lämnar anpassade grundskolan senare än beräknat, vilket i normalfallet är det år eleven fyller 16 år. Enligt Skolverkets statistik hade drygt 20 procent av eleverna på de individuella programmen passerat åldersgränsen för rätten att bli mottagen i anpassade gymnasieskolan, dvs. 20 år, när de läste på vårterminen det fjärde läsåret. Det innebär att elever som är över 20 år riskerar att nekas fortsatt utbildning om de flyttar och byter skolhuvudman. Om det saknas en regel om rätt att fullfölja utbildningen efter en flytt till annan huvudman, och den nya huvudmannen gör en behörighetsprövning av elevens ålder inför mottagandet, kanske eleven inte får fullfölja en fyraårig utbildning på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan på grund av sin ålder. Den nya huvudmannen kan bedöma att eleven är för gammal för att få gå i anpassade gymnasieskolan hos huvudmannen.

Utredningen konstaterar att det tycks vara ovanligt att huvudmän mottar elever som har flyttat under utbildningstiden på det individuella programmet i anpassade gymnasieskolan. Om det händer brukar det följas av en överlämning mellan den nya och den gamla huvudmannen för att det ska bli så bra som möjligt för eleven.

Regeringen vill understryka att även om det finns tecken på att övergångarna när elever flyttar under utbildningstiden på det individuella programmet i praktiken fungerar väl, talar likvärdighetsskäl för att även dessa elever bör ha rätt att fullfölja utbildningen. Regeringen anser därför i likhet med bl.a. *Myndigheten för delaktighet* att det bör införas en rätt för elever att fullfölja ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan under fyra läsår, även efter flytt till en annan kommun. Det är viktigt att elever på de individuella programmen i anpassade gymnasieskolan har en otvetydig rätt att fullfölja en fyraårig utbildning. Eftersom utbildningen i anpassade gymnasieskolan är avsedd att genomgåås under fyra läsår innebär en rätt att fullfölja utbildningen, för en elev på ett individuellt program som flyttar från en kommun eller ett samverkansområde, en rätt att i den nya hemkommunen fullfölja en fyraårig utbildning på det individuella programmet. Om det införs en rätt att fullfölja utbildningen efter en flytt blir det tydligt att den nya huvudmannen inte kan neka eleven att fullfölja utbildningen, även om det första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år har passerat.

Rätten att fullfölja utbildningen på ett nationellt program i anpassade gymnasieskolan gäller endast för dem som tillhör målgruppen för anpassade gymnasieskolan. Hemkommunen ska besluta att en elev inte längre tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp om en utredning visar detta. Hemkommunen ska då erbjuda eleven utbildning i gymnasieskolan. Om eleven är vuxen och inte längre är behörig till gymnasieskolan, kan eleven i stället hänvisas till kommunal vuxenutbildning.

Liksom utredningen bedömer regeringen att det är mindre sannolikt att en elev på ett individuellt program efter en förnyad bedömning inte längre bedöms tillhöra den anpassade gymnasieskolans målgrupp. Av likvärdighetsskäl bör dock rätten att fullfölja utbildningen på ett individuellt pro-

Prop. 2025/26:198 gram i anpassade gymnasieskolan också bara gälla för dem som tillhör målgruppen för anpassade gymnasieskolan.

Rätten att fullfölja utbildningen på ett individuellt program ska kopplas till den individuella studieplanen

De nationella programmen i anpassade gymnasieskolan har en nationellt beslutad programstruktur som garanterar det innehåll som krävs för att utbildningen ska uppfylla det nationella mål som gäller för programmet. De individuella programmen har däremot inte någon nationellt beslutad programstruktur. I stället anges det i skollagen vilka ämnesområden som ska ingå i programmet (19 kap. 14 §). Vidare ska det för varje elev upprättas en individuell studieplan. Elevens synpunkter ska inhämtas och beaktas vid utformandet av den individuella studieplanen (19 kap. 26 § skollagen). Planen ska innehålla uppgifter om elevens utbildning (1 kap. 7 § gymnasieförordningen [2010:2039]). Den ska utformas efter elevens behov och intressen och följas upp, utvärderas och revideras vid behov, i samråd med eleven och i förekommande fall dennes vårdnadshavare (se prop. 2009/10:165 s. 463 och prop. 2011/12:50 s. 52).

Av en intervjustudie som utredningen har genomfört framgår att rektorer när det gäller den anpassade gymnasieskolan ser fördelar med att rätten att fullfölja utbildningen på ett individuellt program kopplas till den individuella studieplanen. På så sätt skulle en elev som en gång har bedömts kunna läsa ett ämne eller ha nytta av praktik inte kunna fråntas den möjligheten utan att eleven medger det. Den individuella studieplanen är ett viktigt dokument för elevens utbildning och enligt de huvudmän utredningen intervjuat används den i överlämningen när en elev efter en flytt mottas hos en ny huvudman och en ny individuell studieplan upprättas.

Utredningen anser att elevens rätt att hos huvudmannen fullfölja utbildningen på ett individuellt program ska utgå från elevens individuella studieplan. Regeringen har samma uppfattning. Utredningen föreslår också att en elev som har påbörjat ett individuellt program och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, ska ha rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan. Regeringen anser, i likhet med utredningen, att det inte är lämpligt att rätten att fullfölja utbildningen ska gälla enligt den individuella studieplan som upprättats hos den förra huvudmannen, eftersom förutsättningarna för organisation och utbildningsinnehåll kan skilja sig åt hos olika huvudmän. Att det i skollagen är reglerat vilka ämnesområden som ska ingå i ett individuellt program garanterar att utbildningen har ett visst innehåll. Som jämförelse kan nämnas att en elev på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan efter en flytt inte heller har rätt att fullfölja studierna hos den nya huvudmannen enligt den individuella studieplan som upprättats av den tidigare huvudmannen, utan enligt en ny utbildningsplan och en ny individuell studieplan. Regeringen framhåller i propositionen En gymnasieutbildning för alla (prop. 2017/18:183) att ambitionen bör vara att den nya huvudmannen erbjuder ett upplägg som med utgångspunkt i dennes utbildningsplan ligger så nära elevens ursprungliga studieplanering som möjligt när det gäller elevens nya individuella studieplan (s. 97). Regeringen anser att detta bör gälla även för elever på individuella program. Den nya huvudmannen bör i den mån eleven önskar det planera elevens utbildning och

upprätta en ny individuell studieplan med utgångspunkt i elevens tidigare individuella studieplan. Enligt *Jämställdhetsmyndigheten* krävs det att huvudmän åläggs att aktivt arbeta för att varje elev – oavsett kön, socioekonomisk bakgrund eller funktionsvariation – ges möjlighet att fullfölja sin individuella studieplan vid flytt. Myndigheten anger att det behövs för att säkerställa att reformen bidrar till ökad jämställdhet och jämlikhet. Regeringen anser emellertid att det redan framgår av skollagen, bl.a. av 1 kap. 5 § där det anges att all utbildning ska utformas i överensstämmelse med alla människors lika värde och jämställdhet. Av 1 kap. 8 § skollagen framgår vidare att alla ska, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att en elev som har påbörjat ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan ska ha rätt att hos huvudmannen eller inom samverkansområdet för utbildningen under fyra läsår fullfölja sin utbildning enligt den individuella studieplanen. Om den individuella studieplanen ändras, ska eleven ha rätt att under de fyra läsåren fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen. Detta ska gälla även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden. En elev som har påbörjat ett individuellt program och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, ska ha rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den nya hemkommunen eller en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen.

Elever som får eller har fått samhällsvård eller skyddat boende ska ha rätt att fullfölja utbildningen på ett individuellt program

Även elever som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag bör ha rätt att fullfölja en utbildning på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan, enligt en ny individuell studieplan. Rätten bör gälla både elever som med anledning av placeringen flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen och elever som efter placeringen flyttar tillbaka till hemkommunen. Därmed får eleverna motsvarande rätt att fullfölja utbildningen som eleverna på nationella program i anpassade gymnasieskolan och eleverna på nationella program och introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Regeringen föreslår alltså att en elev som har påbörjat ett individuellt program och som med anledning av placering i ett hem för vård eller boende eller ett skyddat boende enligt socialtjänstlagen flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, ska ha rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den kommun eller region där hemmet eller boendet är beläget. En elev som har placerats i ett sådant hem eller boende och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun, ska ha rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett individuellt program enligt en ny individuell studieplan i hemkommunen eller en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen. Detta ska gälla oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet eller boendet är beläget.

9 En korrigering ska göras i skollagen

Regeringens förslag

En hänvisning i skollagen till bestämmelserna om inledande kartläggning när det gäller kommunal vuxenutbildning (komvux) ska korrigeras så att den i stället avser bestämmelserna om individuella studieplaner inom skolformen.

Utredningens förslag

Utredningen lämnar inte något förslag som motsvarar regeringens förslag.

Remissinstanserna

Förslaget har inte remissbehandlats.

Skälen för regeringens förslag

I 20 kap. 33 d § skollagen finns bestämmelser om sammanhållen utbildning för vissa nyanlända invandrare inom komvux. Av paragrafens andra stycke framgår att det för varje elev i utbildningen ska upprättas en individuell studieplan enligt 8 §. När bestämmelserna infördes, i dåvarande 20 kap. 33 b §, fanns det bestämmelser om individuella studieplaner inom komvux i 20 kap. 8 §. Genom riksdagens beslut med anledning av propositionen Stärkt tillgång till läromedel (prop. 2023/24:21, bet. 2023/24:UbU6, rskr. 2023/24:105, SFS 2023:951) bytte dock 20 kap. 8 § beteckning, till 20 kap. 8 a §. Av förbiseende ändrades inte hänvisningen till 20 kap. 8 § i 20 kap. 33 b §, som nu är 20 kap. 33 d §. Regeringen föreslår därför att 20 kap. 33 d § ändras på så sätt det i paragrafen hänvisas till 20 kap. 8 a § i stället för till 20 kap. 8 §.

10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Ändringarna i skollagen om att det ska finnas en rätt att fullfölja utbildningen på individuella program i anpassade gymnasieskolan och om utökade möjligheter till entreprenad i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska träda i kraft den 1 juli 2026. Även förslaget i avsnitt 9 om en ändring i skollagen som är av rättelsekaraktär ska träda i kraft detta datum.

Ändringarna i skollagen om yrkesprov i gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux) ska träda i kraft den 2 juli 2028.

För gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska de nya bestämmelserna om yrkesprov tillämpas första gången i fråga om

utbildning där första året påbörjas höstterminen 2028. Äldre bestämmelser ska i fråga om gymnasieskolan fortfarande gälla för andra och tredje året på en utbildning läsåret 2028/29 och för tredje året på en utbildning läsåret 2029/30. För anpassade gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla för andra, tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2028/29, för tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2029/30 och för fjärde året på en utbildning läsåret 2030/31. Utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före höstterminen 2028 men som inte slutförts inom den angivna tiden ska fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

Utredningens förslag

Det förslag om utredningen lämnar stämmer delvis överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår att alla lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026 och att bestämmelserna om yrkesprov och yrkesprov i anpassad gymnasieskola ska börja tillämpas från och med den 1 januari 2028. Utredningen lämnar inte något förslag om att en paragraf i skollagen ska korrigeras.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget, däribland *Statens skolverk*, *Statens skolinspektion*, *Arbetsförmedlingen*, *Diskrimineringsombudsmannen*, *Göteborgs och Linköpings kommuner*, *Region Gotland*, *Almega Utbildning*, *Sveriges Elevkårer* och *Sveriges Elevråd*.

Gislaveds kommun instämmer i förslaget, men anger att ytterligare utredningsbehov och behov av samordning med andra förändringar kan behöva påverka tidsplanen. Det är enligt kommunen särskilt viktigt att samordna lagändringarna med det föreslagna nya betygssystemet.

Skälen för regeringens förslag

Vissa bestämmelser ska träda i kraft den 1 juli 2026...

I propositionen föreslås bl.a. ändringar i skollagen som innebär att elever på individuella program i anpassade gymnasieskolan får en rätt att fullfölja utbildningen. Det föreslås även utökade möjligheter till entreprenad i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Det är angeläget att de nya bestämmelserna träder i kraft och börjar tillämpas så snart som möjligt. Det är också lämpligt att de nya bestämmelserna träder i kraft mellan två läsår. De aktuella ändringarna i skollagen föreslås därför träda i kraft den 1 juli 2026, med undantag för de föreslagna bestämmelserna om att yrkesprov och yrkesprov i anpassad gymnasieskola ska få överlämnas på entreprenad i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Dessa bestämmelser bör träda i kraft senare, se nedan.

Även förslaget i avsnitt 9 om en ändring i skollagen som är av rättelsekaraktär föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Utredningen föreslår att bestämmelserna om att det ska finnas yrkesprov i gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux ska träda i kraft den 1 juli 2026 och tillämpas från och med den 1 januari 2028. Regeringen håller med utredningen om att förslaget om yrkesprov kräver viss tid för förberedelser. Skolhuvudmännen måste få tid på sig för sina förberedelser. Tillämpningen av det föreslagna bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om mål för yrkesprovet och om provet i övrigt inom komvux (se avsnitt 7.3) kräver också tid. Det gör även de allmänna bemyndiganden som redan finns och som kommer att omfatta proven, t.ex. bemyndiganden om betygssättning.

I propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197), som regeringen beslutar samma dag som denna proposition, lämnas förslag om en ny betygsskala för bl.a. gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Dessa ändringar i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2028 och börja tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas höstterminen 2028 första året i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Äldre bestämmelser ska enligt förslaget fortfarande gälla i fråga om gymnasieskolan för andra och tredje året läsåret 2028/29 och för tredje året läsåret 2029/30. För anpassade gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla för andra, tredje och fjärde året läsåret 2028/29, för tredje och fjärde året läsåret 2029/30 och för fjärde året läsåret 2030/31. Utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före höstterminen 2028 men som inte slutförts inom den angivna tiden ska fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028. De nationella programmen i gymnasieskolan är avsedda att genomgås på tre läsår och utbildningen i anpassade gymnasieskolan är avsedd att genomgås under fyra läsår (16 kap. 15 § och 19 kap. 17 § skollagen).

I avsnitt 7.2 i förevarande proposition lämnas förslag om betygssättning av yrkesprov i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Dessa förslag bör lämpligen träda i kraft den 2 juli 2028. De nya bestämmelserna bör när det gäller de nämnda skolformerna tillämpas första gången i fråga om utbildning där första året påbörjas höstterminen 2028. Dessa yrkesprov kommer därmed redan från början att bedömas enligt den nya betygsskalan. Ett ikraftträdande den 2 juli 2028 ger också tillräckligt med tid för arbetet med att utforma prov som är anpassade efter såväl de olika branschernas önskemål som den skolform där de ska användas. Det är lämpligt att de nya bestämmelserna om yrkesprov i komvux träder i kraft samtidigt.

Det behöver även regleras att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla i fråga om gymnasieskolan för andra och tredje året på en utbildning läsåret 2028/29 och för tredje året på en utbildning läsåret 2029/30. För anpassade gymnasieskolan bör äldre bestämmelser fortfarande gälla för andra, tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2028/29, för tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2029/30 och för fjärde året på en utbildning läsåret 2030/31. Utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före höstterminen 2028 men som inte slutförts inom den angivna tiden ska fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028. Genom att motsvarande övergångs-

bestämmelser införs som i propositionen Ett likvärdigt betygssystem kommer yrkesproven alltid att bedömas enligt samma betygsskala som övriga delar av elevernas utbildning.

De föreslagna ändringarna i skollagen som innebär att yrkesproven i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan får överlämnas på entreprenad bör omfattas av samma ikraftträdande- och övergångsbestämmelser som de övriga ändringarna rörande proven.

Ändringar på grund av de ändringar i skollagen som föreslås i propositionen Ett likvärdigt betygssystem

Som anges i avsnitt 7.3 har regeringen i propositionen Ett likvärdigt betygssystem lämnat förslag om en ny betygsskala för bl.a. komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Ändringarna innebär bl.a. att 20 kap. 35 a och 40 b §§ skollagen behöver ändras. Dessa ändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2031. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå som har påbörjats före ikraftträdandet.

I det nämnda avsnittet i förevarande proposition föreslås följdändringar i det förslag till lag om ändring i skollagen som lämnas i avsnitt 2.3 i propositionen Ett likvärdigt betygssystem. Ändringarna innebär att det i 20 kap. 35 a § läggs till en bestämmelse om att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov i komvux. I 20 kap. 40 b § läggs det till bestämmelser om prövning i yrkesprov. Dessa ändringar träder i kraft samtidigt som övriga bestämmelser i den ändringslag som föreslås i propositionen, dvs. den 1 januari 2031. Ändringarna omfattas också av ändringslagens övergångsbestämmelser.

11 Konsekvenser

Vilka berörs av förslagen?

Elever som går en yrkesutbildning i gymnasieskolan, en utbildning i anpassade gymnasieskolan eller en yrkesutbildning i kommunal vuxenutbildning (komvux) kommer att beröras av förslagen i propositionen.

Förslaget om utökade möjligheter till entreprenad berör elever i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Förslagen om yrkesprov berör också elever i dessa skolformer och elever i komvux. Den föreslagna rätten att fullfölja utbildningen på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan berör elever på ett sådant program.

Förslagen i propositionen berör även skolhuvudmän och personal i skolan som t.ex. lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare. Vidare berörs enskilda utbildningsanordnare som anordnar komvux på entreprenad på uppdrag av en kommun. Arbetsgivare som anställer personer med gymnasial yrkesutbildning berörs bl.a. genom att förslagen sammantaget förväntas innebära en förbättrad kompetensförsörjning.

Enligt Statens skolverks officiella statistik gick 372 000 elever i gymnasieskolan läsåret 2024/25, varav 110 657 på ett yrkesprogram. Cirka

Prop. 2025/26:198 252 960 elever (68 procent) gick i en gymnasieskola med en offentlig huvudman. Gymnasieskolor finns i 252 av landets 290 kommuner och antalet skolenheter med kommunal huvudman är 817.

Läsåret 2024/25 gick 7 570 elever i anpassade gymnasieskolan, varav 6 510 gick i en skola med kommunal huvudman. En stor andel av eleverna i anpassade gymnasieskolan, 3 220 elever (43 procent), gick på ett individuellt program.

Totalt 228 000 elever läste komvux på gymnasial nivå 2024. Antalet elever inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå var 1 390. Inom komvux på gymnasial nivå studerade 53 procent av eleverna hos en annan utbildningsanordnare än den egna kommunen, men inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå läste endast 1 procent av eleverna hos en annan utbildningsanordnare. Ungefär hälften av alla elever i komvux går en utbildning som anordnas av en enskild utbildningsanordnare.

Enligt Skolverkets statistik gick 32 procent av det totala antalet gymnasieelever, dvs. 119 040 elever, i en gymnasieskola med enskild huvudman läsåret 2024/25. Samma läsår drevs 466 fristående gymnasieskolor av 210 enskilda huvudmän. När det gäller anpassade gymnasieskolan hade 34 skolenheter (14 procent av totalt 236 skolenheter) en enskild huvudman läsåret 2024/25. Det motsvarar 1 059 av totalt 7 570 elever i anpassade gymnasieskolan.

De statliga myndigheter som berörs är främst Skolverket och Statens skolinspektion.

Konsekvenser för kommuner

Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Enligt den kommunala finansieringsprincipen ska beslut som innebär nya obligatoriska uppgifter för kommunerna som regel åtföljas av en statlig finansiering via det generella statsbidraget. Principen gäller när riksdagen, regeringen eller en myndighet fattar bindande beslut om ändrade regler för en verksamhet (prop. 2006/07:100 s. 221).

Varje kommun ansvarar för att ungdomarna i kommunen erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet. Varje kommun ansvarar också för att alla ungdomar i kommunen som tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i anpassade gymnasieskolan (15 kap. 30 § och 18 kap. 27 § skollagen). Kommunerna har på detta sätt ett utbildningsansvar som innebär att ge alla ungdomar i kommunen ett varierat utbud av program av god kvalitet. Förslaget om utökade entreprenadmöjligheter innebär en ökad möjlighet till samarbete mellan skolhuvudmän, såväl kommunala som enskilda. De utökade entreprenadmöjligheterna kan göra det lättare för kommunerna att erbjuda ungdomarna i kommunen ett varierat utbud av utbildningar. Kommunerna kan erbjuda utbildningar som de tidigare inte kunnat tillhandahålla om fler delar av utbildningen anordnas av en annan aktör på entreprenad. Det gäller särskilt utbildningar inom små yrkesområden. Det är dock mycket viktigt att yrkesutbildningens kvalitet upprätthålls trots de utökade möjligheterna att bedriva utbildningen på entreprenad. Entreprenadmöjligheterna får inte medföra en överetable-

ring av aktörer. Utbildningen måste bedrivas i samverkan med respektive bransch utifrån vad branschen efterfrågar och som kan leda till arbete.

Förslagen om yrkesprov förväntas inte påverka kommunernas verksamhet mer än att kommunen som huvudman behöver planera för ett genomförande av yrkesprov. Nuvarande gymnasiearbete på yrkesprogram och gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola har liksom de föreslagna yrkesproven en praktisk inriktning och ska fortfarande i vissa fall genomföras i stället för ett yrkesprov, bl.a. om det ännu inte finns något yrkesprov för den aktuella utbildningen.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2026 föreslagit att medel tillförs för att möjliggöra genomförandet av förslag som ska göra det enklare att starta yrkesutbildningar inom små och dyra yrkesområden samt om att yrkesprov ska kunna ingå i samtliga yrkesprogram. Riksdagen har beslutat i enlighet med förslagen i propositionen (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:UbU1, rskr. 2025/26:124).

Sveriges Kommuner och Regioner framför att förslaget att införa yrkesprov i stället för gymnasiearbete innebär ökade kostnader också för vuxenutbildningen. Regeringen vill framhålla att förslaget innebär att komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska få bedrivas i form av yrkesprov. Det kommer alltså inte att vara obligatoriskt att ge yrkesprov inom komvux. Det innebär att det är kommunen som avgör om ett yrkesprov ska ingå i en utbildning i komvux. Därmed blir den kommunala finansieringsprincipen inte tillämplig. Som framgår av avsnitt 7.3 har riksdagen på förslag av regeringen i budgetpropositionen för 2026 beslutat om förbättrade ekonomiska villkor för kommunerna när det gäller statsbidraget för regional yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom komvux (regionalt yrkesvux). Förbättringarna innebär bl.a. en betydande höjning i ersättningsnivåerna i statsbidraget och att kommunerna ska kunna beviljas statsbidrag för upp till tre år i taget. Kommunerna får därmed bättre möjligheter att erbjuda en yrkesutbildning i komvux av hög kvalitet, där yrkesprov kan utgöra en del i en ambitionshöjning.

Förslaget om att elever på de individuella programmen i anpassade gymnasieskolan ska ha rätt att fullfölja sin utbildning bedöms inte påverka kommunerna annat än marginellt. Det finns redan i dag en skyldighet för kommuner att ta emot elever som tillhör målgruppen för det individuella programmet i anpassade gymnasieskolan. Vidare är det reglerat att en utbildning i anpassade gymnasieskolan är avsedd att genomgåas under fyra läsår.

Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Den kommunala självstyrelsen regleras bl.a. i 14 kap. regeringsformen. Enligt 14 kap. 3 § regeringsformen bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett inskränkningen. Innebörden av bestämmelsen är att en eventuell inskränkning i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip. Den slutliga bedömningen av hur denna prövning faller ut görs av riksdagen i samband med att riksdagen tar ställning i lagstiftningsärendet (prop. 2009/10:80 s. 296).

Förslagen om yrkesprov i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan innebär utökade skyldigheter för kommunerna som påverkar den kommunala självstyrelsen. Förslagen syftar dock till att höja kvaliteten och likvärdigheten i utbildningen, samt öka elevernas motivation. Inskränkningen i den kommunala självstyrelsen bedöms inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har motiverat inskränkningen, och inskränkningen kommer därmed att vara proportionell. Övriga förslag innebär inte några utökade skyldigheter för kommuner och regioner som påverkar den kommunala självstyrelsen.

Konsekvenser för enskilda huvudmän och utbildningsanordnare samt för företag i övrigt

Förslagen i propositionen berör både offentliga och enskilda huvudmän när det gäller gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. De bedömningar som görs i fråga om konsekvenser för kommunerna gäller också enskilda huvudmän för fristående skolor och andra utbildningsanordnare, i den mån dessa har slutit avtal om entreprenad med en skolhuvudman.

Förslagen bedöms inte få några negativa konsekvenser för konkurrensen mellan olika aktörer och för små företag. Viss konkurrens kan uppstå mellan huvudmän när det gäller att erbjuda en utbildning som attraherar elever. Den typen av konkurrens förekommer dock redan i dag. Förslaget om utökade entreprenadmöjligheter gör att en huvudman kan erbjuda utbildning genom samarbeten med andra huvudmän och skolformer. Det innebär att även små huvudmän som har svårt att på egen hand anordna viss utbildning får fler möjligheter att göra detta. Därmed innebär förslaget att villkoren för små och stora huvudmän i detta avseende blir mer lika.

Förslaget om entreprenad kan leda till ett större utbud av yrkesutbildning vilket kan förbättra företagens möjligheter att rekrytera arbetskraft med rätt kompetens. Förslagen om yrkesprov bedöms dels bidra till att yrkesutbildningarnas mål och innehåll synliggörs, dels till förbättrad samverkan mellan skola och arbetsliv. Båda dessa aspekter bedöms bidra till att öka yrkesutbildningarnas kvalitet och attraktionskraft vilket kan bidra till att förbättra företagens kompetensförsörjning.

Regelrådet anger att det inte i utredningens konsekvensutredning har kunnat utläsa en närmare beskrivning av vilka branscher, och därmed företag, vars verksamhet särskilt kommer att påverkas av förslagen, vilket rådet anser hade varit behövlig information. Regeringen bedömer att en sådan beskrivning inte är möjlig att ge. Förslagen bedöms sammantaget vara positiva för företagens kompetensförsörjning, inte minst när det gäller små yrkesområden, men det är inte möjligt att förutsäga hur enskilda branscher kommer att påverkas. Utbudet av yrkesutbildning avgörs av såväl arbetslivets kompetensbehov som elevers intresse, och förändras över tid.

Förslagen om yrkesprov innebär att det också behöver tas fram yrkesprov. I budgetpropositionen för 2026 beräknas Skolverkets förvaltningsanslag öka med 10 miljoner kronor 2027–2029 och från och med 2030 beräknas anslaget öka med 3 miljoner kronor för arbete med yrkesprov. Skolverket ska också på nationell nivå följa upp och utvärdera skolväsendet. Vidare har Skolinspektionen tillsyn över skolväsendet och ska också granska kvaliteten i utbildning som står under dess tillsyn (26 kap. 3, 19 och 24 §§ skollagen). Förslagen i propositionen påverkar alltså båda myndigheternas verksamhet. Skolinspektionen kan bl.a. behöva utöva tillsyn över om yrkesproven är anpassade till en för skolformen rimlig nivå, att de mäter sådant som ingår i utbildningen och att kraven inte ställs högre än kraven för godkända betyg i de yrkesämnena som ingår i utbildningen. När det gäller tillsynen över utbildning som bedrivs på entreprenad kan förslaget om utökade möjligheter till entreprenad innebära en ökad arbetsbörda för Skolinspektionen. Huvudmännens ansvar för den utbildning som de bedriver innebär att även den del av utbildningen som bedrivs på entreprenad ligger inom Skolinspektionens tillsynsområde. Därmed omfattas även den delen av Skolinspektionens granskning. Den eventuella ökade arbetsbelastningen för myndigheterna som förslagen i denna proposition kan medföra bedöms rymmas inom ramen för deras förvaltningsanslag.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) hänvisar till att det i betänkandet framkommer att det i dag är relativt få elever som läser en yrkesutbildning inom komvux som väljer att genomföra komvuxarbetet. Myndigheten anser därför att om det föreslagna yrkesprovet blir en form av kvalitetsstämpel som arbetsgivare kommer att efterfråga, skulle det också kunna innebära att berörda komvuxelever i högre utsträckning väljer att göra yrkesprovet. Det skulle enligt CSN i sin tur kunna innebära ett något utökat flöde av studiemedel och en något ökad skuldsättning. Regeringen håller med om att fler komvuxelever kan välja att göra yrkesprovet än de relativt få som i dag genomför komvuxarbetet. Det kan innebära en marginell ökning när det gäller utflödet av studiemedel och skuldsättning. Den eventuella ökningen beräknas dock bli så liten att det knappast kan förväntas påverka statens totala kostnader för studiestöd, annat än marginellt. De negativa konsekvenserna för individerna blir också ytterst marginella samtidigt som fördelarna med att införa yrkesprov är att det förväntas leda till att fler personer får arbete efter avslutad utbildning.

Förslagen är positiva ur ett barnrätts- och elevperspektiv

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) har alla barn samma rättigheter och lika värde (artikel 2). Konventionen fastslår också att vad som bedöms vara barnets bästa ska beaktas i första hand vid alla åtgärder som rör barn samt att alla barn har rätt att uttrycka sin mening i frågor som berör dem (artiklarna 3 och 12). Barn har enligt konventionen också rätt till utbildning (artikel 28). I skollagen anges att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning enligt lagen (1 kap. 10 §).

Förslaget om utökade möjligheter till entreprenad i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan kan leda till ett större utbud av yrkesutbildning och öka möjligheterna för elever att bo kvar på hemorten under sin studietid. Därmed minskar också riskerna för att elever väljer bort vissa yrkesutbildningar.

Förslagen om yrkesprov kan bidra till att höja kvaliteten och likvärdigheten i utbildningen, samt öka elevernas motivation. De kan även leda till att eleverna får en tydligare uppfattning om vad som krävs för det yrke som de inriktat sina studier mot. Ett godkänt yrkesprov kan också fungera som ett bevis på att eleven uppnått det yrkeskunnande som yrket kräver och därmed underlätta för elever att komma in på arbetsmarknaden.

Även förslaget om att elever på de individuella programmen i anpassade gymnasieskolan ska ha rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på motsvarande sätt som elever i andra utbildningar i anpassade gymnasieskolan och i gymnasieskolan kommer att påverka eleverna positivt. Förslaget innebär att de får en tydlig rätt att fullfölja utbildningen, även om de flyttar. Förslaget ligger på så sätt i linje med artikel 2 i barnkonventionen om icke-diskriminering.

Förslagen i propositionen bedöms få positiva konsekvenser för de elever som berörs av dem och ligga i linje med de ovan angivna bestämmelserna i barnkonventionen. Regeringen bedömer att förslagen är förenliga med såväl nationella bestämmelser som internationella åtaganden inom området mänskliga rättigheter.

Förslagen är positiva ur ett funktionshinderperspektiv

Sverige har tillträtt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I den konventionen anges att konventionsstaterna, för att förverkliga rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning utan diskriminering och på lika villkor, ska säkerställa ett sammanhållet utbildningssystem på alla nivåer och livslångt lärande. Konventionsstaterna ska också bl.a. säkerställa att personer med funktionsnedsättning inte utestängs från det allmänna utbildningssystemet på grund av funktionsnedsättning och att de, på samma villkor som andra, får tillgång till en inkluderande och kostnadsfri grundutbildning av kvalitet (artikel 24). En funktionsnedsättning är en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara av bestående eller av övergående natur (Socialstyrelsen 2024).

Elever med en intellektuell funktionsnedsättning på individuella program i anpassade gymnasieskolan berörs av förslaget om införande av en rätt att fullfölja utbildningen på sådana program. Förslaget bedöms öka rättssäkerheten för elevgruppen, särskilt för en elev som under pågående utbildning flyttar till en annan huvudman och vid den tidpunkten passerat åldern för rätt till mottagande i anpassade gymnasieskolan.

Förslaget om införande av yrkesprov berör målgrupperna för gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux. Regeringen bedömer att förslagen har samma positiva konsekvenser för eleverna i alla tre skolfor-

merna. Att skolan och arbetslivet samarbetar när det gäller yrkesprovets innehåll och att proven tydliggör vilken förväntan som finns på elevernas kompetenser efter avslutad utbildning kommer att underlätta elevernas etablering på arbetsmarknaden, höja utbildningens kvalitet och tydliggöra utbildningens innehåll för eleverna.

Förslagen bedöms vara positiva för jämställdheten

Jämställdhetspolitikens övergripande mål är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Målet delas in i sju delmål varav ett är att kvinnor och män och flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

Förslagen i denna proposition syftar till att förbättra kompetensförsörjningen. De kan leda till ett förbättrat utbud av utbildningar och fler möjligheter för ungdomar att välja utbildning. Detta gynnar alla elever oavsett kön.

Förslagen kan vara positiva för det integrationspolitiska målet och målet för regeringens politik mot utanförskap

Målet för integrationspolitiken är att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Detta förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige anstränger sig för att bli en del av det svenska samhället och att samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund.

Målet för regeringens politik mot utanförskap är att antalet människor som lever i utanförskap ska minska, att parallella samhällsstrukturer ska bekämpas, att det egna ansvaret att bli en del av samhället ska uppmuntras samt att människors trygghet och livschanser ska öka.

Utbildning är ett viktigt instrument för att minska utanförskapet och lyfta områden där utanförskapet är stort. Av Boverkets rapport Livsvillkor i utanförskapsområden (rapport 2025:13) framgår att livsvillkoren i viss utsträckning har förbättrats sedan 2014, men de aktuella områdena sticker ändå ut med sin stora sammanvägda problematik när de jämförs med andra områden i Sverige. Som exempel kan nämnas att andelen unga som varken arbetar eller studerar i områden där utanförskapet är stort har minskat mellan 2014 och 2023, och självförsörjningsgraden i dessa områden har ökat under samma period, särskilt bland utomeuropeiskt födda kvinnor och män. Samtidigt är enligt Boverket endast 62 procent av kvinnorna och 69 procent av männen i dessa områden sysselsatta, jämfört med 80 respektive 82 procent i andra områden. Boverket anger också att 52 procent av barn och ungdomar i områden där utanförskapet är stort lever i hushåll med låg ekonomisk standard, jämfört med 16 procent i övriga områden.

Prop. 2025/26:198 Även utbildningsnivån är väsentligt lägre i områden där utanförskapet är stort än i andra områden. I en fördjupad analys som Statistiska centralbyrån och Boverket gjort av utanförskap konstateras det att andelen utrikes födda är betydligt högre i utanförskapsområden, 55 procent, jämfört med riksgenomsnittet där drygt 20 procent av befolkningen är utrikes födda.

Förslagen i denna proposition bedöms vara positiva för alla elever som bor i områden där utanförskapet är stort. Utrikes födda elever med kort tid i skolan har generellt sett sämre skolresultat. Utrikes födda är i lägre utsträckning än inrikes födda etablerade på arbetsmarknaden. Sammantaget bedöms förslagen bidra till förbättrad integration och i förlängningen minskat utanförskap.

Konsekvenser för Sveriges medlemskap i Europeiska unionen

Förslagen berör inte frågor som regleras i EU-rätten.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800)

19 kap.

30 § En elev som har påbörjat ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant har rätt att, utom i de fall som avses i 18 kap. 7 §, hos huvudmannen eller inom samverkansområdet för utbildningen under fyra läsår fullfölja sin utbildning.

En elev som har påbörjat ett individuellt program har rätt att, utom i de fall som avses i 18 kap. 7 §, hos huvudmannen eller inom samverkansområdet för utbildningen under fyra läsår fullfölja sin utbildning enligt den individuella studieplanen. Om den individuella studieplanen ändras, har eleven rätt att under de fyra läsåren fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen.

Första och andra styckena gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

I paragrafen finns bestämmelser om en allmän rätt att fullfölja utbildningen på nationella program i anpassade gymnasieskolan.

Enligt 18 kap. 8 § består utbildningen i anpassade gymnasieskolan av nationella och individuella program. I 14 § anges att utbildning på ett individuellt program ska erbjudas elever som inte kan följa undervisningen på ett nationellt program. I paragrafen anges också vilka ämnesområden som ska ingå i de individuella programmen. Enligt 17 § är utbildningen i anpassade gymnasieskolan avsedd att genomgås under fyra läsår.

Ändringarna i första stycket är redaktionella.

Av andra stycket, som är nytt, framgår att en elev som har påbörjat ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan har rätt att hos huvudmannen eller inom samverkansområdet för utbildningen under fyra läsår fullfölja utbildningen. Denna rätt överensstämmer med rätten att fullfölja utbildningen på ett nationellt program inom skolformen enligt första

stycket. På samma sätt som när det gäller ett nationellt program gäller rätten att fullfölja utbildningen på ett individuellt program inte i de fall som avses i 18 kap. 7 §. Enligt den paragrafen ska hemkommunen besluta att eleven inte tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp om en utredning visar detta. Eleven har alltså inte rätt att fullfölja utbildningen om en utredning skulle visa att eleven inte tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp. Hemkommunen ska då erbjuda eleven utbildning i gymnasieskolan eller vuxenutbildning enligt skollagen.

I 18 kap. 27 § anges att varje kommun ansvarar för att alla ungdomar i kommunen som tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i anpassade gymnasieskolan. Kommunen får erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller en region enligt samverkansavtal med kommunen eller regionen. Kommuner som har ingått ett samverkansavtal bildar ett samverkansområde för utbildningen.

Till skillnad från vad som gäller för elever på ett nationellt program har dock elever på ett individuellt program enligt stycket rätt att fullfölja utbildningen på det individuella programmet enligt den individuella studieplanen. Om studieplanen ändras, har eleven rätt att under de fyra läsåren fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen. Av 26 § framgår att det för varje elev i anpassade gymnasieskolan ska upprättas en individuell studieplan.

Det hittillsvarande andra stycket är nu paragrafens *tredje stycke*. Stycket ändras på så sätt att det nu även omfattar det nya andra stycket om rätt att fullfölja ett påbörjat individuellt program. Rätten att fullfölja utbildningen på ett sådant program gäller därmed även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden. Som exempel på sådana ändrade förhållanden anges i förarbetena att eleven blivit mottagen i första hand därför att eleven har haft personliga skäl för att få gå i en viss anpassad gymnasieskola i en annan kommun men inte längre har sådana skäl (prop. 2011/12:50 s. 126). Elevens rätt att fullfölja utbildningen gäller vidare även om eleven flyttar under utbildningstiden (prop. 1990/91:85 s. 188).

Andra bestämmelser om rätt att fullfölja utbildningen på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan finns i 42–42 b §§. Eleven kan välja att fullfölja sin utbildning med stöd av någon av de bestämmelserna, i stället för med stöd av förevarande paragraf, förutsatt att villkoren för att eleven ska ha rätt att fullfölja utbildningen är uppfyllda.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

31 § Det som sägs i 30 § *första och tredje styckena* gäller på motsvarande sätt den elev som har påbörjat gymnasial lärlingsutbildning i anpassade gymnasieskolan.

Om lämplig arbetsplatsförlagd utbildning inte längre kan anordnas, ska eleven i stället erbjudas att fullfölja sin utbildning genom skolförlagd utbildning på det aktuella programmet. Om inte heller detta är möjligt, ska erbjudandet avse att fullfölja utbildningen på ett annat nationellt program.

I paragrafen finns bestämmelser om en rätt att fullfölja gymnasial lärlingsutbildning i anpassade gymnasieskolan.

I *första stycket* begränsas hänvisningen till 30 §, som innehåller bestämmelser om en allmän rätt att fullfölja utbildning i anpassade gymnasieskolan, så att den avser första och tredje styckena i den paragrafen. Ändringen

är en följd av att det i 30 § nu också finns bestämmelser om en allmän rätt att fullfölja utbildningen på individuella program i anpassade gymnasieskolan, och inte bara om en allmän rätt att fullfölja utbildningen på nationella program. Hänvisningen till 30 § första och tredje styckena i förevarande paragraf omfattar inte bestämmelserna i den paragrafen om en rätt att fullfölja utbildning på individuella program. Av 10 § framgår att det får finnas gymnasial lärlingsutbildning inom de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan.

32 § Om huvudmannens erbjudande av ett nationellt program omfattade att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning enligt 11 §, har den elev som påbörjat programmet rätt att fullfölja utbildningen på den nationella inriktningen, den särskilda varianten respektive som gymnasial lärlingsutbildning enligt 30 § första och tredje styckena och 31 §.

Paragrafen reglerar en elevs rätt att fullfölja sin utbildning på ett nationellt program i anpassade gymnasieskolan i de fall huvudmannens erbjudande har omfattat även en viss bestämd fortsättning på programmet.

Hänvisningen till 30 §, som innehåller bestämmelser om en allmän rätt att fullfölja utbildning i anpassade gymnasieskolan, begränsas så att den avser första och tredje styckena i den paragrafen. Ändringen är en följd av att det i 30 § nu också finns bestämmelser om en allmän rätt att fullfölja utbildningen på individuella program i anpassade gymnasieskolan, och inte bara om en allmän rätt att fullfölja utbildningen på nationella program. Hänvisningen till 30 § första och tredje styckena i förevarande paragraf omfattar inte bestämmelserna i den paragrafen om en rätt att fullfölja utbildning på individuella program.

42 § En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning. *Om den nya hemkommunen inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.*

En elev som har påbörjat ett individuellt program och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den nya hemkommunen eller en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen.

Denna paragraf gäller inte i de fall som avses i 18 kap. 7 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt att fullfölja utbildningen på ett nationellt program vid en anpassad gymnasieskola med offentlig huvudman för en elev som flyttar.

Den hittillsvarande bestämmelsen i andra stycket, som handlar om att eleven har rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning på ett nationellt program i anpassade gymnasieskolan i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen om elevens nya hemkommun inte erbjuder den aktuella utbildningen, flyttas till *första stycket*. Bestämmelsen ändras också språkligt.

I *andra stycket* införs en ny bestämmelse om att en elev som har påbörjat ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen har rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den nya hem-

kommunen eller en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen.

I 18 kap. 27 § anges att varje kommun ansvarar för att alla ungdomar i kommunen som tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i anpassade gymnasieskolan. Kommunen får erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller en region enligt samverkansavtal med kommunen eller regionen. Kommuner som har ingått ett samverkansavtal bildar ett samverkansområde för utbildningen. Enligt 2 kap. 3 § får en region vara huvudman för anpassad gymnasieskola i den utsträckning som anges i skollagen. Enligt 18 kap. 29 § får en region efter överenskommelse med en kommun anordna utbildning i anpassade gymnasieskolan på nationella och individuella program. En elev som har påbörjat ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen har dock bara rätt att fullfölja utbildningen i en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen och inte i någon annan region.

Utbildning på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan ska enligt 14 § erbjudas elever som inte kan följa undervisningen på ett nationellt program i anpassade gymnasieskolan.

Av 26 § framgår att det för varje elev i anpassade gymnasieskolan ska upprättas en individuell studieplan.

Enligt 29 kap. 6 § avses med en persons hemkommun i skollagen den kommun som personen är folkbokförd i. För den som är bosatt i landet utan att vara folkbokförd här avses med hemkommun den kommun som han eller hon stadigvarande vistas i eller, om han eller hon saknar stadigvarande vistelseort, den kommun som han eller hon för tillfället uppehåller sig i. Detsamma gäller den som har skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481).

I tredje stycket tydliggörs att rätten att fullfölja utbildning enligt paragrafen inte gäller i de fall som avses i 18 kap. 7 §. Enligt den paragrafen ska hemkommunen besluta att eleven inte tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp om en utredning visar detta. Eleven har alltså inte rätt att fullfölja utbildningen om en utredning skulle visa att eleven inte tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp. Hemkommunen ska då erbjuda eleven utbildning i gymnasieskolan eller vuxenutbildning enligt skollagen. De hittillsvarande bestämmelserna i stycket, om elever som har placerats i ett hem för vård eller boende eller i ett skyddat boende enligt socialtjänstlagen (2025:400), flyttas till 42 a § första stycket.

Andra bestämmelser om rätt att fullfölja utbildningen på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan finns i 30, 42 a och 42 b §§. Eleven kan välja att fullfölja sin utbildning med stöd av någon av de bestämmelserna, i stället för med stöd av förevarande paragraf, förutsatt att villkoren för att eleven ska ha rätt att fullfölja utbildningen är uppfyllda.

Paragrafen utformas efter synpunkter från *Lagrådet*.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

42 a § En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som med anledning av placering i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag, flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller

boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet.

En elev som har påbörjat ett individuellt program, och som med anledning av sådan placering som avses i första stycket flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den kommun eller region där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

Denna paragraf gäller inte i de fall som avses i 18 kap. 7 §.

I paragrafen finns bestämmelser om rätt att fullfölja utbildningen på ett nationellt program vid en anpassad gymnasieskola med offentlig huvudman för en elev som har placerats i ett hem för vård eller boende eller i ett skyddat boende enligt socialtjänstlagen (2025:400).

Bestämmelserna i det hittillsvarande tredje stycket i 42 § införs i *första stycket*, med vissa språkliga ändringar. Enligt förevarande stycke har en elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som med anledning av placering i ett hem för vård eller boende eller i ett skyddat boende enligt socialtjänstlagen flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om kommunen inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet. De hittillsvarande bestämmelserna i stycket flyttas till den nya 42 b §.

I *andra stycket* införs bestämmelser om att en elev som har påbörjat ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan, och som med anledning av placering i ett hem för vård eller boende eller i ett skyddat boende enligt socialtjänstlagen flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den kommun eller region där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget. De hittillsvarande bestämmelserna i stycket flyttas till den nya 42 b § första stycket.

I 18 kap. 27 § anges att varje kommun ansvarar för att alla ungdomar i kommunen som tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i anpassade gymnasieskolan. Kommunen får erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller en region enligt samverkansavtal med kommunen eller regionen. Kommuner som har ingått ett samverkansavtal bildar ett samverkansområde för utbildningen. Enligt 2 kap. 3 § får en region vara huvudman för anpassad gymnasieskola i den utsträckning som anges i skollagen. Enligt 18 kap. 29 § får en region efter överenskommelse med en kommun anordna utbildning i anpassade gymnasieskolan på nationella och individuella program.

Utbildning på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan ska enligt 14 § erbjudas elever som inte kan följa undervisningen på ett nationellt program i anpassade gymnasieskolan.

Av 26 § framgår att det för varje elev i anpassade gymnasieskolan ska upprättas en individuell studieplan.

Tredje stycket är nytt. I stycket tydliggörs att rätten att fullfölja utbildning enligt paragrafen inte gäller i de fall som avses i 18 kap. 7 §. Enligt den paragrafen ska hemkommunen besluta att eleven inte tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp om en utredning visar detta. Eleven har alltså inte rätt att fullfölja utbildningen om en utredning skulle visa att eleven inte tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp. Hemkommunen ska då erbjuda eleven utbildning i gymnasieskolan eller vuxenutbildning enligt skollagen.

Andra bestämmelser om rätt att fullfölja utbildningen på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan finns i 30, 42 och 42 b §§. Eleven kan välja att fullfölja sin utbildning med stöd av någon av de bestämmelserna, i stället för med stöd av förevarande paragraf, förutsatt att villkoren för att eleven ska ha rätt att fullfölja utbildningen är uppfyllda.

Paragrafen utformas efter synpunkter från *Lagrådet*.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

42 b § *En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun, har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Om hemkommunen inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.*

En elev som har placerats i ett sådant hem för vård eller boende eller skyddat boende som avses i första stycket och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun, har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett individuellt program enligt en ny individuell studieplan i hemkommunen eller en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen.

Första och andra styckena gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

Denna paragraf gäller inte i de fall som avses i 18 kap. 7 §.

Paragrafen är ny. Den innehåller bestämmelser om rätt att fullfölja utbildningen vid en anpassad gymnasieskola med offentlig huvudman för en elev som har placerats i ett hem för vård eller boende eller i ett skyddat boende enligt socialtjänstlagen (2025:400) och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun.

De hittillsvarande bestämmelserna i första stycket första meningen och andra stycket i 42 a § införs i *första stycket*, med vissa språkliga ändringar. Enligt förevarande stycke har en elev som har placerats i ett hem för vård eller boende eller i ett skyddat boende enligt socialtjänstlagen och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun, rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Om hemkommunen inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

Av *andra stycket* framgår att en elev som har varit placerad i ett hem för vård eller boende eller i ett skyddat boende enligt socialtjänstlagen och som påbörjat ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan har en rätt att få fullfölja sin utbildning i hemkommunen enligt en ny individuell studieplan, om eleven återvänder dit. Eleven har också rätt att fullfölja

Prop. 2025/26:198 utbildningen i en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen.

I 18 kap. 27 § anges att varje kommun ansvarar för att alla ungdomar i kommunen som tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i anpassade gymnasieskolan. Kommunen får erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller en region enligt samverkansavtal med kommunen eller regionen. Kommuner som har ingått ett samverkansavtal bildar ett samverkansområde för utbildningen. Enligt 2 kap. 3 § får en region vara huvudman för anpassad gymnasieskola i den utsträckning som anges i skollagen. Enligt 18 kap. 29 § får en region efter överenskommelse med en kommun anordna utbildning i anpassade gymnasieskolan på nationella och individuella program.

Utbildning på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan ska enligt 14 § erbjudas elever som inte kan följa undervisningen på ett nationellt program i anpassade gymnasieskolan.

Av 26 § framgår att det för varje elev i anpassade gymnasieskolan ska upprättas en individuell studieplan.

Enligt 29 kap. 6 § avses med en persons hemkommun i skollagen den kommun som personen är folkbokförd i. För den som är bosatt i landet utan att vara folkbokförd här avses med hemkommun den kommun som han eller hon stadigvarande vistas i eller, om han eller hon saknar stadigvarande vistelseort, den kommun som han eller hon för tillfället uppehåller sig i. Detsamma gäller den som har skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481).

I *tredje stycket* införs de hittillsvarande bestämmelserna i första stycket andra meningen i 42 a §. Bestämmelserna utvidgas också till att även omfatta andra stycket i förevarande paragraf om rätt att fullfölja ett påbörjat individuellt program i anpassade gymnasieskolan. Såväl rätten att fullfölja utbildningen på ett nationellt program efter placering i ett hem för vård eller boende eller i ett skyddat boende som rätten att fullfölja utbildningen på ett individuellt program efter en sådan placering gäller alltså oavsett om eleven påbörjar utbildningen i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

I *fjärde stycket* tydliggörs att rätten att fullfölja utbildning enligt paragrafen inte gäller i de fall som avses i 18 kap. 7 §. Enligt den paragrafen ska hemkommunen besluta att eleven inte tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp om en utredning visar detta. Eleven har alltså inte rätt att fullfölja utbildningen om en utredning skulle visa att eleven inte tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp. Hemkommunen ska då erbjuda eleven utbildning i gymnasieskolan eller vuxenutbildning enligt skollagen.

Andra bestämmelser om rätt att fullfölja utbildningen på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan finns i 30, 42 och 42 a §§. Eleven kan välja att fullfölja sin utbildning med stöd av någon av de bestämmelserna, i stället för med stöd av förevarande paragraf, förutsatt att villkoren för att eleven ska ha rätt att fullfölja utbildningen är uppfyllda.

Paragrafen utformas efter synpunkter från *Lagrådet*.

Övervägandena finns i avsnitt 8.

33 d § Den sammanhållna utbildningen ska följa en plan som beslutas av hemkommunen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, organisation och huvudsakliga innehåll.

För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan enligt 8 a §.

I paragrafen finns bestämmelser om utbildningsplan och individuell studieplan för sammanhållna utbildning för vissa nyanlända invandrare inom kommunal vuxenutbildning (komvux).

Ändringen innebär att hänvisningen i *andra stycket* till 8 § ändras till 8 a §. Bestämmelserna om individuella studieplaner i komvux finns numera i 8 a § i stället för i 8 §.

Övervägandena finns i avsnitt 9.

23 kap.

13 § Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en estetisk profil får överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

1. gymnasieskolan, och
2. anpassade gymnasieskolan.

I paragrafen finns bestämmelser om entreprenad när det gäller karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.

Paragrafen ändras på så sätt att bestämmelserna när det gäller entreprenad i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil flyttas till den nya 13 a §.

13 a § Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

1. gymnasieskolan, och
2. anpassade gymnasieskolan.

Paragrafen är ny. Den innehåller bestämmelser om entreprenad i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan när det gäller karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning och gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Paragrafen motsvarar delvis de hittillsvarande bestämmelserna i 13 §.

Enligt paragrafen får inom gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola överlämnas på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person.

Att uppgifter som avser gymnasiearbete inom en yrkesutbildning och gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola får överlämnas på entreprenad är nytt. De hittillsvarande bestämmelserna i 13 § avser bara karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil. Av poängplanen för nationella program i gymnasieskolan i bilaga 2 framgår att karaktärsämnen är ämnen som ger programmen deras karaktär. Av 16 kap. 22 § framgår att det i utbildningen på nationella program i gymnasieskolan ska ingå

Prop. 2025/26:198 ett gymnasiearbete. I 19 kap. 23 § anges att det i utbildningen på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan ska ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Yrkesutbildningar i gymnasieskolan förekommer främst på yrkesprogrammen.

De hittillsvarande bestämmelserna i 13 § tillåter inte heller att uppgifterna överlämnas på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet, utan bara till en enskild fysisk eller juridisk person. Av 2 kap. 2–5 §§ framgår att kommuner, regioner, staten och enskilda som har godkänts som huvudmän kan vara huvudmän inom skolväsendet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

12.2 Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800)

15 kap.

22 § Betyg ska sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Betyg ska också sättas

1. efter genomfört *yrkesprov*, gymnasiearbete och examensarbete, och
2. i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om betygssättning i gymnasieskolan. Paragrafens andra stycke ändras i propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197) (avsnitt 2.1). Paragrafen ändras i förhållande till den lydelsen.

I *tredje stycket* införs en bestämmelse om att betyg också ska sättas efter genomfört yrkesprov. Av 16 kap. 22 § framgår att det i utbildningen på yrkesprogram i gymnasieskolan ska ingå ett yrkesprov. Om det inte finns ett yrkesprov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete. I 25 § finns bestämmelser om betygssättning av yrkesprovet.

Bestämmelser om betygssättning av yrkesprov i anpassad gymnasieskola finns i 18 kap. 22 och 24 §§. Bestämmelser om betygssättning av yrkesprov i kommunal vuxenutbildning finns i 20 kap. 35 a §.

Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

25 § *Yrkesprovet, gymnasiearbetet* och examensarbetet ska betygssättas med något av betygen 1–4. Betyget 4 ska användas om en elev har nått examensmålen för *yrkesprovet*, *gymnasiearbetet* eller examensarbetet. I annat fall ska betygen 1–3 användas.

I paragrafen behandlas betygssättning av gymnasiearbetet och examensarbetet i gymnasieskolan. Paragrafen ändras i propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197) (avsnitt 2.1). Paragrafen ändras i förhållande till den lydelsen.

Bestämmelserna ändras så att det framgår att samma beteckningar som ska användas som betyg på gymnasiearbetet och examensarbetet, 1–4, även ska användas som betyg på yrkesprov. En förutsättning för att betyget 4 ska användas är att eleven har nått examensmålen för yrkesprovet. För den elev som inte nått examensmålen ska betygen 1–3 användas. Av

16 kap. 22 § framgår att det i utbildningen på yrkesprogram i gymnasieskolan ska ingå ett yrkesprov. Om det inte finns ett yrkesprov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete. I 22 § anges att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov.

För yrkesprov i anpassad gymnasieskola finns liknande bestämmelser i 18 kap. 24 §.

Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

16 kap.

22 § *I utbildningen på yrkesprogram ska det ingå ett yrkesprov. Om det inte finns ett yrkesprov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete.*

I utbildningen på högskoleförberedande program ska det ingå ett gymnasiearbete.

Av paragrafen framgår att det ska ingå ett gymnasiearbete i utbildningen på nationella program i gymnasieskolan.

Paragrafen ändras på så sätt att det i ett nytt *första stycke* införs en bestämmelse om att det i utbildningen på yrkesprogram ska ingå ett yrkesprov. Ett yrkesprov syftar till att bedöma i vilken utsträckning en elev har tillräckliga kunskaper inom ett visst yrkesområde. Om det inte finns ett yrkesprov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete i utbildningen. I 15 kap. 22 och 25 §§ finns bestämmelser om betygssättning av yrkesprovet.

I det nya *andra stycket* anges att det i utbildningen på högskoleförberedande program ska ingå ett gymnasiearbete.

För yrkesprov i anpassad gymnasieskola finns liknande bestämmelser i 19 kap. 23 §. Av 20 kap. 5 § framgår att det får finnas yrkesprov i kommunal vuxenutbildning.

Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

24 § *Om en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller efter ett genomfört yrkesprov eller gymnasiearbete har fått lägst betyget 4, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och
2. läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en huvudman inte är skyldig att erbjuda ytterligare utbildning i gymnasieskolan av samma slag som en elev redan genomgått. Paragrafens första stycke ändras i propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197) (avsnitt 2.1). Paragrafen ändras i förhållande till den lydelsen.

I *första stycket* finns en bestämmelse om i vilka fall huvudmannen inte behöver erbjuda utbildning av samma slag. Ändringen innebär att huvudmannen, i likhet med vad som gäller efter ett genomfört gymnasiearbete, inte är skyldig att låta eleven göra ett yrkesprov på nytt om eleven redan har fått betyget 4 på provet. I 15 kap. 22 och 25 §§ finns bestämmelser om betygssättning av yrkesprovet. I övrigt görs en språklig ändring.

För yrkesprov i anpassad gymnasieskola finns liknande bestämmelser i 19 kap. 25 §.

Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

27 § Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § i genomsnitt har betyget 4 eller högre på minst 2 250 av de gymnasiepoäng som anges i 26 §, inklusive betyget 4 på *yrkesprovet eller gymnasiearbetet*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka ämnen som ska ingå i de betyg som genomsnittet beräknas på.

I paragrafen finns bestämmelser om vad som krävs för att en yrkesexamen ska kunna utfärdas i gymnasieskolan. Paragrafen ändras i propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197) (avsnitt 2.1). Paragrafen ändras i förhållande till den lydelsen.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att det i 22 § införs bestämmelser om att det i utbildningen på yrkesprogram kan ingå ett yrkesprov i stället för ett gymnasiearbete. Enligt den paragrafen ska det i utbildningen ingå ett yrkesprov om det finns ett sådant prov. Om det ingår ett yrkesprov i utbildningen ska det enligt förevarande paragraf krävas att eleven har betyget 4 på provet för att yrkesexamen ska utfärdas. Av 15 kap. 25 § framgår att detta betyg ska användas om en elev har nått examensmålen för yrkesprovet.

Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

18 kap.

22 § På de nationella programmen ska betyg sättas i ämnen och efter genomfört *yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller gymnasiearbete* i anpassad gymnasieskola. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

Om en elev på ett individuellt program har läst ett ämne enligt 19 kap. 15 §, ska betyg sättas när ämnet är avslutat. Om ämnet består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Om en elev har läst ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan ska, i stället för vad som föreskrivs i 23–26 §§, betyg sättas enligt bestämmelserna i 15 kap. 22–27 §§ om betygssättning i gymnasieskolan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om betygssättning i anpassade gymnasieskolan.

I *första stycket* införs en bestämmelse om att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov i anpassad gymnasieskola.

Av 19 kap. 23 § framgår att det i utbildningen på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan ska ingå ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Om det inte finns ett sådant prov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Enligt andra stycket i samma paragraf får rektorn besluta att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola, om eleven medger det.

Bestämmelser om yrkesprov i gymnasieskolan finns bl.a. i 15 kap. 22 § och 16 kap. 22 §. Bestämmelser om yrkesprov i kommunal vuxenutbildning finns bl.a. i 20 kap. 5 och 35 a §§.

Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

24 § *Yrkesprovet i anpassad gymnasieskola och gymnasiearbetet* i anpassad gymnasieskola ska betygssättas med något av betygen 1–4. Betyget 4 ska användas om eleven har nått prog-

I paragrafen behandlas betygssättning av gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola. Paragrafen ändras i propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197) (avsnitt 2.1). Paragrafen ändras i förhållande till den lydelsen.

Paragrafen ändras så att det framgår att samma beteckningar som ska användas som betyg på gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola, 1–4, även ska användas som betyg på yrkesprovet i anpassad gymnasieskola. En förutsättning för att betyget 4 ska användas är att eleven har nått programmålen för yrkesprovet i anpassad gymnasieskola. För den elev som inte nått programmålen ska betygen 1–3 användas. Av 19 kap. 23 § framgår att det i utbildningen på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan ska ingå ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Om det inte finns ett sådant prov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Enligt andra stycket i samma paragraf får rektorn besluta att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola, om eleven medger det. I 22 § anges att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov i anpassad gymnasieskola.

För yrkesprov i gymnasieskolan finns liknande bestämmelser i 15 kap. 25 §.

Överväganden finns i avsnitt 7.2.

19 kap.

23 § I utbildningen på de nationella programmen ska *det ingå ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Om det inte finns ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola ska det i stället ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.*

Rektorn får besluta att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola, om eleven medger det. Om eleven tar tillbaka sitt medgivande upphör beslutet att gälla. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan.

Av paragrafen framgår att det i utbildningen på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan ska ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Paragrafen ändras på så sätt att det i ett nytt *första stycke* anges att det i utbildningen ska ingå ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Ett yrkesprov syftar till att bedöma i vilken utsträckning en elev har tillräckliga kunskaper inom ett visst yrkesområde. Om det inte finns ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola ska det i stället ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i utbildningen. Det finns liknande bestämmelser om yrkesprov i gymnasieskolan i 16 kap. 22 §.

Det nya *andra stycket* innebär att rektorn, även om det finns ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola, får besluta att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett sådant yrkesprov.

Av stycket framgår också att rektorn får besluta att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola endast om eleven medger det. Rektorns beslut upphör att gälla om eleven tar tillbaka sitt medgivande. Rektorn måste då ge eleven möjlighet att genomföra ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola.

Prop. 2025/26:198 Rektorn får inte delegera uppgiften att fatta beslut i fråga om att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola till någon annan.

I 18 kap. 22 och 24 §§ finns bestämmelser om betygssättning av yrkesprovet i anpassad gymnasieskola. Yrkesprov i kommunal vuxenutbildning regleras bl.a. i 20 kap. 5 och 35 a §§.

Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

25 § Om en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller efter ett genomfört yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola har fått lägst betyget 4, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och
2. läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en huvudman inte är skyldig att erbjuda ytterligare utbildning i anpassade gymnasieskolan av samma slag som en elev redan genomgått. Paragrafens första stycke ändras i propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197) (avsnitt 2.1). Paragrafen ändras i förhållande till den lydelsen.

I *första stycket* finns en bestämmelse om i vilka fall huvudmannen inte behöver erbjuda utbildning av samma slag. Ändringen innebär att huvudmannen, i enlighet med vad som gäller efter ett genomfört gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola, inte är skyldig att låta eleven göra ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola på nytt om eleven redan har fått betyget 4 på provet. I övrigt görs en språklig ändring.

Av 23 § framgår att det i utbildningen på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan ska ingå ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. I 18 kap. 22 och 24 §§ finns bestämmelser om betygssättning av yrkesprovet i anpassad gymnasieskola. Liknande bestämmelser för gymnasieskolan finns i 15 kap. 22 och 25 §§ och 16 kap. 22 och 24 §§.

Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

20 kap.

5 § Utbildning på grundläggande nivå, anpassad utbildning på grundläggande nivå och utbildning i svenska för invandrare bedrivs i form av kurser. Utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå bedrivs i form av

1. ämnen,
2. komvuxarbete, eller
3. yrkesprov.

Ett ämne består av en eller flera nivåer.

På gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen, komvuxarbetet och yrkesprovet med gymnasiepoäng.

Inom anpassad utbildning på gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen, komvuxarbetet och yrkesprovet med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola.

Paragrafen reglerar formerna för kommunal vuxenutbildning (komvux).

Ändringen i *första stycket* innebär att det läggs till en bestämmelse om att utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå också bedrivs i form av yrkesprov. Utbildningen kan alltså bestå av ämnen, komvuxarbete eller yrkesprov, flera av eller alla dessa delar. Ett

yrkesprov syftar till att bedöma i vilken utsträckning en elev har tillräckliga kunskaper inom ett visst yrkesområde.

Tredje stycket, som handlar om komvux på gymnasial nivå, ändras på så sätt att det läggs till att i den utbildningsformen anges omfattningen av yrkesprovet med gymnasiepoäng, i likhet med vad som gäller för komvuxarbetet i komvux på gymnasial nivå.

Fjärde stycket handlar om komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Stycket ändras på liknande sätt som tredje stycket. Det läggs alltså till en bestämmelse om att inom anpassad utbildning på gymnasial nivå anges omfattningen av yrkesprovet med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola, i likhet med vad som gäller för komvuxarbetet i den utbildningen.

Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

6 § För varje kurs i utbildning på grundläggande nivå och i anpassad utbildning på grundläggande nivå ska det finnas en kursplan. För varje ämne i utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå ska det finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner, gymnasiepoäng och gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng eller gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola inte ska beräknas för vissa kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet och yrkesprovet.

I paragrafen finns bestämmelser om kursplaner och ämnesplaner i kommunal vuxenutbildning (komvux).

Bemyndigandet i *tredje stycket* för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet utvidgas till att också omfatta mål för yrkesprovet. Av 5 § framgår att komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå förutom i form av ämnen och komvuxarbete bedrivs i form av yrkesprov.

Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

6 a § Utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå kan ämnen eller nivåer i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning. En sammanhållen yrkesutbildning får även innehålla yrkesprov. En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande.

Utbildningen kan utformas som en nationell sammanhållen yrkesutbildning eller vara utformad av en huvudman.

Paragrafen reglerar sammanhållna yrkesutbildningar i kommunal vuxenutbildning (komvux).

Ändringen i *första stycket* innebär att det läggs till en bestämmelse om att en sammanhållen yrkesutbildning även får innehålla yrkesprov. Även elever i sådana utbildningar kan alltså få genomföra yrkesprov. För gymnasial komvux gäller enligt 5 § att utbildningen förutom i form av ämnen och komvuxarbete bedrivs i form av yrkesprov. I 35 a § finns en bestämmelse om att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov i komvux.

Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

35 a § I utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå ska betyg sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett godkänt betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete *och yrkesprov*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om betygssättningen inom kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

I *tredje stycket* införs en bestämmelse om att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov i komvux, i likhet med vad som gäller för komvuxarbetet.

Av 5 § framgår att komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå förutom i form av ämnen och komvuxarbete bedrivs i form av yrkesprov.

Det finns en bestämmelse om att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov i gymnasieskolan i 15 kap. 22 §. Motsvarande bestämmelse för anpassade gymnasieskolan finns i 18 kap. 22 §.

Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

35 b § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning *samt* om komvuxarbetet *och yrkesprovet* i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

I paragrafen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning och om komvuxarbete i övrigt i kommunal vuxenutbildning (komvux).

Bemyndigandet utvidgas till att också omfatta yrkesprovet i komvux. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får alltså meddela ytterligare föreskrifter både om betygssättning av yrkesprovet och provet i övrigt.

Av 5 § framgår att komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå förutom i form av ämnen och komvuxarbete bedrivs i form av yrkesprov. I 35 a § finns en bestämmelse om att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov i komvux.

Det finns ytterligare föreskrifter om komvuxarbetet i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

40 b § Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete *och yrkesprov*. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, *ett yrkesprov eller ett gymnasiearbete eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola*. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget E på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. *Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får inte heller genomgå prövning i ett yrkesprov om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett yrkesprov i gymnasieskolan eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om prövning i komvuxarbete.

Ändringarna i *första stycket* innebär att den som är bosatt i landet och vill ha betyg från kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå eller komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå även ska ha möjlighet att genomgå prövning i yrkesprov. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på ett yrkesprov, antingen i komvux eller i gymnasieskolan, eller på ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett yrkesprov om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett yrkesprov i gymnasieskolan eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. De nya bestämmelserna om prövning i yrkesprov motsvarar vad som gäller för prövning i komvuxarbete.

Den som vill genomgå en prövning ska vara bosatt i landet. Vem som ska anses bosatt i landet framgår av 29 kap. 2 §. Den som genomgår prövning behöver dock inte vara antagen till utbildningen och måste inte heller vara behörig att delta i den.

Av 5 § framgår att komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå förutom i form av ämnen och komvuxarbete bedrivs i form av yrkesprov. I 35 a § finns en bestämmelse om att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov i komvux. Bestämmelser om betygssättning av yrkesprov i gymnasieskolan finns i 15 kap. 22 och 25 §§ och bestämmelser om betygssättning av yrkesprov i anpassad gymnasieskola finns i 18 kap. 22 och 24 §§.

I *andra stycket* anges att prövning i komvuxarbete bara får göras hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser. Stycket ändras på så sätt att det läggs till en bestämmelse om att prövning i yrkesprov bara får göras hos en huvudman som anordnar utbildning inom det yrkesområde som yrkesprovet avser. I övrigt görs en språklig ändring.

Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

23 kap.

13 a § Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, *yrkesprov*, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning, *yrkesprov i anpassad gymnasieskola* eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

1. gymnasieskolan, och
2. anpassade gymnasieskolan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om entreprenad i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan när det gäller karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning och gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Paragrafen införs i avsnitt 2.1, vilket kommenteras i avsnitt 11.1. Den ändring som kommenteras här görs i förhållande till den lydelsen.

Ändringen innebär att även uppgifter som avser yrkesprov och yrkesprov i anpassad gymnasieskola inom gymnasieskolan och anpassade gym-

Prop. 2025/26:198 nasieskolan får överlämnas på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person.

I 16 kap. 22 § anges att det i utbildningen på yrkesprogram i gymnasieskolan ska ingå ett yrkesprov. Om det inte finns ett yrkesprov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete. I utbildningen på högskoleförberedande program i gymnasieskolan ska det ingå ett gymnasiearbete. Av 19 kap. 23 § första stycket framgår att det i utbildningen på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan ska ingå ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Om det inte finns ett sådant prov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Enligt andra stycket i samma paragraf får rektorn besluta att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola, om eleven medger det.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2028.
2. För gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan tillämpas lagen första gången i fråga om utbildning där första året påbörjas höstterminen 2028.
3. För gymnasieskolan gäller äldre bestämmelser fortfarande för
 - andra och tredje året på en utbildning läsåret 2028/29, och
 - tredje året på en utbildning läsåret 2029/30.
4. För anpassade gymnasieskolan gäller äldre bestämmelser fortfarande för
 - andra, tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2028/29,
 - tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2029/30, och
 - fjärde året på en utbildning läsåret 2030/31.
5. Utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före höstterminen 2028 men som inte slutförts inom den tid som anges i 3 respektive 4 ska fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 2 juli 2028.

Andra punkten innehåller övergångsbestämmelser rörande gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Enligt punkten tillämpas lagen första gången i fråga om utbildning i någon av de skolformerna där första året påbörjas höstterminen 2028. I 16 kap. 15 § anges att de nationella programmen i gymnasieskolan är avsedda att genomgås på tre läsår. Utbildningen i anpassade gymnasieskolan är enligt 19 kap. 17 § avsedd att genomgås under fyra läsår.

Av *tredje punkten* framgår att äldre bestämmelser fortfarande gäller i fråga om gymnasieskolan för andra och tredje året på en utbildning läsåret 2028/29 och för tredje året på en utbildning läsåret 2029/30.

För anpassade gymnasieskolan gäller enligt *fjärde punkten* äldre bestämmelser fortfarande för andra, tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2028/29, för tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2029/30 och för fjärde året på en utbildning läsåret 2030/31.

I *femte punkten* anges att utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före höstterminen 2028 men som inte slutförts inom den tid som anges i 3 respektive 4 ska fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028. Tiden är tre år när det gäller gymnasieskolan och fyra år när det gäller anpassade gymnasieskolan.

Övergångsbestämmelserna överensstämmer med övergångsbestämmelser i avsnitt 2.1 i propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197). Därmed kan yrkesproven i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan alltid bedömas enligt samma betygsskala som övriga delar av elevernas utbildning i de skolformerna. En elev som ska genomföra ett yrkesprov och som påbörjar det första året på sin utbildning i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan höstterminen 2028 eller senare kommer därmed att få yrkesprovet betygssatt enligt det betygssystem som föreslås i den nämnda propositionen, precis som övriga delar av utbildningen. En elev som påbörjat sin utbildning i någon av skolformerna tidigare och som fullföljer utbildningen inom normal tid kan däremot inte genomföra ett yrkesprov eller yrkesprov i anpassad gymnasieskola, utan får i stället genomföra ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Dessa arbeten kommer då att betygssättas enligt nuvarande betygssystem. Om eleven påbörjat utbildningen före höstterminen 2028 men inte slutfört den inom tre respektive fyra år kan dock ett yrkesprov ingå i elevens utbildning, som ska betygssättas enligt det betygssystem som föreslås i propositionen Ett likvärdigt betygssystem.

Bestämmelserna i tredje–femte punkterna utformas enligt *Lagrådets* förslag.

Övervägandena finns i avsnitt 10.

Bilaga 2

Bilagan innehåller poängplanen för nationella program i gymnasieskolan.

Det införs bestämmelser i bilagan om att yrkesprov kan ingå i yrkesprogrammen med minst 100 gymnasiepoäng. Omfattningen av studierna på nationella program i gymnasieskolan anges enligt 16 kap. 19 § i gymnasiepoäng. I 16 kap. 22 § första stycket anges att det i utbildningen på yrkesprogram ska ingå ett yrkesprov. Om det inte finns ett yrkesprov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete. I andra stycket i samma paragraf anges att det i utbildningen på högskoleförberedande program ska ingå ett gymnasiearbete.

I övrigt görs en redaktionell ändring i bilagan.

Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Bilaga 4

Bilagan innehåller poängplanen för nationella program i anpassade gymnasieskolan.

I bilagan räknas det upp vilka ämnen som i minst den angivna omfattningen ska ingå i de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan. Det framgår också att gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola ska ingå med minst 100 gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola. Ändringen innebär att yrkesprov i anpassad gymnasieskola kan ingå i programmen med minst 100 gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola i stället för det nämnda arbetet.

Omfattningen av studierna på nationella program i anpassade gymnasieskolan anges enligt 19 kap. 21 § i gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola. I 19 kap. 23 § första stycket anges att det i utbildningen på programmen ska ingå ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. Om det inte finns

Prop. 2025/26:198 ett sådant prov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Enligt andra stycket i samma paragraf får rektorn besluta att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola, om eleven medger det. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

12.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i skollagen (2010:800)

20 kap.

35 a § I utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå ska betyg sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete och yrkesprov.

Paragrafen innehåller bestämmelser om betygssättningen inom kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

I *tredje stycket* införs en bestämmelse om att betyg ska sättas efter genomfört yrkesprov i komvux, på motsvarande sätt som föreslås i avsnitt 2.2, se kommentaren till paragrafen i avsnitt 11.2. Ändringen i paragrafen i avsnitt 2.2 ska träda i kraft den 2 juli 2028. Regeringen beslutar dock denna dag även propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197) där det föreslås en ändring i samma paragraf som innebär en anpassning till ett nytt betygssystem och den ändringen träder i kraft vid en senare tidpunkt, den 1 januari 2031. Den ändringen inbegriper inte den bestämmelse om yrkesprov i paragrafen som föreslås i avsnitt 2.2 i denna proposition. Det görs därför en ändring i den lag om ändring i skollagen som föreslås i propositionen Ett likvärdigt betygssystem som innebär att även den i avsnitt 2.2 föreslagna ändringen förs in i nu aktuell paragraf.

Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

40 b § Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete och yrkesprov. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett yrkesprov eller ett gymnasiearbete eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får inte heller genomgå prövning i ett yrkesprov om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett yrkesprov i gymnasieskolan eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola.

Prövning i komvuxarbete eller yrkesprov får bara göras hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser eller det yrkesområde som yrkesprovet avser.

I paragrafen finns bestämmelser om prövning i komvuxarbete.

Paragrafen ändras på så sätt att bestämmelser om prövning i yrkesprov läggs till, på motsvarande sätt som föreslås i avsnitt 2.2, se kommentaren till paragrafen i avsnitt 11.2. Ändringarna i paragrafen i avsnitt 2.2 ska trä-

da i kraft den 2 juli 2028. Regeringen beslutar dock denna dag även propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197) där det föreslås en ändring i samma paragraf som innebär en anpassning till ett nytt betygssystem och den ändringen träder i kraft vid en senare tidpunkt, den 1 januari 2031. Den ändringen inbegriper inte de bestämmelser om yrkesprov i paragrafen som föreslås i avsnitt 2.2 i denna proposition. Det görs därför en ändring i den lag om ändring i skollagen som föreslås i propositionen Ett likvärdigt betygssystem som innebär att även de i avsnitt 2.2 föreslagna ändringarna förs in i nu aktuell paragraf.

Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Sammanfattning av betänkandet Fler vägar till arbetslivet (SOU 2024:74)

I juni 2022 beslutade regeringen direktiv till utredningen med uppdrag om att lämna förslag som bidrar till att trygga kompetensförsörjningen och att fler elever får med sig de kunskaper de behöver för att kunna försörja sig själva. Syftet beskrevs som att det i gymnasieskolan ska finnas flera vägar till arbetslivet som tar hänsyn till behoven på arbetsmarknaden, elevers olika förutsättningar för lärande och att många elever inte är redo att göra sitt yrkesval redan i årskurs 9. I uppdraget ingick att analysera vilka möjligheter som elever som är obehöriga till nationella program på gymnasiet har att välja skola och utbildning och vid behov lämna förslag på valbara yrkesutbildningar inom gymnasieskolan som i större utsträckning tar hänsyn till elevers olika förutsättningar.

Utredningen fick även i uppdrag att undersöka och vid behov föreslå hur elever på högskoleförberedande program som vill arbeta direkt efter gymnasieskolan ska kunna erbjudas yrkesutbildning som underlättar etableringen på arbetsmarknaden. Vidare fick utredningen i uppdrag att analysera om obligatoriska eller frivilliga yrkesprov på gymnasial nivå bör införas. Därutöver skulle utredningen ta ställning till om en rätt att fullfölja utbildningen i anpassade gymnasieskolan bör införas för elever på individuellt program.

I uppdraget ingick att analysera för- och nackdelar med hur dagens system för övergången från grund- till gymnasieskola är konstruerat för att på så vis kunna lämna förslag på förändringar för elever som haft svårt att nå målen i grundskolan så att de ges bättre möjligheter att förbereda sig för arbetslivet. I mars 2023 avgränsades detta uppdrag genom tilläggsdirektiv där det slogs fast att utredningen inte skulle lämna förslag till förändringar när det gäller förekomsten av ett betyg för icke godkänt resultat, betyget F. Betygssystemet skulle även fortsättningsvis ha en gräns mellan godkänt och icke godkänt resultat.

I juli 2023 fick utredningen ytterligare tilläggsdirektiv där det tydliggjordes att utredningen skulle lämna förslag om nya valbara gymnasiala yrkesutbildningar som kan ge elever en snabbare etablering på arbetsmarknaden. Utbildningarna ska utformas i nära samverkan med näringslivet och i första hand kunna ge elever som saknar gymnasiebehörighet en utbildning med en tydlig praktisk inriktning. Utbildningarna bör vara valbara för både elever som är obehöriga och elever som är behöriga till ett nationellt program, men det kan behövas särskilda bestämmelser för att elever som är obehöriga till ett nationellt program ska kunna beredas plats på de nya yrkesutbildningarna om det finns ett intresse för dessa utbildningar även bland behöriga elever. De nya valbara utbildningarnas längd och omfattning bör kunna anpassas dels utifrån de krav som arbetslivet ställer för att eleverna ska bli anställningsbara inom olika yrkesområden, dels utifrån enskilda elevers behov av individanpassning av utbildningen. Utredningen ska även föreslå en benämning på utbildningarna.

I tilläggsdirektiven justerades också utredningens uppdrag angående yrkesprov i syfte att stärka arbetslivets inflytande. Dessutom skulle utredningen med utgångspunkt i erfarenheter från försöksverksamheten med

Utredningens analyser visar att det behövs nya yrkesutbildningar

Under en längre tid har en betydande andel av eleverna som lämnat grundskolan inte varit behöriga till studier på nationella program. Elever som inte är behöriga till nationella program får gå på introduktionsprogram men utbildningarna på introduktionsprogrammen är inte likvärdiga och skiljer sig åt mellan skolor, kommuner och regioner. Utredningen konstaterar samtidigt att gymnasieskolan fungerar bra för de allra flesta elever som lämnar grundskolan med betyg som gör dem behöriga till ett nationellt program. De flesta som påbörjar ett nationellt program lämnar gymnasieskolan med examen, är nära examen eller har fått med sig relativt många gymnasiepoäng.

Utredningen har dragit slutsatsen att det även för elever som inte är behöriga till dagens nationella program behöver finnas nationellt utformade yrkesutbildningar. Utbildningarna bör anpassas efter elevernas förkunskaper från grundskolan och ha en tydlig inriktning mot arbetsmarknaden. Utbildningarna bör utformas så att eleverna ges förutsättningar att klara så många gymnasiepoäng som möjligt. Detta kommer enligt utredningens analyser stärka deras ställning på arbetsmarknaden. Även för elever som är behöriga till dagens nationella program är det viktigt att nå så långt som möjligt eftersom det finns ett tydligt samband mellan antalet avklarade gymnasiepoäng och etablering på arbetsmarknaden. Av det skälet föreslår utredningen att behöriga elever även fortsättningsvis ska gå dagens nationella program, om det inte finns särskilda skäl som gör att de bör gå en av de nya valbara yrkesutbildningarna.

Uppdraget om nya valbara yrkesutbildningar

Uppdraget att föreslå yrkesutbildningar som leder till en snabbare etablering på arbetsmarknaden för elever som haft svårt att nå utbildningsmålen i grundskolan innehåller ett genuint dilemma. Utredningens analyser visar att det finns ett tydligt samband mellan elevernas meritvärden i grundskolan och deras resultat i gymnasieskolan. Ju högre meritvärden, och därmed bättre förkunskaper, en elev har från grundskolan, desto större sannolikhet att eleven klarar en gymnasieutbildning. Ett annat tydligt samband är att ju fler gymnasiepoäng en elev har tagit, desto smidigare går etableringen på arbetsmarknaden. Om utredningen föreslår utbildningar som innehåller en mindre omfattning gymnasieämnen kommer fler elever med begränsade förkunskaper från grundskolan att klara utbildningen. Samtidigt kan deras möjligheter till etablering på arbetsmarknaden missgynnas. Om utredningen i stället föreslår utbildningar som innehåller en större omfattning ämnen så kommer färre elever att klara en hel utbildning. De som klarar utbildningarna blir dock mer eftertraktade på arbetsmarknaden. Dilemmat innebär en målkonflikt som inte kan lösas utan kompromisser

mellan olika mål. För att hitta en lämplig balanspunkt har utredningen för det första undersökt sambanden mellan meritvärde från grundskolan, antal avklarade gymnasiepoäng samt etableringen på arbetsmarknaden med statistiska metoder. För det andra har utredningen diskuterat utbildningarnas innehåll och längd med företrädare för arbetslivet. För det tredje har utredningen tagit del av elevers, lärares och skolledares erfarenheter.

Nya yrkesprogram för elever som inte är behöriga till de yrkesprogram som omfattar 2 700/2 800 poäng

Utredningens slutsats är att mer praktiskt inriktade yrkesprogram ska införas för elever som inte är behöriga till de yrkesprogram som omfattar 2 700/2 800 gymnasiepoäng. Med praktisk inriktning avser utredningen att innehållet huvudsakligen ska bestå av yrkesämnena. De nya yrkesprogrammen föreslås omfatta 1 900 gymnasiepoäng med samma yrkesämnena som på dagens yrkesprogram, men mindre omfattning av gymnasiegemensamma ämnena. Eftersom omfattningen av gymnasiegemensamma ämnena föreslås vara betydligt lägre än på yrkesprogrammen som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng kommer eleverna på 1 900-poängsprogrammen inte få hela den kompetens som utvecklas genom de allmänna ämnena. Utbildningen kommer dock att innehålla betydligt mer än vad många elever i dag erbjuds på introduktionsprogrammen. De nya yrkesprogrammen benämns yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng och som en följd benämns de nuvarande yrkesprogrammen yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng.

Utbildningarnas längd

Utredningen har fått i uppdrag att analysera och föreslå vilken längd och omfattning de nya yrkesutbildningarna ska ha och särskilt bedöma vilka för- och nackdelar som kan finnas med en på förhand fastställd utbildningslängd, till exempel tvååriga yrkesutbildningar.

Utredningens analyser och samtal med företrädare för arbetslivet, elever, lärare och skolledare talar för en i förväg och nationellt fastställd längd. Utredningen föreslår att längden ska vara tre år även om huvudmannen kan besluta att utbildningen för en enskild elev får fördelas på längre eller kortare tid.

Det finns enligt utredningen flera fördelar med treåriga yrkesutbildningar: för det första visar utredningens analyser att ju fler gymnasiepoäng en elev har klarat av, desto smidigare går etableringen. I utredningens samtal med elever, lärare och skolledare framkommer också en bild av att elever som har bristande förkunskaper med sig från grundskolan klarar att lära sig mer om de får mer tid på sig. 1 900 gymnasiepoäng motsvarar två års heltidsstudier på dagens yrkesprogram. När denna poängomfattning läggs ut på tre år innebär det att eleverna får mer tid för lärande jämfört med på 2 700/2 800-poängsprogrammen.

För det andra blir det lättare för huvudmännen att erbjuda ett brett utbud av nya yrkesutbildningar om de har samma längd och yrkesinnehåll som dagens yrkesprogram. Det hänger samman med att det då kan bli möjligt

att organisera utbildningarna så att elever från dagens yrkesprogram och elever från de föreslagna nya yrkesutbildningarna ges möjlighet att samläsa delar av utbildningarna. Samläsning kan bli viktigt med tanke på att det utanför storstäder kan handla om små elevgrupper vilket kan göra det svårt att organisera yrkesutbildningar för elever som inte är behöriga till dagens nationella program.

För det tredje framkommer det i samtal med företrädare för arbetslivet att yrkesprogrammen behöver vara treåriga för att ge eleverna den mognad som krävs för att fungera väl på en arbetsplats. Dessutom finns det arbetsmiljöreregler som gör det svårare att anställa elever som inte fyllt 18 år. En tänkbar nackdel med en i förväg fastställd längd skulle kunna vara att utbildningarna blir mindre flexibla. Utredningens bedömning är dock att fördelarna överväger betydligt.

Utbildningarna ska ge en bred grund i yrket

Utredningen har diskuterat frågan om vad utbildningsinnehållet bör vara med både lärare, skolledare och företrädare för arbetsgivare och fack inom flera yrkesområden. Lärare och skolledare har betonat vikten av att elever får en bred grund i sin utbildning. Utbildningar inom alltför smala områden riskerar att leda till en osäker etablering som påverkas av konjunktursvängningar på arbetsmarknaden och försvårar omställning. Utredningen har haft svårt att hitta exempel på enklare eller mer avgränsade arbetsuppgifter som skulle vara relevant att utbilda emot, trots flera samtal med företrädare för både fack och arbetsgivare. Snarare har parterna betonat betydelsen både av den breda och mer specifika kompetens som uppnås genom dagens yrkesprogram. Statistiken visar inte heller någon ökning på arbetsmarknaden av så kallade enklare jobb.

Utredningen föreslår att nya bestämmelser ska träda i kraft den 1 juli 2026 och börja tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2028.

Målgruppen för yrkesprogram som omfattar 1 900 poäng har godkända betyg i minst tre grundskoleämnen

Utredningen föreslår att det ska ställas behörighetskrav om godkända betyg i minst tre grundskoleämnen till de nya yrkesprogrammen som omfattar 1 900 poäng. Målgruppen för de yrkesprogram som omfattar 1 900 poäng är därför ungdomar som vill läsa en yrkesutbildning men som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program som omfattar 2 700/2 800 poäng men som har minst tre godkända betyg från grundskolan. Utredningen har gjort bedömningen att elever som har färre än tre godkända betyg från grundskolan ska hänvisas till individuellt förberedelseprogram för att förbereda sig ytterligare innan de tas emot på ett yrkesprogram som omfattar 1 900 poäng.

De elever som i grundskolan blir behöriga till yrkesprogrammen som omfattar 2 700/2 800 poäng ska enligt utredningen även i fortsättningen gå dessa mer omfattande program eftersom de ger ännu bättre förutsättningar till etablering och möjlighet att uppnå behörigheter till eftergymnasial utbildning. Utredningens analyser visar att en stor del av de elever som

börjar yrkesprogrammen när examen eller är nära examen. Om det finns särskilda skäl ska en elev som är behörig till 2 700/2 800-poängsprogrammen dock kunna tas emot på ett yrkesprogram som omfattar 1 900 poäng.

1 900-poängsprogrammen – utformning, struktur och erbjudande

Det huvudsakliga innehållet på de nya programmen ska vara 1 500 poäng yrkesämnen, vilket är samma mängd yrkesämnen som på dagens nationella yrkesprogram. Vart och ett av dagens yrkesprogram kommer att motsvaras av ett yrkesprogram som omfattar 1 900 poäng och leda till samma yrkesutgångar. Utöver yrkesämnen ska även 200 poäng allmänna ämnen ingå, varav 150 poäng är gymnasiegemensamma ämnen och 50 poäng föreslås vara ett nytt ämne som utredningen benämner samhälls- och arbetslivskunskap. Därutöver föreslås att det ska ingå 100 poäng individuellt val och 100 poäng gymnasiearbete eller yrkesprov. Vidare föreslås att arbetsplatsförlagt lärande ska ingå med minst 15 veckor.

Utredningen föreslår att de gymnasiegemensamma ämnena ska omfatta 50 poäng svenska eller svenska som andraspråk, 50 poäng matematik och 50 poäng engelska. Dessa ämnen ska inriktas mot det yrkesprogram eleven läser. Detta är betydligt mindre än på de nationella 2 700/2 800-poängsprogrammen där 900 poäng gymnasiegemensamma ämnen ingår i grundupplägget.

Utbildningarna kan organiseras som egna klasser men kan också organiseras genom samläsning med elever på dagens nationella program. De nya 1 900-poängsprogrammen ska även kunna erbjudas i form av gymnasial lärlingsutbildning.

Erbjudandet om yrkesprogram som omfattar 1 900 poäng ska omfatta ett urval av program och inriktningar, och ingå i kommunens ansvar för dimensionering. Detta innebär att det ska finnas en plats till var och en som är behörig vilket kommer att innebära en uppdimensionering av yrkesutbildningsplatserna.

Yrkesprogram som omfattar 1 900 poäng ska syfta till ett gymnasialt yrkesutbildningsbevis

Utredningen föreslår att syftet med yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng ska vara att utgöra grund för yrkesverksamhet. De skiljer sig därmed från dagens yrkesprogram som omfattar 2 700/2 800 gymnasiepoäng, vilka även ska utgöra grund för fortsatt yrkesutbildning. Utredningen föreslår vidare att de nya 1 900-poängsprogrammen ska syfta till att eleven uppnår ett gymnasialt yrkesutbildningsbevis. För ett yrkesutbildningsbevis ska det krävas godkända betyg om minst 1 650 gymnasiepoäng, och godkända betyg i de nya 50-poängsnivåerna i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik. Även ett gymnasiearbete eller ett yrkesprov ska ingå i de godkända betygen, samt minst 400 poäng i de programgemensamma ämnena.

Genom att införa ett gymnasialt yrkesutbildningsbevis som mål för 1 900-poängsprogrammen ges förutsättningar för målstyrning av utbild-

ningarna på nationell nivå, och ett tydligt resultatmått för uppföljning. Därigenom skapas förutsättningar för nationell likvärdighet för de yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng. På samma sätt som det finns examensmål för dagens nationella yrkesprogram så ska det finnas nationellt fastställda yrkesutbildningsmål för de nya yrkesprogrammen.

Det ska också vara möjligt att få ett yrkesutbildningsbevis från ett yrkesprogram som omfattar 2 700/2 800 poäng.

Utredningen föreslår att nya bestämmelser ska träda i kraft den 1 juli 2026 och börja tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2028.

Prop. 2025/26:198

Bilaga 1

Förslag om vissa ändringar av introduktionsprogram

Utredningens förslag om införandet av yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng och som ställer krav på minst tre godkända betyg får konsekvenser för introduktionsprogrammen.

Yrkesintroduktion och individuellt alternativ avskaffas

När nya nationellt utformade yrkesprogram införs som riktar sig till elever som inte är behöriga till ett nationellt program som omfattar minst 2 500 poäng kommer yrkesintroduktion inte längre att vara relevant. Utredningen föreslår därför att introduktionsprogrammet yrkesintroduktion avskaffas. Utredningen föreslår också att introduktionsprogrammet individuellt alternativ avskaffas.

Individuellt förberedelseprogram (IMF) införs

Utredningen föreslår att ett nytt introduktionsprogram, individuellt förberedelseprogram (IMF), ska införas. Utbildningen på programmet ska till skillnad från de nationellt utformade programmen utformas för varje enskild elev utifrån elevens behov och förutsättningar. Det motsvarar bestämmelserna som i dag gäller för individuellt alternativ. Individuellt förberedelseprogram ska i första hand syfta till förberedelse för annan fortsatt utbildning, till exempel yrkesprogram som omfattar 1 900 eller 2 700/2 800 poäng eller högskoleförberedande program. För elever som inte går vidare till ett nationellt program eller programinriktat val efter ett år ska individuellt förberedelseprogram i huvudsak innehålla arbetsmarknadsinriktad utbildning där eleven erbjuds minst 400 gymnasiepoäng karaktärsämnen från yrkesprogram.

Individuellt förberedelseprogram ska stå öppet för ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng. Det ska dock inte stå öppet för ungdomar som ska erbjudas språkintröduktion. Det bör främst vara elever som har behov av stöd och anpassningar som är svåra att tillgodose på ett nationellt utformat program som ska erbjudas individuellt förberedelseprogram. Även ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett nationellt program som omfattar minst 2 500 poäng får om det finns synnerliga

skäl tas emot på programmet. Elever från anpassade grundskolan kan också erbjudas individuellt förberedelseprogram.

Utredningen föreslår att nya bestämmelser ska träda i kraft den 1 juli 2026 och börja tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2028.

Språkintröduktion (IMS)

Utredningen föreslår att nyanlända elever ska ges ökade möjligheter att läsa yrkesämnena under sin utbildningstid på språkintröduktion. Hela eller delar av yrkesämnena ska ingå i utbildningen för elever som har som målsättning att läsa ett yrkesprogram och som har förutsättningar att tillgodogöra sig sådan utbildning.

Utredningen föreslår att nya bestämmelser ska träda i kraft den 1 juli 2026 och börja tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2028.

Programinriktat val (IMV)

Utredningen föreslår att programinriktat val ska utformas för en grupp elever. Att utforma för en grupp innebär att utbildningen utformas i förväg och att utbildningens innehåll är fastlagt innan eleven söker. Utbildningen blir möjlig för eleverna att söka i gymnasievalet. I dag går det också att utforma programinriktat val för en enskild elev vilket innebär att huvudmannen diskuterar och kommer överens med eleven om hur utbildningen för just den eleven ska utformas. Utbildningen inrättas då inte i förväg och blir då heller inte sökbar vilket försvårar för elever att göra utbildningsval.

Att få möjlighet att göra val inför utbildning i gymnasieskolan är viktigt för motivationen och för att få möjlighet att påverka sitt framtida yrkesliv. Elever som saknar behörighet till nationella program men har tre godkända betyg från grundskolan kommer att kunna välja yrkesprogram som omfattar 1 900 poäng. Det är viktigt att även elever som är behöriga till programinriktat val får välja utbildning. Dessutom bedömer utredningen att utredningens förslag om höjda behörighetskrav till programinriktat val bör kunna minska behovet av individuella anpassningar för elever som antas till programmet.

Förslag om ändrade behörighetskrav

Utredningen föreslår ändrade behörighetskrav till yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng och till introduktionsprogrammet programinriktat val (IMV). Utredningen föreslår vidare att elever ska kunna uppnå behörighet till yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng genom ett års studier på ett 1 900-poängsprogram.

Behörighetskraven för yrkesprogram som omfattar 2 700 och 2 800 gymnasiepoäng ska höjas till 12 ämnen

Prop. 2025/26:198
Bilaga 1

I dag ställs krav om åtta godkända ämnen från grundskolan för att vara behörig till ett yrkesprogram i gymnasieskolan. För behörighet till ett högskoleförberedande program krävs tolv godkända ämnen. För både yrkesprogram och högskoleförberedande program gäller att eleven ska ha godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk, matematik och engelska.

För de yrkesutbildningar som i grundupplägget omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng föreslår utredningen att behörighetskraven ska höjas till 12 ämnen vilket gör att kraven blir desamma som till de högskoleförberedande programmen. Utredningen anser att behörighetskraven fortsatt ska innefatta godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk, matematik och engelska.

Det finns flera skäl till förslaget att höja behörighetskraven till yrkesprogrammen som omfattar 2 700 eller 2 800 poäng. Det finns en andel elever som inte tar examen och inte tar så många poäng på dagens yrkesprogram. Utredningens uppfattning är att det för många av dessa elever skulle vara bättre att gå en utbildning med mindre omfattning gymnasiegemensamma ämnen. En höjning av behörighetskraven till godkända betyg i 12 ämnen har tidigare föreslagits av Gymnasieutredningen 2016 (SOU 2016:77). Sedan dess har yrkesprogrammen närmat sig de högskoleförberedande programmen i och med att de har utökats med fler gymnasiegemensamma kurser i grundupplägget. En anledning till att utredningen har gjort bedömningen att höjda behörighetskrav nu kan föreslås igen är att det den här gången inte innebär att elever stängs ute från yrkesutbildning, i och med förslaget att införa nya nationella 1 900-poängsprogram. Utredningen gör, likt den tidigare Gymnasieutredningen, bedömningen att höjda behörighetskrav kan komma att höja yrkesprogrammets status.

Utredningen föreslår vidare att en elev som inte uppfyller behörighetskraven till ett nationellt program som omfattar minst 2 500 kommer att ha möjlighet att läsa in behörighet till ett sådant program eller välja att gå ett 1 900-poängsprogram eller programinriktat val (IMV).

Utredningen föreslår att nya bestämmelser ska träda i kraft den 1 juli 2026 och börja tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2028.

Behörighetskraven till introduktionsprogrammet programinriktat val (IMV) ska höjas

Introduktionsprogrammet programinriktat val (IMV) har inrättats för elever som ligger nära att uppfylla kraven för behörighet till ett nationellt program. Programmet syftar till att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett visst nationellt program vilket innebär att elever får möjlighet att läsa samma ämnen som eleverna på ett nationellt program och samtidigt läsa in det eller de grundskoleämnena som de saknar för behörighet. När de blivit behöriga skrivs de över till det nationella programmet och har då möjlighet att ta en gymnasieexamen.

För att vara behörig till IMV ska en elev i dag ha godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk och i antingen engelska och matematik samt minst tre andra ämnen, eller i engelska eller matematik samt minst fyra andra ämnen. Det innebär godkända betyg i totalt sex ämnen jämfört med kravet på åtta ämnen till yrkesprogrammen.

Utredningen föreslår att behörighetskravet till IMV ska höjas från sex till tio godkända betyg för elever som har godkänt betyg i svenska men saknar godkänt betyg i engelska eller matematik. Vidare föreslår utredningen att det ska vara åtta godkända betyg för elever som har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik.

Utredningen anser att höjda behörighetskrav kommer medföra att elever som börjar IMV är mer förberedda för programmet. Förslaget ska ses i ljuset av förslaget att införa nya nationella 1 900-poängsprogram som innebär att elever som inte kommer att leva upp till de nya höjda kraven inte stängs ute från yrkesutbildning. Yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng kan vara en mer framkomlig väg till ett yrke för en elev som utifrån förkunskaperna kan behöva mer tid för lärande. Även elever som är behöriga till IMV kommer att kunna välja ett yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng.

Elever som läser IMV med inriktning mot ett högskoleförberedande program utgör i dag en mindre andel av eleverna på programmet och eleverna tar i mindre utsträckning examen. Förslag om höjda behörighetskrav kommer att innebära bättre förutsättningar att klara även ett högskoleförberedande program.

Utredningen föreslår att nya bestämmelser ska träda i kraft den 1 juli 2026 och börja tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2028.

Ett års studier på ett 1 900-poängsprogram ska möjliggöra behörighet till yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 poäng

Utredningen föreslår att godkända studieresultat på de nya 1 900-poängsprogrammen ska kunna leda till behörighet till yrkesprogrammen som omfattar 2 700 eller 2 800 poäng. Det ska således inte vara nödvändigt att läsa individuellt förberedelseprogram (IMF) för att läsa in behörighet, även om det också är möjligt. Ett nytt sätt att uppfylla behörighetskraven till yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 poäng ska vara att ha godkända betyg från grundskolan i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik samt i yrkesämnen i en omfattning av minst 400 gymnasiepoäng. Utredningen anser att 400 godkända gymnasiepoäng tillsammans med godkända betyg i svenska, engelska och matematik visar på goda studieförutsättningar för att klara ett mer omfattande yrkesprogram och en yrkesexamen. Kravet på godkänt betyg i grundskoleämnena svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik ska också anses uppfyllt om eleven har godkänt betyg i en nivå som omfattar minst 50 gymnasiepoäng av respektive gymnasieämne, vilket är det föreslagna innehållet på de nya 1 900-poängsprogrammen. Utredningen föreslår därmed att godkända betyg i de gymnasieämnena som kan ge behörighet till yrkesprogram och godkända betyg i högst 400 gymnasiepoäng karaktärs-

ämnena som ingår på yrkesprogram även ska kunna ge betygsvärden som ingår i elevens meritvärde från grundskolan och därmed stärka elevens konkurrensmöjligheter vid antagningen till ett gymnasieprogram.

Prop. 2025/26:198
Bilaga 1

Försöksverksamhet med yrkesinslag på högskoleförberedande program

Utredningen föreslår att lämpligheten att erbjuda yrkesämnen inom högskoleförberedande program bör prövas genom en försöksverksamhet. Försöket bör avgränsas till de förslag om yrkesinriktningar på högskoleförberedande program som finns i regeringens promemoria (U2021/01877) som remitterades i mars 2021 där man föreslår en försöksverksamhet med en handelsinriktning på ekonomiprogrammet.

Förslag om yrkesutbildning inom små och/eller dyra yrkesområden

Frågan om kompetensförsörjning inom små och dyra yrkesområden har varit aktuell över en längre tid. Flera utredningar har haft i uppdrag att hitta lösningar för att få fler elever att välja utbildningar inom små yrkesområden och att organisera utbildningarna så att de görs tillgängliga på ett resurseffektivt sätt. Under 2019–2023 pågick försöksverksamhet med branschskolor där förutsättningar för alla huvudmän, oavsett ägarform, att samverka kring yrkesutbildning inom små och dyra utbildningar prövades. Till branschskolorna skulle elever från gymnasieskolor i hela landet kunna komma för att få undervisning i vissa yrkeskunskaper. Hemskolan har kunnat söka statsbidrag för att täcka utbildningskostnaden för branschskolan. Utvärderingen av försöksverksamheten visar att utbudet av yrkesutbildning inom små och dyra yrkesområden ökade och bidrog positivt till kompetensförsörjningen. Försöksverksamheten bidrog också till utbildningar av bättre kvalitet och ökad möjlighet att ge elever ett mer varierat utbud av gymnasieprogrammets olika inriktningar och yrkesutgångar.

Sedan försöksverksamheten upphört är det inte längre möjligt för en offentlig huvudman att utföra undervisning inom ett yrkesämne på entreprenad till en annan huvudman. Utredningen föreslår att offentliga huvudmän ska kunna utföra undervisning på entreprenad i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, samt i gymnasiearbete och yrkesprov i gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola. Förslaget omfattar all yrkesutbildning i gymnasieskolan och är inte begränsat till yrkesutbildning inom vissa områden. Förslaget innebär en möjlighet för alla skolhuvudmän att utföra undervisning på entreprenad, inte bara fysiska eller juridiska personer. Förslaget gäller även för anpassad gymnasieskola.

Utredningen bedömer dock att de utökade möjligheterna för offentliga huvudmän att bedriva utbildning på entreprenad inte fullt ut löser utmaningen med kompetensförsörjningen inom små och dyra yrkesområden. Därför föreslår utredningen att det ska införas ett statsbidrag för att stimulera utbildning inom sådana områden. Utvärderingarna av försöksverksamheten visar att statsbidraget hade stor betydelse för möjligheten att

anlita branschskolorna. Statens skolverk ska efter samråd med de nationella programråden besluta om vilka huvudmän som genom att överlämna uppgifter som rör undervisning i yrkesämnen på entreprenad ska beviljas statsbidrag.

Utredningen föreslår att nya bestämmelser ska träda i kraft den 1 juli 2026 och kunna tillämpas från och med ikraftträdandet.

Förslag om yrkesprov

Mot bakgrund av den erfarenhet som redan finns av yrkesprov i olika samverkansmodeller, i de nationella programråden beträffande försöksverksamheten med yrkesprov samt andra länders utvärderingar och sammanställningar av yrkesprov är det utredningens bedömning att yrkesprov kan och bör införas inom gymnasial yrkesutbildning. Yrkesprov bidrar bland annat till en ökad tydlighet i vilka yrkeskunskaper elever behöver ha vid avslutad utbildning och kan underlätta elevers möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Yrkesprov kan också bidra till en ökad likvärdighet och kvalitet i yrkesutbildningen.

Skolverket ska efter samråd med berört nationellt programråd meddela föreskrifter om yrkesprov för respektive yrkesutgång i gymnasieskolan och respektive yrkesområde i anpassade gymnasieskolan. Det är Skolverket som beslutar om föreskrifterna men branschen ska ha inflytande i framtagandet och deras kompetens och legitimering av yrkesprovet är nödvändig. Det finns redan i dag yrkesprov som branschen tillsammans med en del skolor använder som verktyg för kvalitetssäkring. Utvecklingen av befintliga prov och framtagandet av nya är en långsiktig process och tillämpningen av yrkesprov kommer att följas upp.

Utredningen föreslår att yrkesprov ska ingå i yrkesprogram i gymnasieskolan i de fall då det finns ett fastställt yrkesprov. Yrkesprovet ska ersätta gymnasiearbetet. Om det inte finns ett fastställt yrkesprov eller om det finns särskilda skäl föreslås att elever även fortsättningsvis ska genomföra gymnasiearbetet. Yrkesprovet ska omfatta 100 gymnasiepoäng, betygsättas med E eller F och definieras i författningarna. Möjligheten att genomföra yrkesprov som ett alternativ till gymnasiearbetet ska även införas inom anpassade gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning.

Utredningen föreslår att yrkesproven ska träda i kraft den 1 juli 2026 och ska tillämpas för utbildning i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning från och med 1 januari 2028.

Förslag om individuella programmet i anpassade gymnasieskolan

I anpassade gymnasieskolan finns nationella program och individuella program som är avsedda att genomgåas på fyra läsår. Utbildning på ett individuellt program ska erbjudas elever som inte kan följa undervisningen på ett nationellt program i anpassade gymnasieskolan. Elever på nationella program i anpassade gymnasieskolan har vid flytt till annan kommun rätt

att fullfölja utbildningen i den nya hemkommunen eller i en annan kommun eller region som anordnar utbildning. Samma rätt finns inte för elever på individuella program i anpassade gymnasieskolan.

Utredningen föreslår att rätten att fullfölja en fyraårig utbildning på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan särskilt bör regleras för att skapa likvärdighet i lagstiftningen mellan utbildningar i anpassade gymnasieskolan och mellan skolformerna anpassade gymnasieskolan och gymnasieskolan. En sådan reglering förhindrar att en elev nekas rätt att fullfölja utbildningen efter flytt till annan kommun, på grund av att eleven passerat åldern för rätt till mottagande. I anpassade gymnasieskolan har elever annars rätt att bli mottagna senast det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år. Den särskilda regleringen skulle ge elever som har påbörjat en utbildning på ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan rätt att under fyra läsår fullfölja sin utbildning även vid flytt.

Utredningen föreslår att nya bestämmelser ska träda i kraft den 1 juli 2026.

En sammanfattande bild av den nya gymnasieskolan

Utredningens förslag och vad dessa får för konsekvenser för hur framtidens gymnasieskola ser ut sammanfattas i nedanstående figur. När det gäller introduktionsprogram föreslår utredningen att individuellt alternativ (IMA) och yrkesintroduktion (IMY) avskaffas. Utredningen föreslår att språkintröduktion (IMS) är kvar men att nyanlända elever ges ökade möjligheter att läsa yrkesämnena under utbildningstiden på språkintröduktion. Ett nytt introduktionsprogram, Individuellt förberedelseprogram (IMF) införs för elever som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program eller till elever som har synnerliga skäl. IMF syftar i första hand till förberedelse för annan fortsatt utbildning, till exempel yrkesprogram som omfattar 1 900 poäng och ska utformas för varje enskild elev utifrån elevens behov och förutsättningar. Utredningen föreslår att introduktionsprogrammet programinriktat val (IMV) ska vara kvar men att behörighetskraven till programmet höjs och att utbildningarna enbart ska gå att utforma i förväg och erbjudas sökbara i gymnasievalet, till skillnad från i dag när de även kan utformas för en enskild elev.

Utredningen föreslår att nya nationella yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng införs med samma yrkesämnena som dagens yrkesprogram men med mindre omfattning av gymnasiegemensamma ämnen. Målgruppen är de som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng men som har minst tre godkända betyg från grundskolan. För de yrkesprogram som omfattar 2 700/2 800 gymnasiepoäng föreslår utredningen en höjning av behörighetskraven så att de blir desamma som till de högskoleförberedande programmen.

Förslagen väntas bidra med att fler kan uppnå gymnasieskolans mål och avsluta gymnasieskolan med lyckade gymnasiestudier. Förslagen bidrar vidare till att fler elever får en yrkesutbildning vilket sannolikt leder till att fler elever får en snabbare etablering och att arbetsgivares rekrytering av

Prop. 2025/26:198 gymnasialt yrkesutbildad arbetskraft underlättas. Den nya gymnasieskolan
Bilaga 1 väntas innebära att kostnaderna för gymnasieskolan bara ökar marginellt.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att nuvarande bilaga 3 och 4 ska betecknas bilaga 4 och 5,

dels att 3 kap. 12 och 12 h §§, 10 kap. 23 a och 23 b §§, 15 kap. 8 a, 11, 22, 25, 30 a, 30 b, 31 a, 32 a och 33 §§, 16 kap. 1, 3, 6, 11, 13, 18, 20, 22, 24, 26, 27, 29, 30, 32 och 34 §§, 17 kap. 2–4, 10–14, 16, 18–21, 26 a och 28–30 §§, 18 kap. 22 och 24 §§, 19 kap. 2, 21, 23, 25, 30, 42 och 42 a §§, 20 kap. 5, 6, 6 a, 35 a, 35 b och 40 b §§, 22 kap. 14, 17 och 18 §§, 23 kap. 13 §, 29 kap. 9 och 24 §§, bilaga 1, 2 och 5 och rubrikerna närmast före 16 kap. 6, 26 och 27 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 16 kap. 21 § ska lyda ”Ämnen, nivåer i ämnen, gymnasiearbete och yrkesprov” och att rubriken närmast före 19 kap. 22 § ska lyda ”Ämnen, nivåer i ämnen, ämnesområden, gymnasiearbete och yrkesprov i anpassad gymnasieskola”,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 16 kap. 2 a, 6 a, 26 a, 27 a och 30 a §§, 19 kap. 42 b § och 23 kap. 13 a §, och en ny bilaga, bilaga 3, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***3 kap.**12 §¹

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till *gymnasieskolans* nationella program.

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till *de* nationella program *i gymnasieskolan som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng.*

Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

¹ Senaste lydelse 2022:1315.

Rektorn får besluta att en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan eller specialskolan, ska ges undervisning som avviker från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad timplan), om

1. rektorn efter att elevens kunskaper har bedömts enligt 12 c § eller senare, bedömer att eleven kommer att ha svårt att nå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan inom ramen för skolplikten eller motsvarande rätt till utbildning enligt 7 kap. 2 §, och

2. eleven och elevens vårdnadshavare har samtyckt till den anpassade timplanen.

En anpassad timplan ska utformas så att

1. eleven ges undervisning i sådana ämnen och minst det antal ämnen som krävs för att nå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan,

2. ett av de ämnen som avses i 1 är idrott och hälsa, och

3. eleven ges minst den totala undervisningstid som återstår för övriga elever i den årskursen hos huvudmannen under den kvarvarande skoltiden.

1. rektorn efter att elevens kunskaper har bedömts enligt 12 c § eller senare, bedömer att eleven kommer att ha svårt att nå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan *som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng* inom ramen för skolplikten eller motsvarande rätt till utbildning enligt 7 kap. 2 §, och

1. eleven ges undervisning i sådana ämnen och minst det antal ämnen som krävs för att nå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan *som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng*,

10 kap.

23 a §³

En huvudman ska, om annat inte följer av andra stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 8 och som riskerar att i nästa årskurs inte uppfylla betygskriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven har avslutat årskurs 8 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar. Tiden för lovskola ingår inte i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

En huvudman ska, om annat inte följer av andra stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 8 och som riskerar att i nästa årskurs inte uppfylla betygskriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan *som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng*. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven har avslutat årskurs 8 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar. Tiden för lovskola ingår inte i den

² Senaste lydelse 2018:1303.

³ Senaste lydelse 2022:146.

En huvudman får från ett erbjudande enligt första stycket räkna av den tid som eleven deltagit i lovskola som huvudmannen frivilligt anordnat från och med augusti det år eleven påbörjar årskurs 8 till och med vårterminen påföljande år. Om eleven har deltagit minst 50 timmar i sådan undervisning behöver huvudmannen inte lämna något erbjudande enligt första stycket.

23 b §⁴

En huvudman ska erbjuda lovskola till elever i årskurs 9 som riskerar att inte uppfylla betygskriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas på loven under läsåret och uppgå till sammanlagt minst 25 timmar.

En huvudman ska också, om inte annat följer av fjärde stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 9 utan att ha uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven avslutat årskurs 9 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar.

Tiden för lovskola enligt första och andra styckena ingår inte i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

En huvudman får från ett erbjudande enligt andra stycket räkna av den tid som eleven deltagit i lovskola som huvudmannen frivilligt anordnat från och med augusti det år eleven påbörjar årskurs 9 till och med vårterminen påföljande år. Om eleven har deltagit minst 50 timmar i sådan undervisning behöver huvudmannen inte lämna något erbjudande enligt andra stycket.

En huvudman ska erbjuda lovskola till elever i årskurs 9 som riskerar att inte uppfylla betygskriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan *som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng*. Lovskolan ska anordnas på loven under läsåret och uppgå till sammanlagt minst 25 timmar.

En huvudman ska också, om inte annat följer av fjärde stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 9 utan att ha uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan *som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng*. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven avslutat årskurs 9 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar.

15 kap.

8 a §⁵

Information från en huvudman om erbjudande av nationella program och *introduktionsprogrammen*

Information från en huvudman om erbjudande av nationella program och *introduktionsprog-*

⁴ Senaste lydelse 2022:730.

⁵ Senaste lydelse 2022:1089.

programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever ska tydligt ange utbildningens inriktning.

rammet programinriktat val ska tydligt ange utbildningens inriktning.

Informationen ska också ange vad utbildningen kan leda till när det gäller etablering på arbetsmarknaden och övergång till vidare studier.

11 §⁶

Utbildningen i gymnasieskolan ska i huvudsak vara skolförlagd, om inte annat anges i andra, tredje eller fjärde stycket.

Gymnasial lärlingsutbildning ska enligt 16 kap. 11 § i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Introduktionsprogrammen programinriktat val, yrkesintroduktion och individuellt alternativ samt vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år får utformas så att de inte är i huvudsak skolförlagda.

Introduktionsprogrammen programinriktat val och individuellt förberedelseprogram samt vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år får utformas så att de inte är i huvudsak skolförlagda.

Av 22 kap. 3 § framgår att utbildning där distansundervisning används inte behöver vara i huvudsak skolförlagd.

22 §⁷

Betyg ska sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett godkänt betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Betyg ska också sättas

1. efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete, och

Betyg ska också sättas

1. efter genomfört gymnasiearbete, yrkesprov och examensarbete, och

2. i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan.

25 §⁸

Som betyg på gymnasiearbetet och examensarbetet ska någon av beteckningarna E eller F användas. Betyget E ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. I annat fall ska betyget F användas.

Som betyg på gymnasiearbetet, yrkesprovet och examensarbetet ska någon av beteckningarna E eller F användas. Betyget E ska användas om en elev har nått examensmålen eller yrkesutbildningsmålen för gymnasiearbetet eller yrkesprovet, eller examensmålen för examensarbetet. I annat fall ska betyget F användas.

⁶ Senaste lydelse 2020:605.

⁷ Senaste lydelse 2022:147.

⁸ Senaste lydelse 2014:530.

30 a §⁹

Ett primärt samverkansavtal enligt 2 kap. 2 b § ska omfatta nationella program och *introduktionsprogrammen* programinriktat val och *yrkesintroduktion utformade för en grupp elever*. En kommun i det primära samverkansområdet ska erbjuda all sådan utbildning som anordnas av någon av kommunerna i samverkansområdet.

Ett primärt samverkansavtal enligt 2 kap. 2 b § ska omfatta nationella program och *introduktionsprogrammet* programinriktat val. En kommun i det primära samverkansområdet ska erbjuda all sådan utbildning som anordnas av någon av kommunerna i samverkansområdet.

Kommunen kan även erbjuda sådan utbildning anordnad av en kommun utanför det primära samverkansområdet eller en region enligt ett sekundärt samverkansavtal.

När det gäller övrig utbildning i gymnasieskolan kan kommunen erbjuda utbildning som anordnas av en annan kommun eller en region enligt ett sekundärt samverkansavtal.

30 b §¹⁰

När en kommun bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna ska den ta hänsyn till

1. ungdomarnas efterfrågan, och
2. arbetsmarknadens behov.

Kravet på att ta hänsyn till arbetsmarknadens behov gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammen* programinriktat val och *yrkesintroduktion utformade för en grupp elever*.

Kravet på att ta hänsyn till arbetsmarknadens behov gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammet* programinriktat val.

31 a §¹¹

När en region bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna ska den ta hänsyn till

1. ungdomarnas efterfrågan, och
2. arbetsmarknadens behov.

Första stycket gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammen* programinriktat val och *yrkesintroduktion utformade för en grupp elever*.

Första stycket gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammet* programinriktat val.

32 a §¹²

När en enskild huvudman bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna ska den ta hänsyn till

1. ungdomarnas efterfrågan, och

⁹ Senaste lydelse 2022:1089.

¹⁰ Senaste lydelse 2022:1089.

¹¹ Senaste lydelse 2022:1089.

¹² Senaste lydelse 2022:1089.

2. arbetsmarknadens behov.

Första stycket gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammen* programinriktat val och *yrkesintroduktion utformade för en grupp elever*, i den utsträckning den enskilde har godkännande som huvudman för utbildningarna.

Första stycket gäller endast de nationella programmen och *introduktionsprogrammet* programinriktat val, i den utsträckning den enskilde har godkännande som huvudman för utbildningarna.

33 §¹³

Varje huvudman för en fristående gymnasieskola ska ta emot alla ungdomar som har rätt till den sökta utbildningen i gymnasieskolan. Mottagandet till en viss utbildning får dock begränsas till att avse

1. elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola), eller
2. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

När det gäller *programinriktat val som utformas för en enskild elev, yrkesintroduktion, individuellt alternativ* och språkintröduktion finns särskilda bestämmelser i 17 kap. 29 § om när huvudmannen för en fristående skola är skyldig att ta emot ungdomar som uppfyller behörighetskraven för sådan utbildning.

När det gäller *individuellt förberedelseprogram* och språkintröduktion finns särskilda bestämmelser i 17 kap. 29 § om när huvudmannen för en fristående skola är skyldig att ta emot ungdomar som uppfyller behörighetskraven för sådan utbildning.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 16 kap. 54 § andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådan utbildning som avses i första stycket andra meningen.

16 kap.

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om

- utbildningarnas utformning och innehåll (2–25 §§),
- gymnasieexamen (26–28 §§),
 - gymnasieexamen och gymnasialt yrkesutbildningsbevis (26–28 §§),
- behörighet, ansökan, mottagande och fullföljande av utbildningen (29–41 §§),

- utbildning på nationella program vid en gymnasieskola med offentlig huvudman (42–51 §§), och
- utbildning på nationella program vid en fristående gymnasieskola (52–55 §§).

Prop. 2025/26:198
Bilaga 2

2 a §

Yrkesprogram finns som två olika utbildningar:

- 1. yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng, och*
- 2. yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng.*

3 §¹⁴

Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning.

Ett yrkesprogram ska innehålla det som krävs för att eleverna ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. En elev ska dock ha rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande behörighet enligt vad som framgår av bilaga 2.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om det som ska ingå i utbildningen *för att eleverna ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå.*

Examensmål

För varje nationellt program ska det finnas examensmål som innehåller mål för programmet.

Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet. *Yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng ska också utgöra grund för fortsatt yrkesutbildning.*

Ett yrkesprogram *som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng* ska innehålla det som krävs för att eleverna ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. En elev ska dock ha rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande behörighet enligt vad som framgår av bilaga 2.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om det som ska ingå i utbildningen *enligt andra stycket.*

Examensmål och yrkesutbildningsmål

6 §

För varje nationellt program *som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng* ska det finnas examensmål

¹⁴ Senaste lydelse 2022:275.

som innehåller mål för programmet.

6 a §

För varje yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng ska det finnas yrkesutbildningsmål som innehåller mål för programmet.

11 §¹⁵

Inom yrkesprogrammen får det finnas gymnasial lärlingsutbildning, som börjar det första, andra eller tredje läsåret.

Gymnasial lärlingsutbildning ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser. Vid beräkningen av hur stor del av utbildningen som ska förläggas till en arbetsplats ska det bortses från det som eleven får välja bort enligt 3 §.

Gymnasial lärlingsutbildning ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser. Vid beräkningen av hur stor del av utbildningen som ska förläggas till en arbetsplats ska det bortses från det som eleven får välja bort enligt 3 § *andra stycket*.

13 §

Statens skolverk får besluta om avvikelser från struktur, innehåll och examensmål för utbildningar på nationella program.

Statens skolverk får besluta om avvikelser från struktur, innehåll, examensmål och yrkesutbildningsmål för utbildningar på nationella program.

Beslut enligt första stycket som avser en utbildning som anordnas av en offentlig huvudman fattas i samband med beslut om riksrekrytering enligt 45 §.

Beslut enligt första stycket som avser en utbildning som anordnas av en enskild huvudman fattas efter en prövning som motsvarar prövningen av riksrekryterande utbildningar enligt 45 §.

Regeringen får meddela föreskrifter om villkor för beslut enligt tredje stycket.

18 §¹⁶

Eleverna har rätt till ett minsta antal undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid). Den garanterade undervisningstiden för elever på

– yrkesprogram som omfattar 2 800 gymnasiepoäng är 2 720 undervisningstimmar,

– yrkesprogram som omfattar 2 700 gymnasiepoäng är 2 625 undervisningstimmar, och

– yrkesprogram som omfattar 2 700 gymnasiepoäng är 2 625 undervisningstimmar,

¹⁵ Senaste lydelse 2022:275.
¹⁶ Senaste lydelse 2022:275.

– yrkesprogram som omfattar
1 900 gymnasiepoäng är
2 430 undervisningstimmar, och
– högskoleförberedande program är 2 180 undervisningstimmar.
För elever som har valt bort delar av det som krävs för grundläggande behörighet enligt 3 § minskas den garanterade undervisningstiden i motsvarande omfattning.
För elever på yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng, som har valt bort delar av det som krävs för grundläggande behörighet enligt 3 § andra stycket, minskas den garanterade undervisningstiden i motsvarande omfattning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om avvikelser från den garanterade undervisningstiden.

20 §¹⁷

Utbildningens omfattning framgår av en poängplan i bilaga 2.
Utbildningens omfattning på yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng och högskoleförberedande program framgår av en poängplan i bilaga 2.

Utbildningens omfattning på yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng framgår av en poängplan i bilaga 3.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om poängplanen.

22 §

I utbildningen ska det ingå ett gymnasiearbete.
I utbildningen på högskoleförberedande program ska det ingå ett gymnasiearbete.

I utbildningen på yrkesprogram ska det ingå ett gymnasiearbete eller yrkesprov.

Regeringen får meddela föreskrifter om när ett gymnasiearbete respektive yrkesprov ska ingå i utbildningen.

24 §¹⁸

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört gymnasiearbete fått lägst betyget E, är huvudmannen inte skyldig att
Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller efter ett genomfört gymnasiearbete eller yrkesprov fått lägst betyget E, är huvudmannen

¹⁷ Senaste lydelse 2018:749.

¹⁸ Senaste lydelse 2022:147.

erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och
2. läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

Gymnasieexamen

Gymnasieexamen och gymnasialt yrkesutbildningsbevis

26 §

Utbildningen på yrkesprogram syftar till en yrkesexamen och utbildningen på högskoleförberedande program syftar till en högskoleförberedande examen. Båda dessa examina kallas gymnasieexamen.

Utbildningen på yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng syftar till en yrkesexamen och utbildningen på högskoleförberedande program syftar till en högskoleförberedande examen. Båda dessa examina kallas gymnasieexamen.

För elever som har betyg från en utbildning som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng på ett nationellt program ska gymnasieexamen utfärdas, om villkoren i 27 eller 28 § är uppfyllda.

26 a §

Utbildningen på yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng syftar till ett gymnasialt yrkesutbildningsbevis.

För elever som har betyg från en utbildning som omfattar minst 1 900 gymnasiepoäng från ett sådant yrkesprogram som avses i första stycket ska ett gymnasialt yrkesutbildningsbevis utfärdas, om villkoren i 27 a § är uppfyllda.

Regeringen får meddela föreskrifter om när ett gymnasialt yrkesutbildningsbevis får utfärdas för elever på yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng.

27 §¹⁹

Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § har godkända betyg på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och som innefattar minst 100 gymnasiepoäng i vart och ett av ämnena

1. svenska eller svenska som andraspråk,
2. engelska, och
3. matematik.

Även gymnasiearbetet ska ingå i Även gymnasiearbetet eller yrkesprovet ska ingå i de godkända betygen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. vilka nivåer i de ämnen som anges i första stycket som ska ingå i de godkända betygen för respektive yrkesprogram, och
2. vilka andra ämnen och vilka nivåer i dessa som ska ingå i de godkända betygen för respektive yrkesprogram.

27 a §

Ett gymnasialt yrkesutbildningsbevis ska utfärdas om en elev som avses i 26 a § har godkända betyg på en utbildning som omfattar minst 1 650 gymnasiepoäng och som innefattar minst 50 gymnasiepoäng i vart och ett av ämnena

- 1. svenska eller svenska som andraspråk,*
- 2. engelska, och*
- 3. matematik.*

Även ett gymnasiearbete eller yrkesprov ska ingå i de godkända betygen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

- 1. vilka nivåer i de ämnen som anges i första stycket som ska ingå i de godkända betygen för respektive yrkesprogram, och*
- 2. vilka andra ämnen och vilka nivåer i dessa som ska ingå i de godkända betygen för respektive yrkesprogram.*

¹⁹ Senaste lydelse 2022:147.

För de nationella programmen gäller, utöver vad som föreskrivs i 15 kap. 5 §, de ytterligare behörighetskrav i fråga om godkända betyg från grundskolan eller *motsvarande* utbildning som följer av 30–34 §§.

29 §

För de nationella programmen gäller, utöver vad som föreskrivs i 15 kap. 5 §, de ytterligare behörighetskrav i fråga om godkända betyg från grundskolan eller *annan* utbildning som följer av 30–34 §§.

30 §²⁰

För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst *fem* andra ämnen.

För behörighet till ett yrkesprogram *som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng* krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst *nio* andra ämnen.

En sökande till ett yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng ska också anses behörig om den sökande har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik samt godkända betyg om minst 400 gymnasiepoäng i karaktärsämnen från ett yrkesprogram.

Kravet i första och andra styckena på godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik ska för vart och ett av ämnena också anses uppfyllt om den sökande har godkänt betyg om minst 50 gymnasiepoäng i motsvarande ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan.

30 a §

För behörighet till ett yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng krävs godkända betyg i minst tre ämnen. Dessa yrkesprogram står dock inte öppna för ungdomar som har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng enligt 30 §.

Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns särskilda skäl, får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett nationellt program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng tas emot till ett yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng.

32 §

En sökande till ett nationellt program som saknar godkänt betyg i engelska men uppfyller övriga behörighetskrav ska ändå anses behörig om den sökande

En sökande till ett nationellt program *som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng och* som saknar godkänt betyg i engelska men uppfyller övriga behörighetskrav ska ändå anses behörig om den sökande

1. på grund av speciella personliga förhållanden inte har haft möjlighet att delta i undervisning i engelska under en betydande del av sin tid i grundskolan eller motsvarande utbildning, och

2. bedöms ha förutsättningar att klara studierna på det sökta programmet.

34 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att särskilda förkunskapskrav ska gälla för vissa utbildningar.

För behörighet till ett yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng får dock inte krav ställas på godkända betyg i vissa angivna ämnen.

17 kap.

2 §²¹

Introduktionsprogrammen är

– programinriktat val,

– yrkesintroduktion,

– individuellt alternativ, och

– språkintröduktion.

– individuellt förberedelseprogram, och

3 §²²

Utöver vad som gäller för all gymnasieutbildning enligt 15 kap. 2 § är syftet med

– programinriktat val att elever ska få en utbildning som är inriktad

– programinriktat val att elever ska få en utbildning som är inriktad

²¹ Senaste lydelse 2018:749.

²² Senaste lydelse 2018:749.

mot ett visst nationellt program och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet,

– yrkesintroduktion att elever ska få en yrkesinriktad utbildning som underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram,

– individuellt alternativ att elever ska gå vidare till yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller arbetsmarknaden, och

– språkintröduktion att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilken möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning.

4 §²³

Programinriktat val och yrkesintroduktion får utformas för en grupp elever eller för en enskild elev. Övriga introduktionsprogram ska utformas för en enskild elev.

mot ett visst nationellt program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet,

– individuellt förberedelseprogram att elever ska gå vidare till annan fortsatt utbildning eller få en arbetsmarknadsinriktad utbildning som underlättar för dem att gå vidare till arbetsmarknaden, och

Programinriktat val ska utformas för en grupp elever. Övriga introduktionsprogram ska utformas för en enskild elev.

10 §²⁴

Programinriktat val står öppet för ungdomar som inte har alla de godkända betyg som krävs för behörighet till ett visst nationellt program enligt 16 kap. 30 eller 31 §, men från grundskolan har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk och

– i engelska eller matematik samt i minst fyra andra ämnen, eller

– i engelska och matematik samt i minst tre andra ämnen.

Programinriktat val står öppet för ungdomar som inte har alla de godkända betyg som krävs för behörighet till ett visst nationellt program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng enligt 16 kap. 30 eller 31 §, men från grundskolan har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk och

– i engelska eller matematik samt i minst åtta andra ämnen, eller

– i engelska och matematik samt i minst fem andra ämnen.

Sådana betyg som avses i 16 kap. 30 § andra och tredje styckena får ersätta betyg från grundskolan i första stycket.

²³ Senaste lydelse 2018:749.

²⁴ Senaste lydelse 2018:749.

11 §

Yrkesintroduktion och individuellt alternativ står öppna för ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett *yrkesprogram enligt 16 kap. 30 §*. De står dock inte öppna för ungdomar som ska erbjudas språkintroduktion.

Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett *yrkesprogram* tas emot till *yrkesintroduktion eller individuellt alternativ*.

Individuellt förberedelseprogram står öppet för ungdomar som inte har de godkända betyg i *svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst nio andra ämnen som enligt 16 kap. 30 § första stycket eller 31 §* krävs för behörighet till ett *nationellt program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng*. Det står dock inte öppet för ungdomar som ska erbjudas språkintroduktion.

Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett *nationellt program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng* tas emot till *individuellt förberedelseprogram*.

12 §²⁵

Språkintroduktion står öppen för nyanlända ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett *yrkesprogram enligt 16 kap. 30 §* och som behöver en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Om det finns särskilda skäl får även andra elever gå språkintroduktion.

Språkintroduktion står öppen för nyanlända ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett *nationellt program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng enligt 16 kap. 30 § första stycket eller 31 §* och som behöver en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Om det finns särskilda skäl får även andra elever gå språkintroduktion.

13 §²⁶

En ansökan till programinriktat val *som har utformats för en grupp elever eller till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever* ska ges in till den sökandes hemkommun.

En ansökan till programinriktat val ska ges in till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till denne.

²⁵ Senaste lydelse 2015:246.

²⁶ Senaste lydelse 2018:749.

Den huvudman som anordnar utbildningen prövar om en sökande till programinriktat val *som har utformats för en grupp elever eller till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever* är behörig och om den sökande ska tas emot.

Den huvudman som anordnar utbildningen prövar om en sökande till programinriktat val är behörig och om den sökande ska tas emot.

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds programinriktat val, *yrkesintroduktion, individuellt alternativ* och språkintröduktion. Erbjudandet om programinriktat val ska avse utbildningar som är inriktade mot ett allsidigt urval av de nationella program som kommunen anordnar eller erbjuder genom samverkansavtal.

Utöver det som följer av första stycket ansvarar hemkommunen för att elever från anpassade grundskolan erbjuds *yrkesintroduktion och individuellt alternativ*, om de önskar sådan utbildning. Hemkommunen behöver dock inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det.

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds programinriktat val, *individuellt förberedelseprogram* och språkintröduktion. Erbjudandet om programinriktat val ska avse utbildningar som är inriktade mot ett allsidigt urval av de nationella program som kommunen anordnar eller erbjuder genom samverkansavtal.

Utöver det som följer av första stycket ansvarar hemkommunen för att elever från anpassade grundskolan erbjuds *individuellt förberedelseprogram*, om de önskar sådan utbildning. Hemkommunen behöver dock inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det.

Hemkommunen får erbjuda språkintröduktion enligt 12 § till elever som tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp.

En region får, utöver vad som följer av 17 §, efter överenskommelse med en kommun anordna *yrkesintroduktion och individuellt alternativ*.

En region får, utöver vad som följer av 17 §, efter överenskommelse med en kommun anordna *individuellt förberedelseprogram*.

En kommun eller en region som anordnar programinriktat val *som*

En kommun eller en region som anordnar programinriktat val ska ta

²⁷ Senaste lydelse 2018:749.

²⁸ Senaste lydelse 2022:1315.

²⁹ Senaste lydelse 2019:947.

³⁰ Senaste lydelse 2019:947.

har utformats för en grupp elever eller yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever ska ta emot alla de behöriga sökande till utbildningen som hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

emot alla de behöriga sökande till utbildningen som hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En elev som vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

Om det finns platser över på utbildningen, sedan alla sökande som ska tas emot enligt första och andra styckena har antagits, får kommunen eller regionen ta emot andra behöriga sökande till utbildningen.

20 §³¹

Statens skolverk får för programinriktat val som har utformats för en grupp elever vid en gymnasieskola med offentlig huvudman besluta att utbildningen ska stå öppen för sökande från hela landet (riksrekrytering).

Statens skolverk får för programinriktat val vid en gymnasieskola med offentlig huvudman besluta att utbildningen ska stå öppen för sökande från hela landet (riksrekrytering).

Beslut om riksrekrytering ska ange under vilken tid beslutet ska gälla och hur många platser utbildningen får omfatta.

21 §³²

En kommun som anordnar programinriktat val som har utformats för en enskild elev, yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev, individuellt alternativ eller språkintröduktion får ta emot ungdomar som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning även om de inte kommer från kommunen.

En kommun som anordnar individuellt förberedelseprogram eller språkintröduktion får ta emot ungdomar som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning även om de inte kommer från kommunen.

Även en region som anordnar programinriktat val som har utformats för en enskild elev, yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev eller individuellt alternativ, får ta emot behöriga ungdomar till utbildningen oberoende av vilken kommun de kommer från.

Även en region som anordnar individuellt förberedelseprogram får ta emot behöriga ungdomar till utbildningen oberoende av vilken kommun de kommer från.

³¹ Senaste lydelse 2018:749.

³² Senaste lydelse 2019:947.

En kommun eller en region som enligt 19 § andra stycket har tagit emot en elev på programinriktat val *som har utformats för en grupp elever eller yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever* ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun. Detsamma gäller den kommun eller region som enligt 21 a § har tagit emot en elev *på programinriktat val som har utformats för en enskild elev, yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev, individuellt alternativ* eller språkintröduktion.

Om den anordnande huvudmannen och elevens hemkommun inte kommer överens om annat ska ersättningen för utbildningen motsvara anordnarens självkostnad.

En kommun eller en region som enligt 19 § andra stycket har tagit emot en elev på programinriktat val ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun. Detsamma gäller den kommun eller region som enligt 21 a § har tagit emot en elev *på individuellt förberedelseprogram* eller språkintröduktion.

En fristående gymnasieskola som anordnar ett nationellt program får anordna programinriktat val som är inriktat mot det nationella programmet, *individuellt alternativ* och språkintröduktion.

En fristående gymnasieskola som anordnar ett yrkesprogram får anordna yrkesintroduktion.

En fristående gymnasieskola som anordnar ett nationellt program *som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng* får anordna programinriktat val som är inriktat mot det nationella programmet, *individuellt förberedelseprogram* och språkintröduktion.

Huvudmannen för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta emot en elev till *yrkesintroduktion, individuellt alternativ* och språkintröduktion bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

Huvudmannen för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta

Huvudmannen för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta emot en elev till *individuellt förberedelseprogram* och språkintröduktion bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

³³ Senaste lydelse 2019:947.

³⁴ Senaste lydelse 2018:749. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

³⁵ Senaste lydelse 2018:749. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

emot en elev till programinriktat val som har utformats för en enskild elev bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det. Bidraget ska bestämmas enligt 35 §.

Prop. 2025/26:198
Bilaga 2

30 §³⁶

Av 15 kap. 33 § framgår när huvudmannen för en fristående skola som anordnar programinriktat val *som har utformats för en grupp elever* är skyldig att ta emot behöriga sökande till utbildningen.

Av 15 kap. 33 § framgår när huvudmannen för en fristående skola som anordnar programinriktat val är skyldig att ta emot behöriga sökande till utbildningen.

Vad som gäller för urval bland mottagna sökande och antagning till utbildningen följer av 15 kap. 12–14 §§.

18 kap.

22 §³⁷

På de nationella programmen ska betyg sättas i ämnen och efter genomfört gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

På de nationella programmen ska betyg sättas i ämnen och efter genomfört gymnasiearbete *eller yrkesprov* i anpassad gymnasieskola. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

Om en elev på ett individuellt program har läst ett ämne enligt 19 kap. 15 §, ska betyg sättas när ämnet är avslutat. Om ämnet består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Om en elev har läst ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan ska, i stället för vad som föreskrivs i 23–26 §§, betyg sättas enligt bestämmelserna i 15 kap. 22–27 §§ om betygssättning i gymnasieskolan.

24 §³⁸

Som betyg på gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska beteckningen E användas om eleven har nått målen för gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola. För den elev som inte har nått målen för gymnasiearbetet i

Som betyg på gymnasiearbetet *och yrkesprovet* i anpassad gymnasieskola ska beteckningen E användas om eleven har nått målen för gymnasiearbetet *eller yrkesprovet* i anpassad gymnasieskola. För den elev som inte har

³⁶ Senaste lydelse 2018:749.

³⁷ Senaste lydelse 2022:1315.

³⁸ Senaste lydelse 2022:1315.

anpassad gymnasieskola ska betyg
inte sättas.

nått målen för gymnasiearbetet
eller yrkesprovet i anpassad gym-
nasieskola ska betyg inte sättas.

19 kap.

2 §³⁹

Vilka de nationella programmen
är framgår av bilaga 3.

Vilka de nationella program-
men är framgår av bilaga 4.

21 §⁴⁰

Omfattningen av studierna på
nationella program anges i gymna-
siepoäng i anpassad gymnasie-
skola. Utbildningens omfattning är
2 500 poäng. Fördelningen av
poängen framgår av en poängplan i
bilaga 4.

Omfattningen av studierna på
nationella program anges i gym-
nasiepoäng i anpassad gymnasie-
skola. Utbildningens omfattning
är 2 500 poäng. Fördelningen av
poängen framgår av en poängplan
i bilaga 5.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får
meddela ytterligare föreskrifter om poängplanen.

23 §⁴¹

I utbildningen på de nationella
programmen ska ett gymnasiear-
bete i anpassad gymnasieskola
ingå.

I utbildningen på de nationella
programmen ska *det ingå* ett gym-
nasiearbete *eller yrkesprov* i
anpassad gymnasieskola.

*Regeringen får meddela före-
skrifter om när ett yrkesprov i
anpassad gymnasieskola ska erbjuda
i utbildningen i stället för ett
gymnasiearbete i anpassad gymna-
sieskola.*

25 §⁴²

Har en elev efter en avslutad nivå
i ett ämne eller ett genomfört gym-
nasiearbete i anpassad gymnasie-
skola fått lägst betyget E, är huvud-
mannen inte skyldig att erbjuda
ytterligare utbildning av samma
slag, om inte annat följer av före-
skrifter som har meddelats med
stöd av andra stycket.

Har en elev efter en avslutad nivå
i ett ämne eller *efter* ett genomfört
gymnasiearbete *eller yrkesprov* i
anpassad gymnasieskola fått lägst
betyget E, är huvudmannen inte
skyldig att erbjuda ytterligare
utbildning av samma slag, om inte
annat följer av föreskrifter som har
meddelats med stöd av andra
stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får
meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och

³⁹ Senaste lydelse 2018:749.

⁴⁰ Senaste lydelse 2022:1315.

⁴¹ Senaste lydelse 2022:1315.

⁴² Senaste lydelse 2022:1315.

30 §⁴³

En elev som har påbörjat *en utbildning på ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant* har rätt att, utom i de fall som avses i 18 kap. 7 §, hos huvudmannen eller inom samverkansområdet under fyra läsår fullfölja sin utbildning.

Första stycket gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

En elev som har påbörjat ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant har rätt att, utom i de fall som avses i 18 kap. 7 §, hos huvudmannen eller inom samverkansområdet *för utbildningen* under fyra läsår fullfölja sin utbildning.

En elev som har påbörjat ett individuellt program har rätt att, utom i de fall som avses i 18 kap. 7 §, hos huvudmannen eller inom samverkansområdet för utbildningen under fyra läsår fullfölja sin utbildning enligt den individuella studieplanen. Om den individuella studieplanen ändras, har eleven rätt att under de fyra läsåren fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen.

Första och andra styckena gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

42 §⁴⁴

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

Erbjuder den nya hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning. *Om den nya hemkommunen inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.*

En elev som har påbörjat ett individuellt program och som

⁴³ Senaste lydelse 2012:109.

⁴⁴ Senaste lydelse 2024:89.

eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den nya hemkommunen eller en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen.

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett skyddat boende enligt 6 kap. 1 a § samma lag, och därför flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet.

42 a §⁴⁵

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett skyddat boende enligt 6 kap. 1 a § samma lag och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detta gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområ-

den En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som med anledning av placering i ett hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett skyddat boende enligt 6 kap. 1 a § samma lag, flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård

det före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

Erbjuder hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

eller boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet.

En elev som har påbörjat ett individuellt program, och som med anledning av sådan placering som avses i första stycket flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den kommun eller region där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

42 b §

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett skyddat boende enligt 6 kap. 1 a § samma lag och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun, har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Om hemkommunen inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som har placerats i ett sådant hem för vård eller boende eller skyddat boende som avses i första stycket och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun, har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett individuellt program enligt en ny indivi-

duell studieplan i hemkommunen eller en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen.

Första och andra styckena gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

20 kap.

5 §⁴⁶

Utbildning på grundläggande nivå, anpassad utbildning på grundläggande nivå och utbildning i svenska för invandrare bedrivs i form av kurser. Utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå bedrivs i form av

1. ämnen, <i>och</i>	1. ämnen,
2. ett komvuxarbete.	2. komvuxarbete, <i>och</i>
	3. yrkesprov.

Ett ämne består av en eller flera nivåer.

På gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen *och* komvuxarbetet med gymnasiepoäng.

Inom anpassad utbildning på gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen *och* komvuxarbetet med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola.

På gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen, komvuxarbetet *och yrkesprovet* med gymnasiepoäng.

Inom anpassad utbildning på gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen, komvuxarbetet *och yrkesprovet* med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola.

6 §⁴⁷

För varje kurs i utbildning på grundläggande nivå och i anpassad utbildning på grundläggande nivå ska det finnas en kursplan. För varje ämne i utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå ska det finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner, gymnasiepoäng och gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng eller gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola inte ska beräknas för vissa kurser.

⁴⁶ Senaste lydelse 2022:1315.

⁴⁷ Senaste lydelse 2022:1315.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet *och yrkesprovet*.

Prop. 2025/26:198
Bilaga 2

6 a §⁴⁸

I utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå kan ämnen eller nivåer i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning. En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande.

En sammanhållen yrkesutbildning får även innehålla komvuxarbete och yrkesprov.

Utbildningen kan utformas som en nationell sammanhållen yrkesutbildning eller vara utformad av en huvudman.

35 a §⁴⁹

I utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå ska betyg sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett godkänt betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete *och yrkesprov*.

35 b §⁵⁰

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning *och* om komvuxarbetet i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning *samt* om komvuxarbetet *och yrkesprovet* i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

40 b §⁵¹

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå provning i

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prov-

⁴⁸ Senaste lydelse 2022:1318.

⁴⁹ Senaste lydelse 2022:1315.

⁵⁰ Senaste lydelse 2022:147.

⁵¹ Senaste lydelse 2022:1315.

komvuxarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget E på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Prövning i komvuxarbete får göras bara hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser.

ning i komvuxarbete *och yrkesprov*. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete *eller ett yrkesprov* eller ett gymnasiearbete *eller ett yrkesprov* i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete *eller yrkesprov* om eleven tidigare har fått betyget E på ett gymnasiearbete *eller ett yrkesprov* eller ett gymnasiearbete *eller ett yrkesprov* i anpassad gymnasieskola.

Prövning i komvuxarbete *eller yrkesprov* får göras bara hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser *eller det yrkesområde som yrkesprovet avser*.

22 kap.

14 §⁵²

Huvudmannen för en sådan utbildning som avses i 13 § prövar om en sökande är behörig och ska tas emot. Huvudmannen är vid denna prövning bunden av hemkommunens beslut enligt 18 kap. 5 § att en sökande tillhör anpassade gymnasieskolans målgrupp.

Behöriga sökande från hela landet ska tas emot till utbildningen (riksrekrytering). Huvudmannen är dock bara skyldig att ta emot en sökande till en utbildning som avser *programinriktat val som har utformats för en enskild elev, yrkesintroduktion, individuellt alternativ* eller språkintröduktion i gymnasieskolan eller till en utbildning som avser ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan om huvudmannen och den sökandes hemkommun har kommit överens om ersättningen.

Behöriga sökande från hela landet ska tas emot till utbildningen (riksrekrytering). Huvudmannen är dock bara skyldig att ta emot en sökande till en utbildning som avser *individuellt förberedelseprogram* eller språkintröduktion i gymnasieskolan eller till en utbildning som avser ett individuellt program i anpassade gymnasieskolan om huvudmannen och den sökandes hemkommun har kommit överens om ersättningen.

17 §⁵³

En offentlig huvudman som har antagit en elev till ett program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan där distansundervisning används med stöd av 8 § ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun (interkommunal ersättning).

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan eller programinriktat val *som har utformats för en grupp elever* i gymnasieskolan ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan eller programinriktat val i gymnasieskolan ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

Om det är fråga om en annan utbildning än som anges i andra stycket ska den interkommunala ersättningen motsvara anordnarens självkostnad, om inte den anordnande huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat.

Denna paragraf gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

18 §⁵⁴

Hemkommunen ska lämna bidrag till en enskild huvudman som har antagit en elev till ett program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan där distansundervisning används med stöd av 8 §.

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan eller programinriktat val *som har utformats för en grupp elever* i gymnasieskolan består bidraget av ett grundbelopp enligt 19 § som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 20 §.

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan eller programinriktat val i gymnasieskolan består bidraget av ett grundbelopp enligt 19 § som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 20 §.

Om det är fråga om en annan utbildning än som anges i andra stycket ska bidraget motsvara den enskilde huvudmannens självkostnad, om inte huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat.

Denna paragraf gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

23 kap.

13 §⁵⁵

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har *en yrkesinriktad eller* estetisk profil

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en estetisk profil får överlämnas till

⁵³ Senaste lydelse 2022:1315.

⁵⁴ Senaste lydelse 2022:1315.

⁵⁵ Senaste lydelse 2022:1315.

får överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

1. gymnasieskolan, och
2. anpassade gymnasieskolan.

en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

13 a §

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, gymnasiearbete eller yrkesprov eller gymnasiearbete eller yrkesprov i anpassad gymnasieskola får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

1. gymnasieskolan, och
2. anpassade gymnasieskolan.

29 kap.

9 §⁵⁶

En hemkommun ska löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen är sysselsatta som

1. inte har fyllt 20 år,
2. har fullgjort sin skolplikt eller har blivit folkbokförda i landet vid en tidpunkt då de inte har skolplikt,
3. inte genomför utbildning i gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola eller motsvarande utbildning,
4. inte har en gymnasieexamen,
4. inte har en gymnasieexamen eller ett gymnasialt yrkesutbildningsbevis,
5. inte har ett gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola, och
6. inte har fullföljt utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan med godkänt resultat.

Hemkommunen ska erbjuda de ungdomar som avses i första stycket lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska dokumentera sina insatser på lämpligt sätt.

Kommunen ska föra ett register över de ungdomar som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den dokumentation och den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt första–tredje styckena.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, utöver vad som i övrigt följer av denna lag, meddela föreskrifter om

1. att enskilda får sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,

1. att enskilda får sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg, gymnasieexamen, *gymnasialt yrkesutbildningsbevis* och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,

2. att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor som avses i 1, och

3. ytterligare villkor för att enskilda i sådana fall som avses i 1 och 2 ska få sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg, gymnasieexamen och intyg.

3. ytterligare villkor för att enskilda i sådana fall som avses i 1 och 2 ska få sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg, gymnasieexamen, *gymnasialt yrkesutbildningsbevis* och intyg.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. De nya bestämmelserna i 16 kap. 27 a § och bestämmelserna i 15 kap. 22 §, 16 kap. 22, 24 och 27 §§, 18 kap. 24 §, 19 kap. 23 och 25 §§, 20 kap. 5, 6, 6 a, 35 a, och 35 b och 40 b §§ i den nya lydelsen börjar tillämpas från och med den 1 januari 2028.

3. Bestämmelserna i 15 kap. 25 § och bilaga 2 och 5 i den nya lydelsen om yrkesprov tillämpas för tid från och med den 1 januari 2028 och i övrigt första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2028.

4. Bestämmelserna i 23 kap. 13 a § i den nya lydelsen om yrkesprov tillämpas för tid från och med den 1 januari 2028.

5. De nya bestämmelserna i 16 kap. 2 a, 6 a, 26 a och 30 a §§ och bestämmelserna i 3 kap. 12 och 12 h §§, 10 kap. 23 a och 23 b §§, 15 kap. 8 a, 11, 30 a, 30 b, 31 a, 32 a och 33 §§, 16 kap. 1, 3, 6, 11, 13, 18, 20, 26, 29, 30, 32 och 34 §§, 17 kap. 2–4, 10–14, 16, 18–21, 26 a och 28–30 §§, 18 kap. 22 §, 19 kap. 2 och 21 §§, 22 kap. 14 §, 29 kap. 9, 17, 18 och 24 §§ och bilaga 1, 3 och 4 i den nya lydelsen tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2028.

6. För utbildning på introduktionsprogrammet individuellt alternativ som påbörjas före den 1 juli 2028 ska syftet enligt 17 kap. 3 § i den äldre lydelsen inte vara att gå vidare till yrkesintroduktion.

⁵⁷ Senaste lydelse 2012:109.

Nationella program

Yrkesprogram

Barn- och fritidsprogrammet
Bygg- och anläggningsprogrammet
El- och energiprogrammet
Fordons- och transportprogrammet
Frisör- och stylistprogrammet
Försäljnings- och serviceprogrammet
Hotell- och turismprogrammet
Industritekniska programmet
Naturbruksprogrammet
Restaurang- och livsmedelsprogrammet
VVS- och fastighetsprogrammet
Vård- och omsorgsprogrammet

Högskoleförberedande program

Ekonomiprogrammet
Estetiska programmet
Humanistiska programmet
Naturvetenskapsprogrammet
Samhällsvetenskapsprogrammet
Teknikprogrammet

Föreslagen lydelse

Bilaga 1⁵⁸

Nationella program

Yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng

Barn- och fritidsprogrammet 2 700 gymnasiepoäng
Bygg- och anläggningsprogrammet 2 800 gymnasiepoäng
El- och energiprogrammet 2 800 gymnasiepoäng
Fordons- och transportprogrammet 2 800 gymnasiepoäng
Frisör- och stylistprogrammet 2 800 gymnasiepoäng
Försäljnings- och serviceprogrammet 2 800 gymnasiepoäng
Hotell- och turismprogrammet 2 700 gymnasiepoäng
Industritekniska programmet 2 800 gymnasiepoäng
Naturbruksprogrammet 2 800 gymnasiepoäng
Restaurang- och livsmedelsprogrammet 2 800 gymnasiepoäng
VVS- och fastighetsprogrammet 2 800 gymnasiepoäng

Yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng

Barn- och fritidsprogrammet 1 900 gymnasiepoäng

Bygg- och anläggningsprogrammet 1 900 gymnasiepoäng

El- och energiprogrammet 1 900 gymnasiepoäng

Fordons- och transportprogrammet 1 900 gymnasiepoäng

Frisör- och stylistprogrammet 1 900 gymnasiepoäng

Försäljnings- och serviceprogrammet 1 900 gymnasiepoäng

Hotell- och turismprogrammet 1 900 gymnasiepoäng

Industritekniska programmet 1 900 gymnasiepoäng

Naturbruksprogrammet 1 900 gymnasiepoäng

Restaurang- och livsmedelsprogrammet 1 900 gymnasiepoäng

VVS- och fastighetsprogrammet 1 900 gymnasiepoäng

Vård- och omsorgsprogrammet 1 900 gymnasiepoäng

Högskoleförberedande program

Ekonomiprogrammet

Estetiska programmet

Humanistiska programmet

Naturvetenskapsprogrammet

Samhällsvetenskapsprogrammet

Teknikprogrammet

Nuvarande lydelse

Bilaga 2

Poängplan för nationella program i gymnasieskolan

Ämne

Gymnasiepoäng

Gymnasiegemensamma ämnen

Följande ämnen ska ingå i *de nationella programmen* med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Yrkesprogram

Svenska eller svenska som andraspråk	300 ¹
Engelska	200 ²
Matematik	100
Idrott och hälsa	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50

Högskoleförberedande program

Svenska eller svenska som andraspråk	300
Engelska	200
Matematik	100/200 ³
Idrott och hälsa	100
Historia	50/100/200 ⁴
Samhällskunskap	100/200 ⁵
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50/100 ⁶

Karaktärsämnen

Ämnen som ger de nationella programmen deras karaktär ska ingå i dessa program med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

<u>Yrkesprogram</u>	1 500/1 600 ⁷
<u>Högskoleförberedande program</u>	950/1 050/1 150 ⁸

Individuellt val och gymnasiearbete

Individuellt val och gymnasiearbete ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Individuellt val	200
Gymnasiearbete	100

Summa gymnasiepoäng	2 500/2 700/2 800
----------------------------	--------------------------

1. Elever på barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet får välja bort 100 gymnasiepoäng. På övriga program får eleverna välja bort 200 gymnasiepoäng.

2. Elever på alla program, utom hotell- och turismprogrammet, får välja bort 100 gymnasiepoäng.

3. I estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 100 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng. I naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår också som karaktärsämne 100 gymnasiepoäng i ämnet matematik – fortsättning.

4. I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng, i ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng och i estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 200 gymnasiepoäng.

5. I ekonomiprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng och i övriga program ingår 100 gymnasiepoäng.

6. I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng. Ämnet naturkunskap ingår inte i naturvetenskapsprogrammet. I stället ingår som karaktärsämnen biologi, fysik och kemi i naturvetenskapsprogrammet.

7. I barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet ingår 1 500 gymnasiepoäng och i övriga yrkesprogram ingår 1 600 gymnasiepoäng.

Prop. 2025/26:198

Bilaga 2

8. I ekonomiprogrammet ingår 950 gymnasiepoäng, i estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 1 050 gymnasiepoäng och i naturvetenskapsprogrammet och *teknik programmet* ingår 1 150 gymnasiepoäng.

9. Höskoleförberedande program omfattar 2 500 gymnasiepoäng, barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet omfattar 2 700 gymnasiepoäng och övriga yrkesprogram omfattar 2 800 gymnasiepoäng.

Föreslagen lydelse

Bilaga 2⁵⁹

Poängplan för nationella program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng i gymnasieskolan

Ämne

Gymnasiepoäng

Gymnasiegemensamma ämnen

Följande ämnen ska ingå i *yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng och i höskoleförberedande program* med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Yrkesprogram som omfattar 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng

Svenska eller svenska som andraspråk	300 ¹
Engelska	200 ²
Matematik	100
Idrott och hälsa	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50

Höskoleförberedande program

Svenska eller svenska som andraspråk	300
Engelska	200
Matematik	100/200 ³
Idrott och hälsa	100
Historia	50/100/200 ⁴
Samhällskunskap	100/200 ⁵
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50/100 ⁶

⁵⁹ Senaste lydelse 2023:354. Bilagan fick sin nuvarande beteckning genom 2017:620.

Karaktärsämnen

Ämnen som ger nationella program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng deras karaktär ska ingå i dessa program med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

<u>Yrkesprogram (2 700 eller 2 800)</u>	1 500/1 600 ⁷
<u>Högskoleförberedande program</u>	950/1 050/1 150 ⁸

Individuellt val, gymnasiearbete och yrkesprov

Individuellt val och gymnasiearbete *eller yrkesprov* ska ingå i nationella program som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

<u>Yrkesprogram (2 700 eller 2 800)</u>	
Individuellt val	200
Gymnasiearbete <i>eller yrkesprov</i>	100

<u>Högskoleförberedande program</u>	
Individuellt val	200
Gymnasiearbete	100

Summa gymnasiepoäng	2 500/2 700/2 800⁹
----------------------------	--------------------------------------

1. Elever på barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet får välja bort 100 gymnasiepoäng. På övriga program får eleverna välja bort 200 gymnasiepoäng.

2. Elever på alla program, utom hotell- och turismprogrammet, får välja bort 100 gymnasiepoäng.

3. I estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 100 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng. Inaturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår också som karaktärsämne 100 gymnasiepoäng i ämnet matematik – fortsättning.

4. I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng, i ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng och i estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 200 gymnasiepoäng.

5. I ekonomiprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng och i övriga program ingår 100 gymnasiepoäng.

6. I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng. Ämnet naturkunskap ingår inte i naturvetenskapsprogrammet. I stället ingår som karaktärsämnen biologi, fysik och kemi i naturvetenskapsprogrammet.

7. I barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet ingår 1 500 gymnasiepoäng och i övriga yrkesprogram ingår 1 600 gymnasiepoäng.

8. I ekonomiprogrammet ingår 950 gymnasiepoäng, i estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår

1 050 gymnasiepoäng och i naturvetenskapsprogrammet och *teknikprogrammet* ingår 1 150 gymnasiepoäng.

Prop. 2025/26:198
Bilaga 2

9. Högskoleförberedande program omfattar 2 500 gymnasiepoäng, barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet omfattar 2 700 gymnasiepoäng och övriga yrkesprogram omfattar 2 800 gymnasiepoäng.

Föreslagen lydelse

Bilaga 3⁶⁰

Poängplan för yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng i gymnasieskolan

Ämne

Gymnasiepoäng

Gymnasiegemensamma ämnen

Följande ämnen ska ingå i yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

<i>Svenska eller svenska som andraspråk</i>	<i>50</i>
<i>Engelska</i>	<i>50</i>
<i>Matematik</i>	<i>50</i>
<i>Samhällskunskap</i>	<i>50¹</i>

Karaktärsämnena

Ämnena som ger yrkesprogram som omfattar minst 1 900 gymnasiepoäng deras karaktär ska ingå i dessa program med minst 1 500 gymnasiepoäng.

Individuellt val och gymnasiearbete eller yrkesprov

Individuellt val och gymnasiearbete eller yrkesprov ska ingå i yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

<i>Individuellt val</i>	<i>100</i>
<i>Gymnasiearbete eller yrkesprov</i>	<i>100</i>

<i>Summa gymnasiepoäng</i>	<i>1 900</i>
-----------------------------------	---------------------

1. Samhällskunskap ska ingå på barn- och fritidsprogrammet 1 900 gymnasiepoäng och vård- och omsorgsprogrammet 1 900 gymnasiepoäng. På övriga yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng ersätts samhällskunskap med ämnet samhälls- och arbetslivskunskap.

⁶⁰ Senaste lydelse av tidigare bilaga 3 2023:354.

**Poängplan för nationella program i anpassade
gymnasieskolan**

Ämne	Gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola
------	--

Fördelning på olika ämnen av gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola som i minst angiven omfattning ska ingå i de nationella programmen.

Svenska eller svenska som andraspråk	200
Engelska	100
Matematik	100
Idrott och hälsa	200
Estetisk verksamhet	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50
Ämnen som ger programmet dess karaktär	1 300
Individuellt val	200
Gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola	100
Summa gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola	2 500

Föreslagen lydelse

Bilaga 5⁶¹

**Poängplan för nationella program i anpassade
gymnasieskolan**

Ämne	Gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola
------	--

Fördelning på olika ämnen av gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola som i minst angiven omfattning ska ingå i de nationella programmen.

Svenska eller svenska som andraspråk	200
Engelska	100
Matematik	100
Idrott och hälsa	200

⁶¹ Senaste lydelse av tidigare bilaga 4 2022:1315.

Estetisk verksamhet	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50
Ämnen som ger programmet dess karaktär	1 300
Individuellt val	200
Gymnasiearbete <i>eller yrkesprov</i> i anpassad gymnasieskola	100
Summa gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola	2 500

Prop. 2025/26:198
Bilaga 2

Förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 8 § högskolelagen (1992:1434) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 §¹

Utbildning på grundnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Regeringen får dock besluta om undantag när det gäller konstnärlig utbildning.

Utbildning på grundnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program *som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng* i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Regeringen får dock besluta om undantag när det gäller konstnärlig utbildning.

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2028.

¹ Senaste lydelse 2009:1037.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen om yrkeshögskolan (2009:128) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En utbildning inom yrkeshögskolan ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper.

Föreslagen lydelse

5 §¹

En utbildning inom yrkeshögskolan ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program *som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng* i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2028.

Efter remiss har yttranden kommit in från Almega Utbildning, Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Diskrimineringsombudsmannen, Falu kommun, Folkbildningsrådet, Funktionsrätt Sverige, Föreningen Byggföretagen i Sverige, Föreningen Industriarbetsgivarna, Föreningen Svensk Handel, Föreningen Teknikföretagen i Sverige, Föräldralliansen Sverige, Gislaveds kommun, Göteborgs kommun, Göteborgs universitet, Härnösands kommun, Idéburna skolors riksförbund, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Jämställdhetsmyndigheten, Katrineholms kommun, Kils kommun, Kriminalvården, Kristianstads kommun, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lapplands Kommunalförbund, Linköpings kommun, Malmö kommun, Motala kommun, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för yrkeshögskolan, Norrköpings kommun, Olofströms kommun, Regelrådet, Region Gotland, Region Norrbotten, Region Stockholm, Region Östergötland, Skaraborgs Kommunalförbund, Skolväsendets överklagandenämnd, Skånes Kommuner, Skövde kommun, Smedjebackens kommun, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Statens institutionsstyrelse, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Statskontoret, Stockholms kommun, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), Sveriges Elevkårer, Sveriges Elevråd, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges Lärare, Sveriges Skolledare, Sveriges Vägledarförening, Sydsvenska Industri- och Handelskammaren, Synskadades Riksförbund (SRF), Söderhamns kommun, Tierps kommun, Tillväxtverket, Tingsryds kommun, Umeå universitet, Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet, Vallentuna kommun, Varbergs kommun, Vimmerby kommun, Visita, Västra Götalandsregionen och Örebro kommun.

Därutöver har yttranden inkommit från Academedia AB, Afasiförbundet i Sverige, Bengtsfors kommun, De gröna näringarna, Djurbranschens Yrkesnämnd (DYN), Energiföretagen Sverige, Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB) samt Dövblind Barn och Ungdom, Föreningen Svensk Sjöfart (FSS), Företagarförbundet, Handelsrådet, Helsingborgs kommun, Hälsinglands Utbildningsförbund, Industrirådet, Moderaterna i Hörby, Moderaterna Nyköping, Naturbruksskolornas förening, Plåt & Vent Yrkesnämnd, Plåt & Ventföretagen, Riksförbundet FUB, Riksföreningen Lärvuxpedagogerna, Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO), Skogsbrukets yrkesnämnd (SYN), Svenska Elektrikerförbundet, Svenska Kommunalarbetareförbundet, Sveriges förenade studentkårer (SFS), Transportföretagen, Ung Företagsamhet i Sverige, VVS-branschens yrkesnämnd (VVS-YN), Ystads kommun, Åsbro Kursgård AB samt en privatperson.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Ale kommun, Bergs kommun, Botkyrka kommun, DHR, Elevernas riksförbund, Företagarna, Hörselskadades Riksförbund (HRF), Institutet för mänskliga rättigheter, Lerums kommun, Ljusdals kommun, Malå kommun, Nätverket unga för tillgänglighet (NUFT), Piteå kommun, Riksdagens ombudsmän (JO), Riksförbundet Vuxenut-

Prop. 2025/26:198 bildning i Samverkan (VIS), Sala kommun, Strömsunds kommun,
Bilaga 3 Worldskills Sweden AB och Ängelholms kommun.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att 19 kap. 30–32, 42 och 42 a §§ och 23 kap. 13 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 19 kap. 42 b § och 23 kap. 13 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

30 §¹

En elev som har påbörjat *en utbildning på* ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant har rätt att, utom i de fall som avses i 18 kap. 7 §, hos huvudmannen eller inom samverkansområdet under fyra läsår fullfölja sin utbildning.

En elev som har påbörjat ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant har rätt att, utom i de fall som avses i 18 kap. 7 §, hos huvudmannen eller inom samverkansområdet *för utbildningen* under fyra läsår fullfölja sin utbildning.

En elev som har påbörjat ett individuellt program har rätt att, utom i de fall som avses i 18 kap. 7 §, hos huvudmannen eller inom samverkansområdet för utbildningen under fyra läsår fullfölja sin utbildning enligt den individuella studieplanen. Om den individuella studieplanen ändras, har eleven rätt att under de fyra läsåren fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen.

Första *stycket* gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

Första *och andra styckena* gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

31 §²

Det som sägs i 30 § gäller på motsvarande sätt den elev som har påbörjat gymnasial lärlingsutbildning i anpassade gymnasieskolan.

Det som sägs i 30 § *första och tredje styckena* gäller på motsvarande sätt den elev som har påbör-

¹ Senaste lydelse 2012:109.

² Senaste lydelse 2022:1315.

Om lämplig arbetsplatsförlagd utbildning inte längre kan anordnas, ska eleven i stället erbjudas att fullfölja sin utbildning genom skolförlagd utbildning på det aktuella programmet. Om inte heller detta är möjligt, ska erbjudandet avse att fullfölja utbildningen på ett annat nationellt program.

32 §³

Om huvudmannens erbjudande av ett nationellt program omfattade att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning enligt 11 §, har den elev som påbörjat programmet rätt att fullfölja utbildningen på den nationella inriktningen, den särskilda varianten respektive som gymnasial lärlingsutbildning enligt 30 och 31 §§.

Om huvudmannens erbjudande av ett nationellt program omfattade att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning enligt 11 §, har den elev som påbörjat programmet rätt att fullfölja utbildningen på den nationella inriktningen, den särskilda varianten respektive som gymnasial lärlingsutbildning enligt 30 § första och tredje styckena och 31 §.

42 §⁴

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning. *Om den nya hemkommunen inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.*

Erbjuder den nya hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som har påbörjat ett individuellt program och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den nya hem-

³ Senaste lydelse 2012:109.

⁴ Senaste lydelse 2025:440.

kommunen eller en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen.

Prop. 2025/26:198
Bilaga 4

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag, och därför flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet.

42 a §⁵

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2005:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detta gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som med anledning av placering i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag, flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att

⁵ Senaste lydelse 2025:440.

Erbjuder hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet.

En elev som har påbörjat ett individuellt program, och som med anledning av sådan placering som avses i första stycket flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen enligt en ny individuell studieplan i den kommun eller region där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

42 b §

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:400) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 6 § samma lag och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun, har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Om hemkommunen inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som har placerats i ett sådant hem för vård eller boende eller skyddat boende som avses i första stycket och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun, har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett individuellt program enligt en ny individuell studieplan i hemkommunen eller en region som anordnar utbildningen enligt ett samverkansavtal med hemkommunen.

Första och andra styckena gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

Prop. 2025/26:198
Bilaga 4

23 kap.

13 §⁶

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil får överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

1. gymnasieskolan, och
2. anpassade gymnasieskolan.

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en estetisk profil får överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

13 a §

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

1. gymnasieskolan, och
2. anpassade gymnasieskolan.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)¹

dels att 15 kap. 22 och 25 §§, 16 kap. 22, 24 och 27 §§, 18 kap. 22 och 24 §§, 19 kap. 23 och 25 §§, 20 kap. 5, 6, 6 a, 35 a, 35 b och 40 b §§, 23 kap. 13 a § och bilaga 2 och 4 ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 16 kap. 21 § ska lyda ”Ämnen, nivåer i ämnen, yrkesprov och gymnasiearbete” och rubriken närmast före 19 kap.

⁶ Senaste lydelse 2022:1315.

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 16 kap. 21 § 2022:147
rubriken närmast före 19 kap. 22 § 2022:1315.

22 § ska lyda ”Ämnen, nivåer i ämnen, ämnesområden, yrkesprov i anpassad gymnasieskola och gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola”.

Lydelse enligt förslaget i avsnitt

Föreslagen lydelse

2.1 i lagrådsremissen Ett

likvärdigt betygssystem

15 kap.

22 §²

Betyg ska sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Betyg ska också sättas

Betyg ska också sättas

1. efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete, och

1. efter genomfört *yrkesprov*, gymnasiearbete och examensarbete, och

2. i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan.

25 §³

Som betyg på gymnasiearbetet och examensarbetet ska något av betygen 1–4 användas. Betyget 4 ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. I annat fall ska betygen 1–3 användas.

Som betyg på *yrkesprovet*, gymnasiearbetet och examensarbetet ska något av betygen 1–4 användas. Betyget 4 ska användas om en elev har nått examensmålen för *yrkesprovet*, gymnasiearbetet eller examensarbetet. I annat fall ska betygen 1–3 användas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

22 §

I utbildningen på yrkesprogram ska det ingå ett yrkesprov. Om det inte finns ett yrkesprov ska det i stället ingå ett gymnasiearbete.

I utbildningen ska det ingå ett gymnasiearbete.

I utbildningen på *högskoleförberedande program* ska det ingå ett gymnasiearbete.

² Senaste lydelse 2026:000.

³ Senaste lydelse 2026:000.

24 §⁴

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört gymnasiearbete fått lägst betyget 4, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Om en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller efter ett genomfört yrkesprov eller gymnasiearbete har fått lägst betyget 4, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och
2. läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

27 §⁵

Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § i genomsnitt har betyget 4 eller högre på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och har betyget 4 på gymnasiearbetet.

Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § i genomsnitt har betyget 4 eller högre på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och har betyget 4 på *yrkesprovet eller gymnasiearbetet*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka ämnen som ska ingå i de betyg som genomsnittet beräknas på.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 kap.

22 §⁶

På de nationella programmen ska betyg sättas i ämnen och efter genomfört gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

På de nationella programmen ska betyg sättas i ämnen och efter genomfört *yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller gymnasiearbete* i anpassad gymnasieskola. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

⁴ Senaste lydelse 2026:000.

⁵ Senaste lydelse 2026:000.

⁶ Senaste lydelse 2022:1315.

Om en elev på ett individuellt program har läst ett ämne enligt 19 kap. 15 §, ska betyg sättas när ämnet är avslutat. Om ämnet består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Om en elev har läst ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan ska, i stället för vad som föreskrivs i 23–26 §§, betyg sättas enligt bestämmelserna i 15 kap. 22–27 §§ om betygssättning i gymnasieskolan.

*Lydelse enligt förslaget i avsnitt
2.1 i lagrådsremissen Ett
likvärdigt betygssystem*

Föreslagen lydelse

24 §⁷

Som betyg på gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska något av betygen 1–4 användas. Betyget 4 ska användas om en elev har nått programmålen för gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola. I annat fall ska betygen 1–3 användas.

Som betyg på yrkesprovet i anpassad gymnasieskola och gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola ska något av betygen 1–4 användas. Betyget 4 ska användas om en elev har nått programmålen för yrkesprovet i anpassad gymnasieskola eller gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola. I annat fall ska betygen 1–3 användas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

23 §⁸

I utbildningen på de nationella programmen ska ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola ingå.

I utbildningen på de nationella programmen ska *det ingå* ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola. *Om det inte finns ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola ska det i stället ingå ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.*

Rektorn får besluta att en elev ska genomföra ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola i stället för ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola, om eleven medger det. Om eleven tar tillbaka sitt medgivande upphör beslutet att gälla. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan.

⁷ Senaste lydelse 2026:000.

⁸ Senaste lydelse 2022:1315.

25 §⁹

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola fått lägst betyget 4, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Om en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller efter ett genomfört yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola har fått lägst betyget 4, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och
2. läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

5 §¹⁰

Utbildning på grundläggande nivå, anpassad utbildning på grundläggande nivå och utbildning i svenska för invandrare bedrivs i form av kurser. Utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå bedrivs i form av

1. ämnen, *och*
2. ett komvuxarbete.

1. ämnen,
2. komvuxarbete, *eller*
3. yrkesprov.

Ett ämne består av en eller flera nivåer.

På gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen *och* komvuxarbetet med gymnasiepoäng.

Inom anpassad utbildning på gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen *och* komvuxarbetet med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola.

På gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen, komvuxarbetet *och yrkesprovet* med gymnasiepoäng.

Inom anpassad utbildning på gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen, komvuxarbetet *och yrkesprovet* med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola.

6 §¹¹

För varje kurs i utbildning på grundläggande nivå och i anpassad utbildning på grundläggande nivå ska det finnas en kursplan. För varje

⁹ Senaste lydelse 2026:000.

¹⁰ Senaste lydelse 2022:1315.

¹¹ Senaste lydelse 2022:1315.

ämne i utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå ska det finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner, gymnasiepoäng och gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng eller gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola inte ska beräknas för vissa kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet *och yrkesprovet.*

6 a §¹²

I utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå kan ämnen eller nivåer i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning. En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande.

I utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå kan ämnen eller nivåer i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning. *En sammanhållen yrkesutbildning får även innehålla yrkesprov.* En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande.

Utbildningen kan utformas som en nationell sammanhållen yrkesutbildning eller vara utformad av en huvudman.

35 a §¹³

I utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå ska betyg sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett godkänt betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete *och yrkesprov.*

35 b §¹⁴

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter

¹² Senaste lydelse 2022:1318.

¹³ Senaste lydelse 2022:1315.

¹⁴ Senaste lydelse 2022:147.

betygssättning *och* om komvuxarbetet i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

om betygssättning *samt* om komvuxarbetet *och yrkesprovet* i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

Prop. 2025/26:198
Bilaga 4

40 b §¹⁵

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget E på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Prövning i komvuxarbete får göras *bara* hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser.

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete *och yrkesprov*. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, *ett yrkesprov eller ett gymnasiearbete eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola*. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget E på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. *Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får inte heller genomgå prövning i ett yrkesprov om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett yrkesprov i gymnasieskolan eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola.*

Prövning i komvuxarbete *eller yrkesprov* får *bara* göras hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser *eller det yrkesområde som yrkesprovet avser*.

¹⁵ Senaste lydelse 2022:1315.

23 kap.
13 a §¹⁶

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom	Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, yrkesprov, gymnasiearbete inom en yrkesutbildning, yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom
1. gymnasieskolan, och 2. anpassade gymnasieskolan.	

-
1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2028.

2. För gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan tillämpas lagen första gången i fråga om utbildning där första året påbörjas höstterminen 2028.

3. För gymnasieskolan gäller äldre bestämmelser fortfarande för andra och tredje året på en utbildning läsåret 2028/29 och för tredje året på en utbildning läsåret 2029/30. För anpassade gymnasieskolan gäller äldre bestämmelser fortfarande för andra, tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2028/29, för tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2029/30 och för fjärde året på en utbildning läsåret 2030/31.

4. Utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före höstterminen 2028 men som inte slutförts inom den tid som anges i 3 ska fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

Nuvarande lydelse

Bilaga 2

Poängplan för nationella program i gymnasieskolan

Ämne	Gymnasiepoäng
------	---------------

Gymnasiegemensamma ämnen

Följande ämnen ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Yrkesprogram

Svenska eller svenska som andraspråk	300 ¹
Engelska	200 ²
Matematik	100
Idrott och hälsa	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50

Högskoleförberedande program

Svenska eller svenska som andraspråk	300
Engelska	200
Matematik	100/200 ³
Idrott och hälsa	100
Historia	50/100/200 ⁴
Samhällskunskap	100/200 ⁵
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50/100 ⁶

Karaktärsämnen

Ämnen som ger de nationella programmen deras karaktär ska ingå i dessa program med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

<u>Yrkesprogram</u>	1 500/1 600 ⁷
<u>Högskoleförberedande program</u>	950/1 050/1 150 ⁸

Individuellt val och gymnasiearbete

Individuellt val och gymnasiearbete ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Individuellt val	200
Gymnasiearbete	100

Summa gymnasiepoäng	2 500/2 700/2 800⁹
----------------------------	--------------------------------------

1. Elever på barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet får välja bort 100 gymnasiepoäng. På övriga program får eleverna välja bort 200 gymnasiepoäng.

2. Elever på alla program, utom hotell- och turismprogrammet, får välja bort 100 gymnasiepoäng.

3. I estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 100 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng. I naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår också som karaktärsämne 100 gymnasiepoäng i ämnet matematik – fortsättning.

4. I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng, i ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet ingår

100 gymnasiepoäng och i estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 200 gymnasiepoäng.

5. I ekonomiprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng och i övriga program ingår 100 gymnasiepoäng.

6. I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng. Ämnet naturkunskap ingår inte i naturvetenskapsprogrammet. I stället ingår som karaktärsämnen biologi, fysik och kemi i naturvetenskapsprogrammet.

7. I barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet ingår 1 500 gymnasiepoäng och i övriga yrkesprogram ingår 1 600 gymnasiepoäng.

8. I ekonomiprogrammet ingår 950 gymnasiepoäng, i estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 1 050 gymnasiepoäng och i naturvetenskapsprogrammet och *teknikprogrammet* ingår 1 150 gymnasiepoäng.

9. Högskoleförberedande program omfattar 2 500 gymnasiepoäng, barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet omfattar 2 700 gymnasiepoäng och övriga yrkesprogram omfattar 2 800 gymnasiepoäng.

Föreslagen lydelse

Bilaga 2¹⁷

Poängplan för nationella program i gymnasieskolan

Ämne

Gymnasiepoäng

Gymnasiegemensamma ämnen

Följande ämnen ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

Yrkesprogram

Svenska eller svenska som andraspråk	300 ¹
Engelska	200 ²
Matematik	100
Idrott och hälsa	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50

Högskoleförberedande program

Svenska eller svenska som andraspråk	300
Engelska	200
Matematik	100/200 ³

¹⁷ Senaste lydelse 2023:354.

Idrott och hälsa	100
Historia	50/100/200 ⁴
Samhällskunskap	100/200 ⁵
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50/100 ⁶

Prop. 2025/26:198
Bilaga 4

Karaktärsämnen

Ämnen som ger nationella program deras karaktär ska ingå i dessa program med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

<u>Yrkesprogram</u>	1 500/1 600 ⁷
<u>Högskoleförberedande program</u>	950/1 050/1 150 ⁸

Individuellt val och yrkesprov eller gymnasiearbete

Individuellt val och yrkesprov eller gymnasiearbete ska ingå i de nationella programmen med minst det antal gymnasiepoäng som anges här.

<u>Yrkesprogram</u>	
Individuellt val	200
Yrkesprov eller gymnasiearbete	100

<u>Högskoleförberedande program</u>	
Individuellt val	200
Gymnasiearbete	100

Summa gymnasiepoäng	2 500/2 700/2 800⁹
----------------------------	--------------------------------------

1. Elever på barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet får välja bort 100 gymnasiepoäng. På övriga program får eleverna välja bort 200 gymnasiepoäng.

2. Elever på alla program, utom hotell- och turismprogrammet, får välja bort 100 gymnasiepoäng.

3. I estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 100 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng. I naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ingår också som karaktärsämne 100 gymnasiepoäng i ämnet matematik – fortsättning.

4. I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng, i ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng och i estetiska programmet och humanistiska programmet ingår 200 gymnasiepoäng.

5. I ekonomiprogrammet ingår 200 gymnasiepoäng och i övriga program ingår 100 gymnasiepoäng.

6. I teknikprogrammet ingår 50 gymnasiepoäng och i ekonomiprogrammet, estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 100 gymnasiepoäng. Ämnet naturkunskap ingår inte i naturvetenskapsprogrammet. I stället ingår som karaktärsämnen biologi, fysik och kemi i naturvetenskapsprogrammet.

7. I barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet ingår 1 500 gymnasiepoäng och i övriga yrkesprogram ingår 1 600 gymnasiepoäng.
8. I ekonomiprogrammet ingår 950 gymnasiepoäng, i estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ingår 1 050 gymnasiepoäng och i naturvetenskapsprogrammet och *teknikprogrammet* ingår 1 150 gymnasiepoäng.
9. Högskoleförberedande program omfattar 2 500 gymnasiepoäng, barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet omfattar 2 700 gymnasiepoäng och övriga yrkesprogram omfattar 2 800 gymnasiepoäng.

Nuvarande lydelse

Bilaga 4

**Poängplan för nationella program i anpassade
gymnasieskolan**

Ämne	Gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola
Fördelning på olika ämnen av gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola som i minst angiven omfattning ska ingå i de nationella programmen.	
Svenska eller svenska som andraspråk	200
Engelska	100
Matematik	100
Idrott och hälsa	200
Estetisk verksamhet	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50
Ämnen som ger programmet dess karaktär	1 300
Individuellt val	200
<i>Gymnasiearbete</i> i anpassad gymnasieskola	100
Summa gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola	2 500

Poängplan för nationella program i anpassade
gymnasieskolan

Ämne	Gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola
Fördelning på olika ämnen av gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola som i minst angiven omfattning ska ingå i de nationella programmen.	
Svenska eller svenska som andraspråk	200
Engelska	100
Matematik	100
Idrott och hälsa	200
Estetisk verksamhet	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50
Ämnen som ger programmet dess karaktär	1 300
Individuellt val	200
Yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola	100
Summa gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola	2 500

Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om
ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 35 a och 40 b §§ skollagen (2010:800) i
stället för lydelsen enligt lagen (2026:000) om ändring i den lagen ska ha
följande lydelse.

*Lydelse enligt förslaget i avsnitt 2.3 i lagrådsremissen Ett
likvärdigt betygssystem* *Föreslagen lydelse*

20 kap.
35 a §

I utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial
nivå ska betyg sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat.

¹⁸ Senaste lydelse 2022:1315.

Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete *och yrkesprov.*

40 b §

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.

Prövning i komvuxarbete får göras *bara* hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser.

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller anpassad utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete *och yrkesprov.* Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, *ett yrkesprov eller ett gymnasiearbete eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola.* Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett gymnasiearbete eller ett gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola. *Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i anpassade gymnasieskolan får inte heller genomgå prövning i ett yrkesprov om eleven tidigare har fått betyget 4 på ett yrkesprov i gymnasieskolan eller ett yrkesprov i anpassad gymnasieskola.*

Prövning i komvuxarbete *eller yrkesprov* får *bara* göras hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser *eller det yrkesområde som yrkesprovet avser.*

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-03-05

Närvarande: F.d. justitieråden Gudmund Toijer och Mats Anderson samt justitierådet Marie Jönsson

Bättre förutsättningar för yrkesutbildning

Enligt en lagrådsremiss den 29 januari 2026 har regeringen (Utbildningsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i skollagen (2010:800),
2. lag om ändring i skollagen (2010:800),
3. lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i skollagen (2010:800).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Anna Skeppstedt, biträdd av ämnesrådet Jan Schierbeck.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i skollagen (lagförslag 1)

19 kap 30 §

I *första stycket* regleras rätten för en elev som har påbörjat ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant i den anpassade gymnasieskolan att under fyra läsår fullfölja sin utbildning hos huvudmannen eller inom samverkansområdet så länge han eller hon tillhör målgruppen för utbildningen. I lagrådsremissen föreslås ett nytt *andra stycke* enligt vilket en elev som påbörjat ett individuellt program har motsvarande rätt att fullfölja sin utbildning enligt den individuella studieplanen. Om denna plan ändras, har eleven rätt att under de fyra läsåren fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen. Enligt det tidigare *andra stycket* som enligt lagförslaget blir paragrafens *tredje stycke* gäller första och andra styckena även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

Vad det är för slags förhållanden som tredje stycket tar sikte på framgår inte närmare av lagtexten och frågan berörs inte i författningskommentaren. I det fortsatta lagstiftningsarbetet behöver det förtydligas vilka förhållanden som avses, särskilt som bestämmelsen enligt lagförslaget kommer att omfatta också de individuella programmen. (Jfr prop. 2011/12:50 s. 126 som tyder på att bestämmelsen tar sikte på exempelvis den situationen att eleven blivit mottagen i första hand därför att eleven har haft personliga skäl för att få gå i en viss gymnasiesärskola i en annan kommun men inte längre har sådana skäl; det skulle alltså vara elevens personliga förhållanden som avses.)

I 42 § och 42 a § regleras rätten att fullfölja utbildningen för elever som har påbörjat utbildningen på ett nationellt program, en nationell inriktning respektive ett individuellt program för elever som flyttar från hemkommunen eller samverkansområdet respektive placeras i ett hem för vård eller boende eller i ett skyddat boende enligt socialtjänstlagen (2025:400).

Enligt Lagrådets mening framstår det inte som helt klart hur 30 § förhåller sig till 40 och 42 a §§. Efter vad som har upplysts vid föredragningen är avsikten att en elev som har påbörjat någon av de utbildningar som avses i 30 § alltid ska ha rätt att fullfölja utbildningen enligt den paragrafen. Det synes innebära att i de situationer där 42 § eller 42 a § är tillämplig, eleven alltså har en valrätt; eleven har rätt att fullfölja utbildningen antingen enligt bestämmelserna i 30 § eller enligt bestämmelserna i 42 § eller 42 a §. Enligt Lagrådet måste detta klargöras under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Det har vid föredragningen vidare upplysts att den i 30 § intagna regeln, att bestämmelserna endast gäller så länge eleven tillhör målgruppen (hänvisningen till 18 kap. 7 §), visserligen inte återfinns i 40 § och 42 a § men att den har ansetts gälla även vid tillämpningen av dessa paragrafer. Samtidigt kan det konstateras att den tidsgräns om fyra läsår som finns i 30 § inte finns när det gäller rätten att fullfölja utbildningen i de bestämmelser som föreslås i 40 § och 42 a §. Det är i och för sig inte särskilt troligt att en tillämpare skulle anse att fyraårsregeln i 30 § ska gälla även vid en tillämpning av 40 § eller 42 a §. Det är dock mindre tillfredsställande att en regel i 30 § (hänvisningen till 18 kap. 7 §) men inte en annan (fyraårsregeln) ska gälla vid tillämpningen av 40 § och 42 a § utan att det kommer till klart uttryck i lagtexten. Den lagtekniska utformningen bör därför även i detta hänseende övervägas under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Förslaget till lag om ändring i skollagen (lagförslag 2)

16 kap. 22 §

Paragrafen ändras på så sätt att det i ett nytt första stycke införs en bestämmelse om att det i utbildningen på yrkesprogram ska ingå ett yrkesprov. Vad som avses med yrkesprov framgår varken av lagtexten eller författningskommentaren. Det bör i vart fall i kommentaren beskrivas vad yrkesprovet är.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Enligt Lagrådets mening vinner dessa i klarhet om övergångsbestämmelserna för gymnasieskolan respektive anpassade gymnasieskolan skiljs åt och behandlas i skilda punkter. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna får därmed fem punkter med förslagsvis följande lydelse.

1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2028.
2. För gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan tillämpas lagen första gången i fråga om utbildning där första året påbörjas höstterminen 2028.
3. För gymnasieskolan gäller äldre bestämmelser fortfarande för

- andra och tredje året på en utbildning läsåret 2028/29, och
 - tredje året på en utbildning läsåret 2029/30.
4. För anpassade gymnasieskolan gäller äldre bestämmelser fortfarande för
- andra, tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2028/29,
 - tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2029/30, och
 - fjärde året på en utbildning läsåret 2030/31.
5. Utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före höstterminen 2028 men som inte slutförts inom den tid som anges i 3 respektive 4 ska fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 2026

Närvarande: Edholm, ordförande, och statsråden Jonson, Strömmer, Tenje, Wykman, Kullgren, Liljestrand, Carlson, Britz, Mohamsson

Föredragande: statsrådet Edholm

Regeringen beslutar proposition Bättre förutsättningar för yrkesutbildning